

Pronađi Božić

Božić nisu svjetla okićena bora
nit bogata trpeza s čašama vina.
Božić nisu bilbordi puni sponzora,
što nude laži u ruhu istina.

Božić nije trka kroz redove megamarketa
izgubljenih ljudi u blještavom moru.
Božić nije ludost ovog jadnog svijeta
nit' kavanska pjesma do negdje pred zoru.

Božić nisu čestitke poslane rad reda
niti Harry Potter na kućnome kinu.
Božić nije slavlje da prikrije se bijeda
i isprati godina u posljednjem činu.

Božić ti je blizu, odmah pokraj tebe,
tu kod malih ljudi što se gradom vuku.
Kod onih bez krova, što im srce zebe,
dovoljno bi bilo pružiti im ruku.

Božić je kod starice koja živi sama,
a djeca i unuci dolaze joj rijetko.
U tom skromnom domu s njom živi tama,
posjeti je danas i vidjet će svjetlo.

Božić ti je susjed, samo ga potraži,
u sve siromaštvo s toplinom zađi
i vidjet ćeš što su ovozemne laži,
u ljubavi, miru, ti Božić pronadi.

Zlatko Gorjanac

Katolički list

Zvonik

GOD. XXVIII. BR. 12 (325) | Prosinac (decembar) 2021. | cijena 150 din

ISSN 1451-2149

TEMA BROJA: „I Riječ tijelom postade“

Riječ - Obitelj - ljubav

Poštovani čitatelji dragog nam *Zvonika*!

Započeli smo novu liturgijsku godinu, treću po redu „nove normalnosti”. Sada nam se ta (ne)normalnost i ne čini više tako novom. Sve češće primjećujem, kada pišem uvodnik, kako mi misli odlaze u prošlost (kako je bilo nekada), a sve rjeđe u budućnost (kako će biti?). Ne znam jesu li te tendencije odlika godina koje polagano „zriju” ili bijeg od nesigurnosti sadašnjega vremena...

Prisjećate li se vi, dragi čitatelji, u ovim blagdan-skim danima radije nekadašnjih Božića ili su pak ova modernija vremena ugodnija i raskošnija? Činjenica jest da kada je čovjek jako žedan, ne gleda iz kakve čaše pije vodu. Slično je tako i s Kristovim rođenjem. Kada čovjek vapi za spasom, dekoracija nema presudnu riječ. Čega smo „žedni” u ovo zimsko doba? Što je božićni ugođaj?

Proslov Ivanova evanđelja o kojem ćete detaljnije čitati u rubrici *Tema*, koju je za ovaj broj priredila s. Silvana Fužinato, profesorica Svetoga pisma na KBF u Đakovu, među ostalim upućuje kako je Krist Božja Riječ ljubavi koja je tijelom postala, koja je k svojim došla. U tih par riječi sadržana je bit Božića. Toplina Riječi koja izražava ljubav te stvara obitelj. Zato je Božić obiteljska svetkovina, koja u središte zajedništva stavlja Krista a ne puki običaj.

Poštovani čitatelji, sve češće nam nedostaju lijepe riječi. Sve češće bivamo osorni jedni prema drugima. Neka nam Riječ koja je tijelom postala u skrovitosti majčinskoga zagrljaja bude nadahnuće u blještavilu uličnih rasvjeta, da nam ovaj Božić ne bi bio festival jela i pila.

*Tiha noć, sveta noć! Ponoć je, spava sve, samo Marija s Josipom bdi,
divno Djetesce pred njima spi, rajski resi ga mir.*

U još jednoj godini nemira, podsjećani smo koliko je dragocjen i krhak ljudski život. Još jedna godina prolazi podsjećajući nas da nemir i briga u vezi s bilo čim na što jedva možemo utjecati, ne donosi ono čemu žudimo. Pokušajmo svoj mir pronaći u jednostavnosti, obitelji, zahvalnosti, nadi, prijateljstvu, vjeri i ljubavi. Upravo nas te težnje čine kršćanima, to je svojim životom pokazao Krist. Radujmo se Božiću, dobivamo novu priliku postati bolji ljudi! Zaista, u Božiću nam je dokaz veličine ljubavi Boga prema čovjeku. Nosimo u svojem srcu dvije krajnosti – Dijete u jaslama, a istovremeno Kralja nad kraljevima. Po Njegovoj ljubavi budimo što jesmo – ljudi.

Čestit Božić i sretna nova 2022. godina!

Uredništvo *Zvonika*

BOŽIĆ – dan kada je nebo poljubilo zemlju

*Anđeo im reče: Ne bojte se! Evo javljam vam
blagovijest, veliku radost za sav narod!
Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj –
Krist, Gospodin (Lk 2, 10-11).*

Čar Božića na razne načine obuzima svakog čovjeka te ispunja, nadahnjuje svako ljudsko srce. Betlehemijski događaj uspijeva dirnuti srca mnoštva ljudi, čak i onih koji su manje osjetljivi na vjerske teme. Međutim, za nas vjernike Božić nije samo sentimentalni događaj, dirljiva obiteljska idila, prisjećanje snova iz djetinjstva i davno prošlih dana. Valja pažljivo slušati anđela koji govori: *Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin.* To znači da prije svega treba imati na umu da je Bog prekoračio granice nedodirljive onostranosti i postao jedan od nas.

Anđeli se pojavljuju uvijek ondje gdje je Bog na djelu, gdje se On želi na osobit način očitovati ljudima. Čovjekova prva reakcija je strah. Već je iz Starog zavjeta poznato da su se i pravedni ljudi bojali gledati Boga. Međutim, anđeli poručuju betlehemijskim pastirima da se ne trebaju bojati. Sada je došlo vrijeme radosti. Odjeknula je svijetom Radosna vijest: *Rodio vam se Spasitelj!* Bog nije došao zastrašiti, nego pohoditi svoj narod. Bog se, stoga, objavljuje vrlo jednostavno i skromno, zato ga samo ponizni i maleni mogu prepoznati u liku Djeteta koje se rađa u jaslama.

Zastanimo u tišini uz jaslce i gledajmo čaroliju gole ljudske egzistencije. *Dok je mirna tišina svime vladala i noć brzim tijekom stigla do sredine puta svog, jurnula je Tvoja svemoguća riječ s nebesa, s kraljevskih prijestolja* (Mudr 18,14-15a). Dopustimo otajstvu Božića da nas obuhvati, neka u nama probudi djetinjstvo naših duša, svijest naše ljudske slabosti, a naša krhkost neka postanu jaslce u kojima se Bog želi roditi.

Stavimo, zato, svjetlo Božića u svoje noći, u noći svojih depresija, zabrinutosti, tuga i križeva. Isus u našoj noći želi doći k nama, želi biti „s nama Bog”. Isus želi preobraziti naše noći i pretvoriti ih u „svetu noć”. Samo „s Kristom i po Kristu” čovjek može u potpunosti ostvariti smisao svoga života. Dijete Isus u svetoj božićnoj noći kuca na vrata ljudskih srca. Čovjek je toliko Bogu važan da u čovjekovu povijest, u povijest ratova i bijede, u povijest strahova i ravnodušnosti dolazi kao maleno, posve nemoćno Dijete.

Božićna poruka „Ne bojte se!” ispunja ljudsko srce radošću, osvjetljuje čovjekovo putovanje ovom zemljom, daje smisao njegovu traganju za srećom. Čovjek koji se otuđio, čovjek čiji je život danas postao bezvrijedan, otkrivši radosnu vijest o rođenju Sina Božjega, otkriva i

sebe u izvornim dostojanstvu voljenog bića. Otkriva sebe obasuta izobiljem Božje ljubavi. Otkriva izvor istinske radosti: da je ljubljeno biće, jer se Bog „rodio u štali radi čovjeka”, postao je Emanuel, Bog s nama i za nas. Božić je, stoga, dan kad je nebo poljubilo zemlju. Da bismo prihvatili Spasitelja u siromašnom betlehemijskom Djetetu, da bi nas božićni događaj promijenio u dubini, potrebno je pobliže upoznati Isusa, zauzeti ponizni molitveni stav, svake nedjelje prijeći preko praga župne crkve i susresti živoga Boga u otajstvu euharistije. U protivnom, zbog naše lijenosti i tromosti duha, božićni događaj vjere samo je ceremonija koja se odvija jednom godišnje, tijekom koje ne uspijemo steći nikakvog uvida i sigurnosti u ono što vjerujemo. Tako svetkovina Božića postaje i za nas kršćane komercijalizirani i besmisleni bučni trgovački posao. Postali smo i mi žrtve sijača sumnji, žrtve onih koji nas udaljavaju od Boga i od ispravnih životnih uvjerenja, žrtve onih koji imaju vlastita uvjerenja o Bogu, dobru i zlu za čovjeka. Umjesto da traže Boga koji se utjelovio i objavio, oni izmišljaju boga na svoju sliku i stvaraju o njemu razne projekcije. Ne dopustimo da nam vrijeme u kojemu živimo otme Božić. *I Riječ tijelom postade i nastani se među nama* (Iv 1, 1,14). Mjesto gdje Bog stanuje nije više negdje daleko na nebesima, nego ovdje među nama, Isus nam je to potvrdio kad je rekao: *Gdje su dvojica ili trojica sabrani u moje ime, tu sam i Ja među njima* (Mt 18,20). Jednom povijesno rođen u Betlehemu, danas je snagom svoga uskrsnuća neprestano prisutan na svakom mjestu i u svakom srcu koje mu se otvara. Bog je postao čovjekom u Isusu da bi i nas naučio kako treba biti čovjek u punom smislu te riječi, da bi i nas ohrabrio da budemo ljudi. Bog se usudio učiniti ono za što mi često nemamo hrabrosti, a to je: biti čovjek!

Božić je poziv na preispitivanje naše ljudskosti. Istinski slaviti Božić znači ne samo prisjećati se povijesna Isusovog dolaska među nas ljude nekoć u Betlehemu nego ga osuvremeniti: učiniti da se Božji dolazak među nas ponovno dogodi ovdje i sada, u našem prostoru i vremenu, da doživimo Emanuela, koji je Bog s nama i Bog za nas. Ako je Bog čovjekom postao, to znači da se isplati biti čovjek. Zagledani u maleno Dijete u jaslama, živimo dosljedno svoj kršćanski poziv, svoju ljudskost i budimo kvasac i sol ovoga svijeta donoseći posvuda, a najprije u svojoj obitelji, svome gradu, među sobom, radost i mir, obnavljajući sponu povjerenja, uzajamnog razumijevanja i međusobne ljubavi.

S tim mislima svima i svakome pojedinačno želim i molim da bude čestit Božić i blagoslovljena Nova godina.

+ Slavko, biskup

„I Riječ tijelom postade”

Liturgijska čitanja božićnoga vremena pozivaju nas na promišljanje o malenom i neznatnomu čovjeku uronjenom u veliki Božji spasenjski naum. U otkrivanju tog čovjeku, nikada u potpunosti spoznatljivom misteriju ljubavi, pomoći će nam evanđelist Ivan. U prelijepom proslovu (1,1-18) Ivan objavljuje Boga ljubavi koji je u utjelovljenju Svoga Sina zagrljio svijet i poljubio čovječanstvo, otvarajući svima put k punini života. A kako utjeloviti Riječ u svom svakodnevnom životu, otkrit ćemo u Lukinom evanđelju Isusova djetinjstva (1-2) u kojemu prikazuje Mariju kao model beskompromisne poslušnosti, autentične vjere i radikalnog življenja Božje Riječi.

PUT RIJEČI

Silazak Riječi

Proslov Ivanova evanđelja himan je Riječi koja, iako od početka bijaše kod Boga, u Bogu i koja bijaše Bog, polazi na put želeći se susresti s čovjekom i s njegovom poviješću. Već u prvom retku Ivan nam objavljuje Boga koji je želio ući u komunikaciju s čovjekom da bi mu podario puninu života.

Naime, u izrazu „i Riječ bijaše u Boga” prijedlog *pros* možemo prevesti i „prema” jer on u grčkom jeziku ukazuje na usmjerenje prema nekomu. „I Riječ bijaše prema Bogu”, prijevod je u kojemu dolazi do izražaja identitet *Logosa* koji je u trajnom odnosu s Bogom, okrenut je prema Njemu i postoji u odnosu s Njim. No istovremeno govori nam da Riječ nije samotni Bog. Činjenica da je Riječ bila prema Bogu govori nam da transcendentni i svemogući Bog ne želi ostati zatvoren u samome sebi, nego da posredstvom svoje Riječi otkriva čovjeku misterij svojega identiteta ulazeći u odnos i komunikaciju s njim. Martin Buber, tumačeći taj izraz, predivno će reći: „U početku bijaše odnos.”

Iz osobnog iskustva znamo da samo u osobnom susretu s Drugim i u međusobnoj ljubavi čovjek postaje istinski i potpuni čovjek. Put je to, ne samo čovjeka nego i Boga koji izabire put ljubavi i nesebična darivanja, objavljujući se kao Bog ljubavi i života koji dolazi k

čovjeku, ne u rukotvorenim hramovima, nego u hramu njegova tijela koji se zove srce. Na liniji Staroga zavjeta Ivan nam govori da Bog želi uspostaviti s čovjekom međusobno zajedništvo i pripadnost. U istinskom dijalogu svatko stoji pred licem drugoga, ne potaknut žeđu za vladanjem i posjedovanjem, nego željom za prihvaćanjem u ljubavi jer samo u ljubavi put ima smisla. I Bog je tako želio.

Utjelovljenje Riječi

U srcu tog puta Riječ je postala tijelo i nastanila se među nama. Put je to silaska svemoćne Božje Riječi k čovjeku. Koji paradoks! On koji ne boravi u ljudskim hramovima, On kojega ni nebo ni zemlja ne mogu

obuhvatiti, dolazi k čovjeku te u tami majčine utrobe postaje krhko ljudsko tijelo. Grčki izraz *sarks* koji prevodimo „tijelo”, u doslovnom smislu označava „meso”, upućujući na čovjekovu stvorenost. U ivanovskoj misli imenica *sarks* bez pridjeva ne označava samo čovjeka nego upućuje i na ono što je vezano uz zemlju, što je slabo i prolazno, tj. na sve ono što je ljudsko u odnosu na božansko u nebeskom i duhovnom smislu. Stoga, možemo zaključiti da *sarks* ondje označava potpuno Isusovo čovječstvo.

U svom dolasku čovjeku, vječna Božja Riječ dolazi mu ususret onakvom kakav doista jest: slab, grešan, krhak i smrtan, te ondje gdje se nalazi: u njemu postajući tako tijelom njegova tijela. Tako živi čovjek postaje mjesto Božjega trajnog boravka i mjesto susreta Boga i čovjeka, a ne više šator ni hram. U Bogu utjelovljenu u čovjekovu srcu i nastanjenu u njegovu tijelu, čovjek nalazi odgovor na sva svoja pitanja, cilj svih svojih lutanja, završetak svih svojih traženja. Ako je Bog u svojoj ljubavi postao čovjekom, tada nijedan čovjek nije i u našim očima ne smije biti manje vrijedan ili nedostojan, ne samo Božje nego i ljudske ljubavi. Jednako tako, čovjekovo tijelo nije i ne smije biti prezirano, obezvrednjeno, gaženo, omalovažavano... jer Bog je u njemu!

Povratak Riječi

Drugi put utjelovljene Riječi put je njezina povratka k Bogu. Naime, utjelovljena Božja Riječ koja se u čovjekovu tijelu nastanila među nama, vraća se k Bogu, ali ne više sama. Na svom putu povratka k Ocu vodi sa sobom i čovjeka ljubavljenu otkupljenoga i iznova rođenoga. Cilj je povratka Bog, sveti Bog, kojega nitko nikada ne vidje jer nitko ga ne može vidjeti licem u lice i na životu ostati. Ali Boga kojega nitko nikada ne vidje obznanila nam je Njegova Riječ koja će proći ovom zemljom ljubeći svakoga čovjeka, ozdravljajući bolesne, opraštajući grešnicima, pronalazeći i vraćajući izgubljene. Blagujući s carinicima i grešnicima, prihvaćajući ljubav preljubnica, kršeći Zakon liječeći subotom... Utjelovljena Riječ objavila nam je Boga ljubavi koji je stvorio čovjeka, ne za smrt, nego za život, i koji nikada neće odustati od njegova spasenja niti iznevjeriti Svoje obećanje.

Riječ koja je ušla u ljudsku povijest postavši čovjekom na kraju svoga puta vraća se u krilo Očevu. Zanimljivo je uočiti da grčki izraz *kolpos* označava prednji dio prsnoga koša. Stoga, izraz „u krilu Očevu” označava Sinovljeve prisane odnos s Ocem. Tumačeći taj izraz, Ignace de la Potterie reći će: „Jedinorođeni Sin okrenut je prema Očevu srcu.”

U svom utjelovljenom Sinu Bog je poljubio svijet i čovjeka, udahnuo je u njih dah Svojega božanskog života otvarajući novi put dolaska Boga k čovjeku i čovjeka k

Božji ulazak u Marijin dom, u svakodnevici njezina života, jasno nam govori da je povijest čovjeka sa svim trpljenjima, izdajama, razočaranjima... postala povijest Boga koji je iz ljubavi prema svijetu i čovjeku postao čovjekom u tijelu Djevice Marije. Unatoč strahu, nerazumijevanju, nejasnoćama i neizvjesnostima koji prate svaki čovjekov put vjere i utjelovljenja Riječi, Marija nas uči otvoriti vrata, prihvatiti i poslušati Riječ te dopustiti da nas milost i ljubav preobraze, ne zaboravljajući pritom da je svako danas trenutak Božjeg spasenjskog pohoda. /.../ Zajedno s Marijom pozvani smo, dakle, pretvoriti osobni susret s Bogom u živu i autentičnu zauzetost za spasenje svakoga čovjeka, proglašavajući se slugama jednoga i jedinoga protagoniste: Boga. /.../ Marija nas uči pohranjivati zajedno u svome srcu ljudske događaje i Božju Riječ dopuštajući im zajednički rast, u dubokoj svijesti kako u Božjem spasenjskom naumu sve ima svoj smisao, jer sve je milost.

Bogu. Lice Tvoje, Gospodine, tražim, ne skrivaj lica Svoga od mene, molitva je svakoga čovjeka koji na svom putu traženja čezne za Njegovim licem. Lice za kojim čezne utjelovljenjem vječne Riječi postalo je vidljivo i prepoznatljivo na licu svakoga čovjeka u kojemu prebiva i na čijem je licu utisnuo odraz svojega lica. Promišljajući o etici kao uobličavanju, Dietrich Bonhoeffer pozvat će čitatelje na promatranje Boga koji je postao čovjekom, nedokučivu tajnu Božje ljubavi spram svijeta, sljedećim riječima: „Bog ljubi čovjeka. Bog ljubi svijet. Ne nekog idealnog čovjeka, već čovjeka kakav on jest, ne neki idealni svijet, nego zbiljski svijet. Ono što je nama odvratno u čovjekovom neprijateljstvu spram Boga, pred čim uzmičemo s boli i neprijateljstvom, zbiljski čovjek, zbiljski svijet, to Bogu predstavlja razlog nedokučive ljubavi, s time se On najtješnje sjedinjuje. Bog postaje čovjekom, zbiljskim čovjekom. Dok mi nastojimo premašiti svoje ljudsko stanje, ostaviti čovjeka iza sebe, Bog

postaje čovjekom te moramo spoznati da Bog želi da i mi budemo ljudi – zbiljski ljudi. Dok mi pravimo razliku između pobožnih i bezbožnih, plemenitih i prostih, Bog bez razlike ljubi zbiljskog čovjeka.”

Riječ tijelom postala i ovaj se Božić iznova želi roditi u nama, grleći i ovaj naš svijet i ljubeći i čovjeka današnjeg vremena koji u pustinji vlastita srca vapi za životom. U tom svjetlu pitamo se kako u osobnom životu utjeloviti Riječ koja nam i ovaj Božić dolazi ususret? Kako pozitivno odgovoriti na njezinu želju uspostave osobnog odnosa i s nama danas, i kako je prihvatiti i živjeti da bismo se na kraju života zajedno s njom vratili

k Ocu? Na ta i slična pitanja pronaći ćemo odgovor u prva dva poglavlja Lukina evanđelja promatrajući Mariju koja je doista u svom tijelu i u svom životu utjelovila Riječ.

MARIJA – MODEL UTJELOVLJENJA RIJEČI DANAS

Marija – ponizna službenica Riječi

Prvi korak na putu utjelovljenja Riječi otvaranje je doma i srca. Za razliku od Zaharije kojemu je bila povjerena važna služba u hramu, Marija nije kći svećenika, ne pripada Aronovoj obitelji, ne ispunjava nikakvu značajnu službu, nije joj dan nikakav počasni naslov i ne potječe iz svetoga grada Jeruzalema. Naprotiv, Marija je djevojka koja živi u svojoj kući, u nepoznatom i neznatnom Nazaretu koji postaje mjesto Božjeg spasenjskog pohoda i ispunjenja Njegova nauma ljubavi.

Marijin susret s Bogom ne događa se tijekom važne liturgijske službe, kao u slučaju Zaharije, niti u privilegiranom mjestu poput hrama, nego u kući. Zanimljivo je uočiti da Bog ulazi u Marijin život ne na izvanredan način, u posebnom trenutku i na posebnom mjestu, nego u običnim događajima njezina svakodnevnog života. Unatoč strahu, osnažena anđelovim riječima i navještajem Isusova rođenja, Marija se ne skriva i usprkos nerazumijevanju, za razliku od Zaharije, ne sumnja u istinitost anđelovih riječi tražeći znak. Naprotiv, Marija postavlja anđelu pitanje: *Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?* (Lk 1,29) Marijino pitanje izričaj je vjere koja propitkuje i koja je kao takva opravdana. Za razliku od Zaharije, Marija ne pita „po čemu”, nego „kako”. Marija ne sumnja, nego jednostavno postavlja pitanje tražeći dodatno pojašnjenje da bi bolje shvatila na koji način će moći sudjelovati u ispunjenju Božjeg spasenjskog nauma. U dubokom zajedništvu s Bogom i s Njegovim tajanstvenim naumom, Marija preobražena milošću izriče svoj pristanak: *Evo službenice Gospodnje neka mi bude po tvojoj riječi* (Lk 1,38). „Da” sluškinje, prihvaća vječno Božje „da” čovjeku.

Božji ulazak u Marijin dom, u svakodnevici njezina života, jasno nam govori da je povijest čovjeka sa svim trpljenjima, izdajama, razočaranjima... postala povijest Boga koji je iz ljubavi prema svijetu i čovjeku postao čovjekom u tijelu Djevice Marije. Unatoč strahu, nerazumijevanju, nejasnoćama i neizvjesnostima koji prate svaki čovjekov put vjere i utjelovljenja Riječi, Marija nas uči otvoriti vrata,

prihvatiti i poslušati Riječ te dopustiti da nas milost i ljubav preobraze, ne zaboravljajući pritom da je svako *dan* trenutak Božjeg spasenjskog pohoda.

Marija – radosna navjestiteljica Riječi

Drugi korak je pretvoriti život u trajni hvalospjev Bogu aktivno se zauzimajući za siromašne, odbačene, marginalizirane... Naime, prvi prelijep plod Božjeg

spasenjskog pohoda vjera je u Riječ, tj. vjera u navještaj čudesnog rođenja koja Mariju „nosi” k rođakinji Elizabeti. Na Elizabetin pozdrav Marija pjeva svoj *Veliča* slaveći i blagoslivljajući Boga zbog velikih spasenjskih djela. Riječ je o velikim djelima koja je Bog učinio u

povijesti izabranog naroda, o djelima koja sada ispunja u Mariji i o djelima koja će u budućnosti učiniti za slabe, potlačene, siromašne. Iznenađujuće i nečuveno iskustvo susreta s Bogom prožima cijelu povijest spasenja, pronalazeći put do srca svakoga čovjeka.

Zajedno s Marijom pozvani smo, dakle, pretvoriti osobni susret s Bogom u živu i autentičnu zauzetost za spasenje svakoga čovjeka, proglašavajući se slugama jednoga i jedinoga protagoniste: Boga. U tom svjetlu pozvani smo uvijek iznova ispitivati vlastiti način promišljanja, odgovornost djelovanja, aktivnost slušanja, autentičnost življenja, kriterije prosuđivanja i pripadnost Bogu i bližnjemu sigurni da će u Njemu sve biti ispunjeno.

Marija – vjerna čuvarica Riječi

Treći korak gledati je vlastiti život i život drugih, kao i povijest svijeta pogledom koji spaja i tumačiti događaje u mudrosti srca s povjerenjem u Boga. Marija nas uči pohranjivati zajedno u svome srcu ljudske događaje i Božju Riječ dopuštajući im zajednički rast, u dubokoj svijesti kako u Božjem spasenjskom naumu sve ima svoj smisao, jer sve je milost.

Naime, u Isusovu rođenju Luka prikazuje Mariju, bez roditelja i susjeda koji se raduju djetetovu rođenju. Na pozornici politike velikog rimskog imperija zauzima mjesto povijest jedne obitelji, na poseban način povijest djeteta koje se rađa bez posebnog značenja na putu hodočasnika i trgovaca. Još jednom povijest spasenja ostvaruje se u svakodnevnom životnim događajima.

Pastiri, koji su u noći pod vedrim nebom čuvali stražu kod svojih stada, primili su radosni navještaj: „Danas vam se u gradu Davidovu rodio spasitelj – Krist, Gospodin” te postaju njegovi navjestitelji. I u tom slučaju riječ je o Božjim siromasima, koji poput Marije poslušni anđelovoj riječi, dopuštaju da ih Riječ nosi, vjeruju i odlaze u Betlehem navješćujući Radosnu vijest spasenja.

U izvješću o Isusovu rođenju, Luka zaustavlja svoj pogled na pastirima, ali na poseban način i na Mariji, prikazujući je kao čuvaricu Riječi koja u spasenjskom danas, pohranjuje sve te događaje prebirući ih u svome srcu. U opisu Marijina stava pred navještajem pastira, Luka upotrebljava grčki glagol *symbollo* koji bismo mogli prevesti „staviti zajedno”. Marija je, dakle, u

sebi pohranjivala sve te događaje ne na način da je o njima jednostavno razmišljala, nego ih je zajedno držala u svome srcu, tražeći njihov istinski smisao. Naime, prvotni cilj Marijinog „čuvanja” Riječi nije navještaj drugima, nego osobno razumijevanje njihova spasenjskog značenja.

Za razliku od čovjeka koji općenito razdvaja stvari i događaje, jer je u mogućnosti vidjeti samo dio, a ne ukupnost stvarnosti, istine i smisla, Luka prikazuje Mariju kao vjernu čuvaricu Riječi koja je sposobna gledati stvarnost i istinu u njihovoj cjelovitosti, u mudrosti srca koje nikada ne gubi iz vida Božju nazočnost i istinitost Njegove Riječi. Iako se radi o ljudskom razumu

neshvatljivim događajima koje je teško držati zajedno, Marija uzdajući se u potpunosti u Boga, pohranjuje i čuva u svome srcu Božju Riječ jednako kao i ljudske događaje, omogućavajući im zajednički rast i sazrijevanje. Zahvaljujući toj sposobnosti, Marija kao istinska učenica, u svjetlu spasenjskog danas shvaća da sve ima smisao i da je sve milost.

Poput Marije, i ovaj Božić otvorimo svoje srce Bogu koji nam iznova dolazi ususret i na Njegovo „da” – kao ponizni službenici Riječi – odgovorimo svojim iskrenim i autentičnim „da” prepoznajući u našem danas Božji spasenjski dolazak i ispunjenje Njegova nauma ljubavi.

Pohranjujući u srce događaje i Božju Riječ – kao njezini vjerni čuvari – pokušajmo pronaći smisao svojemu životu sa svim njegovim radostima i žalostima,

patnjama i nadanjima, usponima i padovima, tjeskobama i strahovima... duboko vjerujući da sve ima svoj smisao i da je Bog snagom svoje milosti sve preobrazio.

U radosti osobnog susreta s Bogom utjelovimo Riječ u vlastitom srcu i životu i – kao njezini radosni navjestitelji – pohađamo k Elizabetama našega vremena, dijeleći s njima radost rođenja Boga u nama i danasve poput Marije zauzmimo se za sve Božje siromahe. Na taj način radost utjelovljene Riječi koja će ispuniti naša srca i svjetlost Božjeg spasenjskog dolaska koje će rasvijetliti i najdublje tmine našega bića obasjat će tamno nebo i ispuniti ljubavlju i radošću, nadom i mirom srce naših bližnjih, pomažući im na osobnom putu susreta, življenja i svjedočenja Isusovog rođenja u Betlehemske špilji čovjekova srca.

U svom dolasku čovjeku vječna Božja Riječ dolazi mu ususret onakvom kakav doista jest: slab, grešan, krhak i smrtan, te ondje gdje se nalazi: u njemu postajući tako tijelom njegova tijela. Tako živi čovjek postaje mjesto Božjega trajnog boravka i mjesto susreta Boga i čovjeka, a ne više šator ni hram. U Bogu utjelovljenu u čovjekovu srcu i nastanjenu u njegovu tijelu, čovjek nalazi odgovor na sva svoja pitanja, cilj svih svojih lutanja, završetak svih svojih traženja. /.../ Utjelovljena Riječ objavila nam je Boga ljubavi koji je stvorio čovjeka, ne za smrt, nego za život, i koji nikada neće odustati od njegova spasenja niti iznevjeriti svoje obećanje.

Biskup Večerin započeo došašće s vjernicima misom na Verušiću

Subotički biskup Slavko Večerin predslavio je Euharistiju na prvu nedjelju došašća, 29. studenog, u kapeli sv. Leopolda Bogdana Mandića na Verušiću, salaškom naselju kod Subotice koje pripada Župi Marija Majka Crkve. Koncelebrirali su župnik preč. Željko Šipek i vlč. Miroslav Orčić.

„Može li slika došašća koju je stvorio potrošački stil života pomoći da razumijemo biblijsku poruku ili je možda zamagljuje? Bit ćemo nešto bliži odgovoru ako postavimo još izravnije pitanje: Što bi se dogodilo kad bismo 24. prosinca čuli nebesku poruku da sutradan, 25. prosinca, nećemo slaviti Božić, već ugledati Sina Čovječjeg gdje dolazi u oblaku s velikom moći i slavom? Bi li se u tom slučaju naša radost došašća pretvorila u još veću radost susreta za koji smo živjeli ili bismo ostali zaprepašteni, zbunjeni i puni straha zbog neizvjesnosti oko ishoda svojega konačnog suda? To su stvarna pitanja koja vrijeme došašća stavlja pred nas, a sve drugo naša je ljudska tvorevina koja nam priječi pogled na bitno”, kazao je u homiliji biskup.

On je dodao da, poučavajući učenike kako će spremno ići ususret svom konačnom susretu s Njime, Isus upozorava na lažnu sigurnost života. „U svjetlu tih riječi, došašće je za sve nas u prvom redu pitanje dosljednosti naše vjere. Koliko mi doista vjerujemo da je Bog u Isusovu povijesnom dolasku ispunio ‘svoje dobro obećanje’, kako kaže prorok Jeremija, i time dao novi smisao

čovjekovu životu? Vjerujemo li čvrsto da će Isus, čije rođenje iz godine u godinu slavimo, na kraju vremena doista doći kao proslavljeni Sin Čovječji koji će suditi svijetu? Za nas najkonkretnije pitanje je: kako živimo u vremenu koje nam je darovano u ovom životu, idemo li spremno i radosno ususret tom dolasku?”, kazao je propovjednik.

Zaključio je da u traženju odgovora na to pitanje može dobro doći savjet koji apostol Pavao daje svojim vjernicima da „jedni prema drugima i svima obiluju u ljubavi”. „Prva nedjelja došašća neka u nama probudi pravu vjeru u Onoga koji dolazi spasiti čovjeka. Tu vjeru svjedočimo svojom dobrotom, iskrenom molitvom, misama zornicama, iskrenim kajanjem za grijehe i zahvalom za svaku primljenu milost”, zaključio je biskup Večerin. /IKA/

Navještaj adventa za neokatekumenske zajednice u Đurđinu

Upastoralnoj dvorani o. Gerarda Tome Stantića u Đurđinu 29. studenoga održan je navještaj došašća za neokatekumenske zajednice s područja Subotičke biskupije.

Navještaj je održala ekipa kateheta odgovornih za neokatekumenski put na području Srbije: **Fanči Novak** iz Slovenije, don **Marko Trošt**, župnik iz Niša i kantor ekipe **Giorgio Andriolo** iz Italije čija je obitelj u misijskom poslanju u Beogradu. Okupljene je pozdravio i župnik domaćin, velečasni **Daniel Katačić**. Takvi navještaji redovito se čine tri puta godišnje: uoči došašća i korizme da bi braća i sestre u zajednicama ozbiljnije ušli u ta važna liturgijska razdoblja i uoči svetkovine nad svetkovinama – Uskrsa. /J. B./

Sveti Nikola u župi u Vajskoj

Užupu u Vajskoj sveti Nikola je zbog svojih obveza, a i djece koja idu u školu, stigao dan ranije, 5. prosinca. Dočekala su ga brojna djeca zajedno sa svojim roditeljima i župnikom, preč. Goranom Vilovom.

Sestra **Kristina Ralbovsky** potrudila se da djeca dočekaju svetca pjesmom i recitacijama. Sveti Nikola upitao je djecu jesu li bila dobra, a ona su rekla da jesu. Poručio im je da budu dobri, da se međusobno poštuju i vole, da poštuju roditelje, bake i djedove i da redovito nedjeljom dolaze na misu. Podijelio je djeci slatke paketiće i fotografirao se s njima. /A. Š./

Hodočašće Tavankučana u Bač

U subotu pred blagdan Krista Kralja, 20. studenog, Župa Presvetog Srca Isusova iz Tavankuta organizirala je jednodnevno hodočašće svojih vjernika koje je predvodio župnik vlč. Marijan Vukov.

Na putu prema drevnom Baču, hodočasnici su prvo posjetili velebnu crkvu Pohoda Blažene Djevice Marije u Bačkoj Topoli. Potom, stigavši u Bač, središte je bio franjevački samostan i crkva Uznesenja Marijina. Nakon što je domaćin **p. Josip Špehar** ispričao povijest mjesta i samostana, uslijedilo je kratko razgledanje staroga zdanja. U podne je slavljen sveta misa. Nakon toga, hodočasnici su posjetili bačku Župu sv. Pavla i nekadašnju rezidenciju nadbiskupa kalačko-bačkih. Nakon objeda u lokalnom mjestu, hodočašće je nastavljeno put Sombora. Pater **Zlatko Žuvela** OCD strpljivo je ondje protumačio povijest samostanskih zidina karmelskog samostana te karmelićanske duhovnosti nazočnim hodočascima. Obilazak Karmela završen je na grobu oca Gerarda Tome Stantića, molitvom za njegovo proglašenje blaženim. /Župa Presvetog Srca Isusova/

Subotički biskup posjetio Požešku biskupiju

Subotički biskup Slavko Večerin u pratnji ekonoma Subotičke biskupije Mirka Štefkovića posjetio je 19. studenog Požešku biskupiju. U biskupskom domu primio ga je biskup Antun Škvorčević i upoznao s djelovanjem požeške mjesne Crkve tijekom njezine 24 godine postojanja.

U razgovoru, biskupi su posebnu pozornost posvetili raznim pastoralnim projektima koje ostvaruje Požeška biskupija, napose na karitativnome, odgojno-obrazovnome, ekumenskome i kulturnom području. Zajednički su razgledali crkvu sv. Lovre, potom su pod vodstvom **Ivice Žuljevića**, predstojnika Ureda za katoličke škole, posjetili Katoličku osnovnu školu, gdje su se susreli s njezinim ravnateljem, djelatnicima i učenicima. Svratili su u katedralu sv. Terezije, gdje ih je dočekaio župnik **Mario Večerić**, zatim pogledali riznicu i kapelu sv. Ivana Pavla II. U popodnevnom satima, biskupi su pohodili Kolegij Požeške biskupije, gdje su ih primili prefekt **Krunoslav Siroglavić** i đakon **Karlo Topalović**. Domaći biskup Škvorčević i prefekt Siroglavić predstavili su biskupu Večerinu Kolegij kao odgojnu ustanovu koja nastavlja

dugu tradiciju odgojno-obrazovnog djelovanja Crkve na tim prostorima. U promišljanjima o reorganizaciji Sjemeništa „Paulinum” u Subotici, biskup Večerin zanimao se za formalni identitet kolegija kao „quasi sjemeništa”, gdje borave svećenički aspiranti i drugi mladi, pohađajući Katoličku gimnaziju u Požegi. Biskup Škvorčević prikazao je širi sustav kojim Požeška biskupija, osim pitomaca u Kolegiju, stipendira učenike i studente, omogućuje boravak u Domu sv. Antuna u Zagrebu, pomaže obitelji s brojnom djecom, osigurava potrebitim učenicima besplatnu prehranu u svojim školama i sufinancira troškove njihova školskog prijevoza. Zatim su biskupi posjetili Svećenički dom, gdje borave umirovljeni svećenici i oni koji su na službi u središnjim biskupijskim ustanovama, i gdje se nalazi i središnja biskupijska kuhinja, koja među ostalim svakodnevno pripravlja hranu za Caritasove korisnike.

Biskup Večerin na kraju je zahvalio biskupu Škvorčeviću na srdačnom gostoprimstvu i izrazio uvjerenje da će Subotička i Požeška biskupija nastaviti održavati povezanost, zahvaljujući napose sv. Tereziji, zajedničkoj zaštitnici katedrale u Požegi i Subotici. /pozeska-biskupija.hr/

Adventska duhovna obnova za mlade u Selenči

Adventska duhovna obnova za mlade Subotičke biskupije održana je 4. prosinca u Župi Presvetoga Trojstva u Selenči.

Duhovna obnova započela je svetom misom koju je predvodio **vlč. Dragan Muharem**, malobosanski župnik, koji je bio voditelj obnove. Uz njega u misnom slavlju sudjelovali su domaći župnik **vlč. Siniša Tumbas Loketić** i **vlč. Marinko Stantić**, povjerenik za mlade Subotičke biskupije. Muharem je u prigodnoj homiliji mladima približio lik svetog Josipa i potaknuo ih da mu se utječu u zagovor. Nakon mise, uslijedilo je euharistijsko klanjanje. Misu i klanjanje animirali su VIS „Ritam vjere” i molitvena zajednica „Proroci” iz Subotice. Na kraju programa, mladi iz Subotice, Novog Sada, Bača, Plavne, Vajske i Selenče nastavili su zajedništvo u vjeronaučnoj dvorani župe. /**Jelena Pinter**/

Duhovna obnova za animatore Subotičkog oratorija

Od petka navečer do nedjelje popodne, od 19. do 21. studenog, četrdeset animatora Subotičkog oratorija boravilo je u Totovom Selu gdje su imali duhovnu obnovu koju je vodio don Branko Bendra, salezijanac i povjerenik za pastoral mladih iz Zagreba.

Tijekom duhovne obnove, animatori su pogledali cijeli film o don Boscu da bi obnovili i utemeljili načela po kojima je don Bosco radio. U skupinama prošli su SWOT analizu, što znači da su u oratoriju trebali prepoznati četiri obilježja koja ta slova predstavljaju: jakosti, slabosti, mogućnosti i prijetnje. Osim toga, pod vodstvom don Branka, vrijeme su proveli razmatrajući

lectio Divina o odlomku u kojem Isus hoda s učenicima iz Emausa. U subotu navečer animatorima se priključila molitvena zajednica Proroci koja je animirala misu i klanjanje. Ta duhovna obnova bila je poticaj za sve ono što animatore čeka u narednom razdoblju. Hvala **vlč. Jenőu Utásiju** na gostoprimstvu, don Branku što je došao čak iz Zagreba i što je osim duhovnih radionica, bio na raspolaganju dan i noć za razgovor i ispovijed, kao i „Prorocima” koji su pomogli mladima spoznati živoga Boga u Presvetom oltarskom sakramentu. /**Animatori**/

Adventski oratorij u Đurđinu

Uđurđinskoj Župi sv. Josipa Radnika 27. studenog održan je adventski oratorij u organizaciji Subotičkog oratorija.

U Pastoralnoj dvorani o. Gerarda, djeca su s animatorima izrađivala adventske vijence. Okupilo se dvadesetak osnovaca. Animatori su pripremili potreban materijal i skupa s djecom radili. Oni malo vještiji, uspjeli su sami napraviti vijenac. Za dva sata izradili su 16 vijenaca. Za ljepši ugođaj slušali su božićne pjesme, uz grickalice i sokove. Nakon završenog posla, bilo je vrijeme za igru i molitvu na kraju. Lijep sunčan dan dopustio je igru u dvorištu. Sutradan, u nedjelju nakon mise, mladi đurđinski animatori prodavali su vijence ispred crkve. Župljani su ih rado kupovali. Sakupljen novac išao je za potrebe oratorija. /**Verica Dulić**/

Koncert u čast svete Cecilije u Donjem Tavankutu

Na svetkovinu Krista Kralja, 21. studenoga, u župnoj crkvi Presvetog Srca Isusova u Donjem Tavankutu održan je koncert u čast sv. Cecilije, zaštitnice crkvenih glazbenika i pjevača.

Na početku koncerta, voditeljica programa **Bernadica Vojnić Mijatov** pozdravila je sve nazočne vjernike, župnika domaćina vlč. **Marijana Vukova**, nekadašnjeg župnika **preč. Franju Ivankovića** te vlč. **Marinka Stantića** koji su svojim dolaskom podržali crkveni zbor. Uz glazbenu pratnju i pod ravnanjem kantorice **Elizabete Stojković**, nastupio je dječji zbor *Isusovi anđeli* i veliki župni zbor *Srce Isusovo*.

Svečani koncert započeo je izvođenjem skladbi na orguljama poznatih skladatelja Georga Friedricha Händela te Carla Alberta Löschhorna koje su izveli kantorica i mladi orguljaš **Andreas Damjanoski**. Nakon toga nastupio je najprije veliki župni zbor izvođenjem suvremene duhovne glazbe i tradicionalnih crkvenih skladba posvećenih Mariji i Isusu, Kralju svega stvorenja. Dječji zbor unio je posebnu radost koncertu pjevajući duhovne šansone.

Pjesmu *Evo nas pred tobom*, **Marijo** otpjevali su skupa s velikim zborom uz mali performans s cvijećem koje su položili na oltar Blažene Djevice Marije.

Sjajne izvedbe skladba nagrađene su gromoglasnim pljeskom mnoštva vjernika. Na kraju koncerta, voditeljica programa zahvalila je svim vjernicima što su svojim dolaskom uveličali taj koncert, podržali crkveni zbor i pjevanje te je pozvala sve okupljene da zajedno

otpjevaju pjesmu *U slavu svetog Srca*. Crkvu je lijepim aranžmanom cvijeća ukrasila članica zbora **Sanda Benčik**. /**T. Vojnić Mijatov**/

Akcija „Dar za dar” u Bajmaku

Osma Caritasova adventska akcija „Dar za dar” održana je u crkvi sv. Petra i Pavla u Bajmaku.

Djeca i mladi iz Bajmaka, predvođeni vjeroučiteljicom **Mirelom Vargom**, četiri su subote vrijedno radili da bi se na ovogodišnjem Caritasovom stolu u crkvi pronašli adventski vijenci, božićni aranžmani, sitni kolači, CD-ovi s božićnim pjesmama te pleteni kolači. Vijence su djeca i mladi izrađivali sami, a sitne kolače i pletene kolače izradile su vrijedne i vješte ruke njihovih

majki, baka, susjeda i drugih dobrih duša. Djeca su ih dvije subote pakirala. Svi radovi nastali tih subota, svake su adventske nedjelje bili prodavani nakon misa. Svatko tko je želio uzeti nešto od onoga što su djeca „prodavala”, u Caritasovu je škrabicu stavio onoliko novca koliko je imao i mogao. Svatko je za svoj dar birao dar. Novac koji je sakupljen, bit će iskorišten za pomoć potrebitima u našoj župi. Svake subote okupilo se preko 40 djece, čiji je vrijedan rad naš župnik **preč. Róbert Erhard** nagradio hranom koju djeca jako vole – pizzom. Pretposljednju subotu, djeca su s radošću iskoristila i za ukrašavanje borova u crkvi, da bi oni u trenutku proslave Isusovog rođenja zasjali u svom punom svjetlu. /**M. V.**/

Advent u Župi Uskrsnuća Isusova u Subotici

U Župi Uskrsnuća Isusova, kao i svake godine, vjernici su se okupljali na svetim misama zornicama. Raznim radionicama djeca su se pripremala za svečanosti vremena adventa.

Na oratoriju, izradila su adventske vijence i prodavala ih ispred crkve. Izrađivala su i figurice za božićnjak te sudjelovala na 25. izložbi božićnjaka u organizaciji Katoličkog društva „Ivan Antunović”. Sveti Nikola ove godine iznenadio je djecu naše župe dan ranije, 5. prosinca, a ona su mu oduševljeno prilazila i pružala ručice prema čokoladama koje je dijelio. /K. E./

Advent mladih u Novom Sadu

Advent u Župi Imena Marijina u Novom Sadu bio je u znaku humanitarne akcije koju su inicirali mladi ove župe.

Na njihov prijedlog, i uz potporu župnika **mons. Attila Zselléra** i kapelana **vlač. Nebojše Stipića**, mladi su izrađivali adventske vijence i božićne aranžmane u vjeronaučnoj dvorani župe. Prikupljen novac uljepšat će božićne i novogodišnje blagdane hospitaliziranoj djeci u Dječjoj bolnici u Novom Sadu i djeci i mladima u Svrtištu za djecu i mlade grada Novog Sada. /Jelena Pinter/

Bajmački kandidati za krizmu pred zajednicom

U crkvi sv. Petra i Pavla u Bajmaku 12. prosinca, pod svetim misama na mađarskome i hrvatskom jeziku, predstavilo se 20 ovogodišnjih kandidata za sakrament potvrde. Svete mise predvodio je župnik preč. **Róbert Erhard**.

Župnik je pozvao cijelu župnu zajednicu na duhovnu, molitvenu potporu kandidatima za primanje sakramenta kršćanske punoljetnosti, da bi ih svojom molitvom pratili cijele školske i vjeronaučne godine. Mlade kandidate pozvao je na aktivno sudjelovanje u vjerskom i pastoralnom radu bajmačke župe, koje će ih polako pripremiti na primanje tog sakramenta. Dvadeset djevojaka i mladića rado su se tome pozivu odazvali i doista aktivno uključili u život župe. Mladići su odabrali biti poslužitelji kod

oltara, a djevojke su svoje mjesto pronašle među čitačima, kao i u župnom zboru. Svojim marljivim radom prethodnih tjedana pomogli su i rad bajmačkog Caritasa. Nama ostaje poslušati molbu župnika i u svoje molitve uključiti svoje krizmanike da bi sve više rasli u vjeri te doista zaslužili primiti sakrament krizme, te

da bi svoju vjeru mogli živjeti u svoj punini kršćanske punoljetnosti. /M. V./

Biskup Večerin na blagdan Bezgrešne u Bačkoj Palanci

Subotički biskup Slavko Večerin slavio je svečanu euharistiju proštenja 8. prosinca u župnoj crkvi Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije u Bačkoj Palanci, skupa s mjesnim župnikom vlč. Františekom Gašparovskym i svećenicima Bačkog dekanata.

Tumačeći misna čitanja, biskup Večerin rekao je da je dolazak Boga među nas bio moguć zahvaljujući velikom Marijinom prilikom naviještenja. „Zbog toga ‘da’, Isus je započeo svoje putovanje putovima čovječanstva. Počeo ga je u Mariji, provevši prve mjesec života u majčinu krilu: nije se pojavio kao već odrasla i jaka osoba, već je prošao sav životni put ljudskog bića. Bio je u svemu jednak nama, osim u jednome: grijehu. Zato je izabrao Mariju, jedino stvorenje bez grijeha, bezgrešnu. U evanđelju, jednom jedinom riječju, naziva je se *Milosti puna* (Lk 1, 28).

To znači da u njoj, koja je odmah puna milosti, nema mjesta za grijeh. Marija odgovara na Božju ponudu riječima: ‘Evo službenice Gospodnje’. Ne kaže: ‘Ovaj put ću izvršiti Božju volju, staviti ću se na raspolaganje, a kasnije ću vidjeti...’. Njezin ‘da’ je potpun, za čitav život, bezuvjetan. To je najvažniji ‘da’ u povijesti, ponizan ‘da’ koji ruši oholi praiskonski ‘ne’, vjeran ‘da’ koji liječi neposlušnost, spreman ‘da’ koji je sušta suprotnost sebičnosti grijeha”, kazao je propovjednik.

„Za svakoga od nas postoji povijest spasenja, sačinjena od tih ‘da’ i ‘ne’. Ponekad smo, međutim, stručnjaci

za polovična ‘da’: sjajni smo u glumljenju da ne razumijemo dobro ono što bi Bog htio od nas i naša nam savjest predlaže. Znamo biti i prepredeni pa da ne bismo rekli pravo i istinsko ‘ne’ Bogu kažemo: ‘Oprosti, ne mogu’, ‘ne danas, već sutra’, ‘bit ću bolji sutra, sutra ću moliti,

sutra ću činiti dobro’. A ta nas lukavost udaljava od ‘da’, udaljava nas od Boga i dovodi nas do ‘ne’, do ‘ne’ grijeha, do ‘ne’ osrednjosti. To je onaj poznati ‘da, ali...’. Tako, međutim, zatvaramo vrata dobru, a zlo iskorištava ta krnja ‘da’. Svaki od nas ima u srcu jednu zbirku takvih nepotpunih ‘da’. Svaki potpuni ‘da’ Bogu rađa nove povijesti: reći Bogu ‘da’ doista je ‘izvorno’, iskonsko, a ne grijeh, koji nas čini starima iznutra”, kazao je biskup. „Velikodušnošću i povjerenjem, poput Marije, recimo danas, svaki od nas, taj osobni ‘da’ Bogu”, zaključio je Večerin.

Adventski oratorij na šest adresa

Ulistopadu smo započeli veliki pothvat: proširiti oratorij na što više župa. Prije Božića htjeli smo još jednom posjetiti sve župe, a kako je vremena bilo malo, u jednom danu, 27. studenog, bili smo na šest župa.

To su bile župe: u Keru (Župa sv. Roka u Subotici), Šandoru (Župa Marije Majke Crkve u Subotici), Maloj crkvi (Župa Uskrsnuća Isusova u Subotici), Đurđinu (Župa sv. Josipa Radnika), Žedniku (Župa sv. Marka) i Maloj Bosni (Župa Presvetog Trojstva).

Tema je bila advent. Svaki župnik na svoj način objasnio je što je smisao adventa te su potaknuli djecu na pripremu i zornice. Djeca su na oratoriju izrađivala adventske vijence koji su se sutradan prodavali na župama. Naravno, svi su vijenci prošli, a iduće godine pripremit ćemo ih još više. Dio novca, zajedno s prihodima od Holywina, bit će

namijenjen za misije, a ostatak za potrebe oratorija koje sve više rastu. Uz duhovnu i kreativnu radionicu, bile su tu i igre i ples. Bila je to do posljednjeg trenutka ispunjena i blagoslovljena subota, a uz to, poslužilo nas je i lijepo vrijeme. Zahvaljujemo svim župnicima i župljanima župa u kojima smo bili što nas uvijek lijepo prime i što su otvoreni za oratorij. /Animatori/

Početak došašća u Vajskoj i Bođanima

Na prvu nedjelju došašća upalili smo u svojim župama prvu adventsku svijeću i započeli hod prema Božiću. Paljenjem prve adventske svijeće ušli smo u milosno vrijeme pripreme i iščekivanja. U Župi sv. Ilije u Bođanima prvu svijeću blagoslovili smo i zapalili u crkvi, dok smo u Vajskoj, po tradiciji, prvu svijeću blagoslovili i zapalili vani.

Župnik **Goran Vilov** u homiliji osvrnuo se na budnost u iščekivanju dolaska Isusa Krista. „U ovo vrijeme

u ovom svetom vremenu. Svim vjernicima čestitao je Materice i poželio ugodan dan. Djeca su kratkom priredbom čestitala Materice svim mama, majkama, bakama, a potom je upriličeno druženje u župnom dvoru. /**Katehetski odjel Župe Uskrsnuće Isusovo**/

Adventska tribina u Đurđinu

U nedjelju, 5. prosinca, u pastoralnoj dvorani o. Gerarda T. Stantića u Đurđinu održana je teološka adventska tribina. Gost predavač bio je o. Stjepan Vidak, karmelićanin i prior somborske zajednice otaca karmelićana, koji je održao predavanje na temu **Isusovog utjelovljenja**.

Na početku se zapitao koliko smo mi zaista svjesni razloga Kristovog utjelovljenja i koliko nam je to uopće važno. Kristovo utjelovljenje događa se zbog spasenja, kako molimo u Vjerovanju Crkve. On je radi nas i radi našega spasenja sišao s nebesa – otac Stjepan pokušao nam je usaditi u srce tu misao. „Isus nije došao zbog tamo nekog tko je živio samo u Njegovo vrijeme. On je došao otkupiti sve, a u te sve ubrajam se i ja. Ako to shvatim, bit ću svjesniji svoje odgovornosti koju kao kršćanin imam i prema Isusu, ali i prema bližnjima”, kazao je predavač. Druga velika tema koja se veže uz Isusovo utjelovljenje o kojoj nam je predavač govorio, bila je poniznost. „Isus, Bog, ponizio se ne samo u utjelovljenju nego u cijelome zemaljskom životu. Nama je vrlo često poniznost nešto strano. No ako shvatimo da se Gospodin Isus, koji je bogočovjek, udostojao poniziti, bit će nam mnogo lakše živjeti poniznim životom u svojoj svakodnevnici”, dodao je o. Vidak. Predavanje na kojemu se okupilo mnogo župljana zaključili smo molitvom anđeoskog pozdravljenja i ugodnim međusobnim razgovorom. /**D. K.**/

koje je pred nama trebamo se više posvetiti molitvi, više vremena provoditi uz Božju riječ, čitajući Bibliju i duhovna štiva. U ovo vrijeme trebali bismo malo više pokazati i svoju humanost prema drugima, prema onima koji nemaju, a danas je takvih sve više. Naše župe zajedničkim snagama pomoći će bližnjima, pa ćemo imati adventski vašar koji je humanitarnog karaktera, a i posljednji tjedan zornica prikupljat ćemo prehrambene proizvode koje ćemo podijeliti potrebitima”, iznio je na početku adventski plan župnik. /**A. Š.**/

Materice u Župi Uskrsnuća Isusova u Subotici

Treću adventsku svijeću na dan Materica u župnoj crkvi Uskrsnuća Isusova 12. prosinca upalile su Ružica Kozma i Marijana Sudarević, obučene u bunjevačke narodne nošnje.

Puna crkva vjernika i mnogo djece učinili su svečanost tog slavlja još ljepšom. Župnik **Vinko Cvijin** po riječima evanđelja „Što nam je činiti?... Tko ima dvije haljine, neka podijeli s onim koji nema. U koga ima hrane, neka učini isto tako...”, potaknuo nas je da ne zaboravimo potrebe bližnjih i potrudimo se biti darežljivi

Prisega članova župnih vijeća u Župi sv. Jurja u Subotici

U Župi svetog Jurja u Subotici u drugu nedjelju došašća, 5. prosinca, šesnaestero župljana svečanom prisegom Bogu obećali su da će kao članovi župnog pastoralnog vijeća, pod župnikovim vodstvom, brinuti za sva njezina dobra u skladu s crkvenim propisima.

Misno slavlje predvodio je župnik **preč. Ferenc Fazekas**. Članovi župnog Ekonomskog vijeća su: **Ágota Bálint, Imre Kern, Gabrijela Tikvicki i Grgo Tikvicki**. Članovi Župnog pastoralnog vijeća su: **Róbert Angelovity, Jasmina Gašpar Kulešević, Sándor Gergely, Helga Makovity, Mirko Nađ Kanas, Árpád Papp, Ninoslava Pirša, Vesna Sabo Cibolja, Gabriella Sok, Mario Tikvicki, Ibolya Vukmanov i Tomislav Žigmanov**.

Na kraju misnog slavlja, najmlađi članovi župe recitacijama i pjesmom pozdravili su svetog Nikolu koji je kratko porazgovarao s njima i podijelio im darove. Sva djeca obećala su Nikoli da će biti dobra i da će redovito dolaziti na svetu misu i pohađati župni vjeronauk. Nakon mise, u blagovaonici župnog dvora, kratko su se počastili i porazgovarali novi članovi Ekonomskog i Pastoralnog vijeća sa svojim obiteljima. Napravili su se prvi dogovori oko sastanaka i prioriternih pitanja vezanih uz našu župu. /**Đ. T.**/

Radionica izrade božićnjaka u Đurđinu

U Župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu, u Pastoralnoj dvorani o. Gerarda Tome Stantića, 9.

prosinca održana je radionica izrade božićnjaka u organizaciji HKPD „Đurđin”.

Uz dobru volju i vrijedne ruke, naše župljanke izrađivale su figurice za božićni kolač koji će krasiti blagdanski stol u njihovim domovima tijekom božićna vremena. Gotove božićnjake najprije će izložiti na našoj izložbi u sklopu božićne priredbe. Na radionicu je svatko bio dobrodošao, i oni koji tek žele naučiti ovu vještinu, kao i oni koji su druge obučavali. /**V. Dulić**/

Na Materice zazvonila zvona na novom zvoniku

U godini jubileja župne crkve sv. Nikole Tavelića u Somboru, župljani su, predvođeni svojim župnikom preč. Josipom Štefkovićem, sami pokraj crkve izgradili drveni zvonik i postavili zvona, koja su prvi put zvonila na treću nedjelju došašća, 12. prosinca.

Župna crkva sv. Nikole Tavelića na Bezdanskom putu u Somboru ove godine slavi 50. obljetnicu svoga postojanja. Izgrađena je darovima i radom vjernika, u svega nekoliko mjeseci 1971. godine. Tijekom minulih desetljeća, župljani su se uvijek sami brinuli o svojoj crkvi, održavali je i uređivali – u njoj se na bogoslužja skupljali. Međutim, ta crkva, koja je modernijeg izgleda, dosad nije imala zvonik niti zvona. „U zvonik koji smo izgradili postavili smo dva manja zvona, od kojih je mlađe iz 1929. godine, a starije iz 1771. To zvono, staro 250 godina, konkurira za najstarije zvono u široj okolici. Zvona su iz ostavštine obitelji Falcione. Korištena su nekada na kalvarijskoj kapeli u Somboru. Već su godinama bila izvan uporabe. Za njih su tom prigodom izrađeni novi jarmovi, jedan bat koji je nedostajao i sve ostalo što je bilo potrebno da se mogu podići u zvonik i da se njima može ručno zvoniti. Potom su elektrificirana i automatizirana da bi se mogla programirati da zvone ujutro, u podne i navečer te pred svete mise i druga bogoslužja. Sve je to urađeno entuzijazmom i dobrovoljnim radom župljana, Bogu na slavu”, kaže župnik Štefković.

Na treću adventsku nedjelju prije svete mise, kada bunjevački Hrvati katolici slave Materice, zvona su prvi put zazvonila na veliku radost okupljenog puka, osobito onih koji su sudjelovali u radovima. Tako su i sadašnje generacije vjernika posvjedočile da su dostojni nasljednici svojih predaka. /**Zv.**/

Dolazak sv. Nikole u Bač

Župu sv. Pavla u Baču posjetio je 5. prosinca sv. Nikola. Nakon paljenja druge adventske svijeće i misnog slavlja u župnoj crkvi, koje je predvodio vlč. Marinko Stantić skupa s vlč. Dominikom Ralbovskym, sv. Nikola u pratnji malenih anđela ušao je u crkvu i pozdravio svu prisutnu djecu.

Njegov dolazak najavili su mladi župljani prigodnim programom koji je skupa s njima pripremila sestra **Kristina Ralbovsky**. Na početku su svi skupa otpjevali

pjesmu „Sveti Niko svijetom šeta“, a zatim su djeca recitirala prigodne stihove. Recitatori su objasnili djeci kakav je bio sveti Nikola te da, zahvaljujući njegovoj dobroti, sva djeca dobivaju darove. Tako je bilo i u našoj župi. Na koncu prigodnog programa sv. Nikola, skupa sa svojim pomoćnicima anđelima, svoj prisutnoj djeci podijelio je darove i fotografirao se s njima.

Da su djeca zaista bila dobra, govore nam i kreativne radionice koje su se tijekom adventa održavale u župi. Djeca i mladi koji pohađaju vjeronauk udružili su svoje snage i ideje da stvore nešto novo. Prije početka svake radionice, susret je započinjao molitvom jer je uvijek ljepše prionuti na rad Božjim blagoslovom. U kreativnim radionicama izrađivali smo adventske vjenčiće, ukrase, likovne radove i ostalo po idejama i željama djece. Tijekom radionica, ori se smijeh, osjeća se ljubav i zajedništvo u dijeljenju pribora, iskustava i ideja. Te radionice bile su prilika napraviti uvod u radost Božića i u svojim srcima napraviti mjesta za ljubav koja će nas obnoviti i roditi se među nama. /Ivana Filipović/

Kandidati za prvu pričest predstavljani u Monoštoru

U Župi sv. Petra i Pavla u Monoštoru na treću nedjelju došašća predstavljeno je šesnaestero kandidata za sakramente ispovijedi i pričesti.

Na početku svete mise svečano je upaljena treća svijeća na adventskom vijencu. Nakon toga je **Aleksandra** u ime svih prvopričesnika zahvalila roditeljima što su

ih rodili, krstili te odgajali za život u vjeri. Po završetku propovijedi, započelo je predstavljanje kandidata. Župnik **Dražen Dulić** čitao je imena kandidata, koji su nakon prozivanja prišli župniku te glasno i pred njim, vjeroučiteljem vlč. **Stipanom Periškićem** i cijelom zajednicom izrekli „Evo me“. Molitvu vjernika čitali su kandidati za prvu pričest. Valja pohvaliti ovogodišnje kandidate, koji su bez premca odgovarali na župnikova pitanja te zdušno pjevali tijekom mise. Želimo im mnogo Božjeg blagoslova, radosti i uspjeha tijekom pripreve za sakramente. /D. D./

Misa mladih u čast Srcu Isusovu u Tavankutu

U Tavankutu 4. prosinca slavljen je misa mladih Subotičke biskupije u čast Srcu Isusovu.

Ured za pastoral mladih Subotičke biskupije organizira na prvi petak u mjesecu mise mladih u čast Srcu Isusovu. Na prvi petak, 3. prosinca, mladi Subotičke biskupije susreli su se u Župi Presvetog Srca Isusova u Donjem Tavankutu. Misu je predvodio župnik domaćin vlč. **Marijan Vukov** u zajedništvu s povjerenikom za mlade vlč. **dr. Marinkom Stantićem**, vlč. **Nebojšom Stipićem**, župnim vikarom u Novom Sadu, vlč. **Damjanom Pašićem**, župnim vikarom u Subotici te vlč. **Dominikom Ralbovskym** koji je bio na raspolaganju za ispovijed. Na kraju mise uslijedila je pobožnost Srcu Isusovu. Svetu misu animirao je župni zbor na čelu s kantoricom **Elizabetom Stojković**. Nakon euharistijskog slavlja i pobožnosti, uslijedilo je prigodno druženje mladih u župnom domu. Tom prigodom na misi su bili mladi iz Novog Sada, Bača, Žednika, Đurđina, Subotice te mladi iz Tavankuta. /IKA/

Sinodalnim hodom kroz duhovnu obnovu u subotičkoj katedrali

Ukatedrali sv. Terezije Avilske u Subotici od 29. studenog do 8. prosinca održana je zavjetna pobožnost Prečistom srcu Marijinu. Ta se pobožnost u subotičkoj stolnoj bazilici održava od 1851. godine, kada je župnik Béla Czorda u Župi svete Terezije osnovao molitvenu bratovštinu Prečistog srca Marijinog da bi njezini članovi molili za obraćenje grešnika. Bratovština više ne postoji, ali se do danas zadržala duhovna obnova kojoj su subotički vjernici ove godine iskazali svoju odanost 170. put.

Duhovna obnova svake večeri započinjala je molitvom krunice, a potom je uslijedila misa, propovijed i pobožnost. Budući da je tema ovogodišnjih propovijedi bila Opća sinoda u Crkvi i sinode biskupijske razine, tijekom devet dana vjernici su mogli čuti nadahnuta razmatranja koja su im uputili gosti propovjednici: **Nebojša Stipić, Vinko Cvijin, Luka Poljak, Dragan Muharem, mons. dr. Andrija Anišić, Tomislav Vojnić Mijatov, p. Zdenko Gruber, Željko Šipek i Ivica Ivanković Radak.** Na svetkovinu Bezgrešnog začeća BDM slavljen je koncelebrirana sveta misa koju je predvodio katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić.** Duhovna obnova završena je posvetom Prečistom srcu Marijinu. Ističemo neke od misli koje su propovjednici izrekli.

Riječ „sinoda” drevna je i časna riječ u predaji Crkve, čije značenje doziva u svijest najdublje sadržaje Objave. Sinoda je hod za Kristom, s ljudima. Crkva Božjeg naroda pozvana je zajednički hodati, okupljati se i aktivno sudjelovati u evangelizacijskom poslanju. Da bi svi članovi Crkve na tom putu imali učinkovit i plodan hod, potrebno je odgajati se za sinodalnost.

U društvu i u Crkvi svi smo na istome putu, hodamo rame uz rame jedni s drugima. Važno je, poput Isusa, pristupiti čovjeku, ugrijati hladna srca, osjetiti nečiju tamu, zajedno s drugima ići, hodati uz bližnjega, korak po korak.

Da bi se današnji čovjek otvorio i dao se podučiti, potrebno mu je osjetiti da ga netko sluša, zanima se za nj. Tako i Crkva danas mora oslušivati na pravi način, bez predrasuda i stereotipa.

Potrebno je da Crkva pronađe mjesta i načine za dijalog, promiče suradnju s redovničkim zajednicama i laičkim udrugama, kao i da ulaže napore kod zajedničkog

zalaganja s vjernicima drugih religija i onima koji ne vjeruju.

U sinodalnom procesu svatko ima pravo da ga se čuje, svatko ima pravo govoriti. Sinodski dijalog ovisi o hrabrosti, kako u govorenju, tako i u slušanju. Potrebno je odgovorno uzeti riječ, prihvatiti ono što kažu drugi kao način na koji Duh Sveti može govoriti na korist svima.

Vrhunac zajedništva Kristove Crkve nalazimo u euharistiji. Sudjelovanjem u euharistiji postajemo među sobom jedno tijelo, kao što je jedan kruh koji se lomi i dijeli. Dok slavimo u zajedništvu Crkve i sudjelujemo u euharistiji, moramo se zauzimati za iskreno uzajamno bratstvo.

Svi smo u istoj lađi. Zajedno tvorimo Tijelo Kristovo. Ostavljajući po strani obmanu samodostatnosti, možemo učiti jedni od drugih, biti na usluzi jedni drugima. Pastiri i laici pozvani su na timski rad i sudjelovanje. Solidarnost

poziva pastire pozorno slušati povjereno im stado, baš kao što poziva i laike slobodno i iskreno izraziti svoja mišljenja.

Svi krštenici imaju udio u Kristovoj svećeničkoj, pro-ročkoj i kraljevskoj službi. Svi članovi Crkve suodgovorni su u obavljanju svojih poziva i svojih službi.

Znati razlučivati sredstvo je za svakodnevni život kršćanina, jer se veličina duha očituje u svakodnevnim postupcima ljubavi. Da bi se razlučivanje dogodilo, moraju biti prisutni poniznost, uviđavnost i ljubav prema Crkvi i njezinu učenju te iskrenom traženju Božje volje sa željom da joj se odgovori na što bolji način. Pastoralno razlučivanje ispunjeno je i sudjelovanjem u milosrdnoj ljubavi koja je uvijek spremna razumjeti, oprostiti, pratiti, nadati se, vratiti grešnika u Crkvu. /**Nevena Gabrić**/

Biskup Večerin čestitao imenovanje novom dubrovačkom biskupu

Subotički biskup Slavko Večerin uputio je čestitku mons. Roku Glasnoviću, kojega je papa Franjo 30. studenog imenovao dubrovačkim biskupom.

„S radošću sam primio vijest da Vas je sveti otac Franjo imenovao dubrovačkim biskupom. Primite, stoga, iskrene čestitke kako u osobno ime, tako u ime svećenika, redovnika, redovnica i vjernog naroda Subotičke biskupije. Radujem se s Vama i s cijelom Vašom novom biskupijskom zajednicom, kojoj će Vaše predano služenje uz Božji blagoslov zasigurno biti dragocjeno i plodonosno. Uvjeren sam da će Vam iskustvo svih službi koje ste do sada obavljali u Šibenskoj biskupiji biti korisno u Vašem pastirskom služenju vjernom stadi Božjega naroda u Dubrovačkoj biskupiji. Neka Vam Isus Krist, Veliki Svećenik i Dobri Pastir, udijeli obilje milosti i darova Duha Svetoga da biste predanim apostolskim žarom i radosno mogli obavljati službu koju Vam Crkva sada povjerava, a sveti Vlaho, dubrovački parac, neka Vam izmoli raspoloživost svoga predanja Isusu i neka Vas čuva Njemu trajno odanim”, istaknuo je u čestitki novoimenovanom dubrovačkom biskupu mons. Večerin. /IKA/

250 godina crkve sv. Katarine u Šupljaku

Crkva svete Katarine u Šupljaku (Ludaški šor) sagrađena je 1821. godine. Ta iznimna obljetnica obilježena je zahvalnom misom 12. prosinca koju je predslavio subotički biskup mons. Slavko Večerin, skupa s mjesnim župnikom dr. Endreom Horváthom i dekanom mons. dr. Gezom Zapletanom.

Župnik Horváth za medije na mađarskom jeziku rekao je da jubilej nije samo proslava crkve nego i Šupljaka u cjelini. „Na obljetnicu se prisjećamo da je crkva sagrađena prije dvjesto godina. Premda se u njoj vjerojatno već tada slavila misa, posveta se dogodila više od deset godina kasnije. U Subotici i okolici postoje samo dvije ili tri starije crkve.

Svakako je starija od franjevačke crkve, katedrale i crkve u Bajmaku. Ponosni smo na to i želimo to na dostojan način obilježiti. Taj je događaj slavlje crkve, ali i zajednice. Crkva u selu središte je sela. Tih dvjesto godina također pokazuje starost šupljačke zajednice, simbolizirajući njezine korijene, čak i ako je Šupljak mnogo stariji od crkve. Iskazali smo to svečanim misnim slavljem koje je predslavio Otac Biskup”, rekao je Horváth.

Jedan od glavnih događaja pripreme za jubilej bila je obnova crkve. „Crkva je za obljetnicu obnovljena izvana, uz obnovu krovne konstrukcije. Ta obnova provedena je u okviru programa obnove crkava koje financira mađarska Vlada. To nam je veliko zadovoljstvo. Osim toga, uz potporu Pokrajinske vlade prošle godine uspjeli smo obnoviti i toranj crkve. Tako crkva spektakularno i lijepo čeka one koji dođu na misu. Istina, to je mala seoska crkva, ali je ipak lijepa građevina koja grije srce. U pripremi jubileja sudjelovalo je mnogo ljudi. Raspisali smo dječji natječaj za crteže gdje je zadatak bio opisati što im crkva znači. Dobio sam mnogo prijava, što me jako veseli”, kaže župnik.

Šupljak ima oko 800 stanovnika, od kojih su gotovo svi katolici, u većini Mađari, s pedesetak Hrvata. Većina ih redovito ide u crkvu. Nedjeljom na misu dođe 70 – 80 ljudi, a na veće blagdane taj je broj mnogo veći. Misa se slavi petkom, subotom i nedjeljom. Osim toga, Šupljak se, po riječima župnika, nalazi na vrlo velikom području i ima i onih župljana koji žive do pet kilometara od crkve, pa ne mogu svakodnevno biti na misi. /Zv./

Sv. Nikola u Đurđinu

U organizaciji HKPD „Đurđin” 5. prosinca u crkvi sv. Josipa Radnika u Đurđinu nakon svete mise, proslavili smo svetog Nikolu.

Na misi se okupilo mnogo ljudi, osobito djece. Svojeg omiljenog svetca djeca su radosno dočekala. Pozdravila su ga recitacijama i pjesmom uz pratnju mladih tamburaša. Budući da su sva djeca bila dobra cijele godine, Mikulaš nije podijelio nijednu šibu, već samo darove. /V. Dulić/

XXV. izložba božićnjaka u Subotici

U organizaciji Etnološkog odjela „Blaško Rajić” pri Katoličkom društvu „Ivan Antunović”, 10. prosinca otvorena je XXV. izložba božićnjaka u predvorju Gradske kuće u Subotici.

Na ovogodišnjoj jubilarnoj izložbi bilo je izloženo 35 božićnjaka. Izložba je okupila mnogo pozvanih gostiju, kao i drugih zainteresiranih za tu tradiciju Hrvata u Bačkoj. I ove godine u Subotici i okolnim mjestima, kao uvod i priprava za tu izložbu, organizirane su radionice izrade božićnjaka u vrtićima, školama, župama i udrugama kulture. Nekoliko izlagača sudjelovali su na svim dosadašnjim izložbama.

Program su započela djeca iz subotičke Župe Marije Majke Crkve adventskom pjesmom „Visom leteć”. Nazočne je pozdravio **Josip Štefković**, predsjednik KD „Ivan Antunović”, izrazivši zahvalnost sudionicima u organiziranju izložbe, osobito pročelnici Etnološkog odjela **Jeleni Piuković** koja je postavku izložbe koordinirala i pripremila. Izložbu je otvorio **preč. Željko Šipek**, župnik Župe Marija Majka Crkve. „Svaki božićnjak zapravo je likovno pokazana teologija Božića. Molitva zahvale za sve što je Bog ljudima podario milošću u ovoj godini, želja za dobro othranjivanje svega što salašara okružuje i što mu život znači. Uz to, božićnjak je salašarski Betlehem, s novorođenim Isusom u salašarskom okruženju, a to nije daleko od najdublje teologije utjelovljenja, jer se Isus utjelovljuje i sad pod oblikom kruha u svetoj misi”, kazao je Šipek.

Na koncu su djeca otpjevala božićnu pjesmu „Radujte se anđeli”. Program je vodila **Josipa Stantić**. Po završetku programa, pročelnica Piuković uručila je izlagačima božićnjaka i ostalim sudionicima zahvalnice.

Uz izložene božićnjake, priređene su i dvije prodajne izložbe: Likovnog odjela HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice i Likovno-slamarskog odjela HKPD-a „Matija Gubec” iz Tavankuta s kojima Društvo „Ivan Antunović”

njuguje dobru suradnju. Izložba je priređena uz potporu Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – zajednice i Grada Subotice. /Zv./

Sveti Nikola u Beregu

Sveti Nikola nije zaobišao ni berešku djecu, 5. prosinca, iako ih je bilo malo.

Uz već poznata pitanja za djecu i uz organizaciju cijeloga događaja koji je pokrenuo župljanin **Milorad Stojnić**, student na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije, sveti Nikola u župnoj crkvi sv. Mihovila arkandela podijelio je darove i prenio pozdrave župnika **Davora Kovačevića**. /Zv./

Toplina Božića dolazi od Božje ljubavi

Stigao je toliko iščekivani Božić. Otkako je počelo došašće, nestrpljivo smo iščekivali taj dan. A što smo ustvari čekali? Čemu smo se radovali? Mnogo je razloga zbog kojih ljudi radosno čekaju Božić, ali potrebno je nekako raščistiti one sporedne, da bi zasjao onaj jedini pravi – Kristovo rođenje.

ROĐENJE U ŠTALI

Rodio se Bog u štali, a mi to slavimo. Tako to izgleda iz samo ljudske perspektive. Čudno u najmanju ruku. Ali iz Božje perspektive, to je savršen čin ljubavi kojom Stvoritelj ljubi Svoje stvorenje. Ljubi ga toliko da je i sam stvorenje postao, da bi mu bio što bliži. Od te prevelike Božje ljubavi dolazi toplina toga blagdana, koja obuzima ljude i zbog koje mu se ljudi raduju. Ne dolazi radost i ljepota Božića ni od lijepih ukrasa, ni od divne blagdanske trpeze, ni od obiteljskoga okupljanja, već od neizmjerne Božje ljubavi zbog koje se utjelovio. Krist porođen u štali razlog je zbog kojega čovjeka obuzima milina u te dane, iako mi često taj osjećaj pripisujemo nekim ovozemaljskim razlozima. Ta divota Božića govori nam da je Božja ljubav za nas još uvijek jednako prevelika, da je On tu, među nama i da djeluje, da čini čuda. A čudo i jest to da toplinu Njegove ljubavi osjećamo čak i onda ako smo za Njega zaboravili i Njegovo rođenje slavimo izuzimajući Ga iz slavlja.

On nam pokazuje da nije odustao od nas, da nas voli i pokušava nas pridobiti na Svoju stranu, stranu spasenja.

Događaj Isusova rođenja nije bio nimalo bajkovit i romantičan, kako ga mi zamišljamo i predstavljamo. Boraviti u štali nije ugodno, a ne još tu i dijete roditi. Koji su osjećaji nemoći i jada obuzimali Josipa i Mariju

dok su tražili smještaj, a nisu ga mogli naći. Dodatan pritisak bio im je taj što se treba roditi Božji Sin, koji je njima povjeren na brigu, a oni već na početku nisu kadri osigurati Mu ni da se rodi na pristojnom mjestu. Njihove najgore strepnje obistinjuju se i Božji Sin dolazi na ovaj svijet među životinjama, na slami. Međutim, Sin Svevišnjega rađa se u tim lošim uvjetima, ne zato što su bile takve okolnosti, nego zato što je tako htio. Rađa se Ljubav Božja u liku djeteta te njegovo rođenje postaje jedan događaj pun miline koja obuzima ljude već dvije tisuće godina. I zato ne možemo o Božjem rođenju govoriti s ljudske strane, ispunjeni grozom jer se dogodilo u štali, već nam je taj događaj poput neke bajke, koja nas ispunja mirom i toplinom.

Ne dolazi radost i ljepota Božića ni od lijepih ukrasa, ni od divne blagdanske trpeze, ni od obiteljskoga okupljanja, već od neizmjerne Božje ljubavi zbog koje se utjelovio. Krist porođen u štali razlog je zbog kojega čovjeka obuzima milina u te dane, iako mi često taj osjećaj pripisujemo nekim ovozemaljskim razlozima. Ta divota Božića govori nam da je Božja ljubav za nas još uvijek jednako prevelika, da je On ovdje, među nama i da djeluje, da čini čuda.

RODIO SE ZA SVE NAS

Njegovim rođenjem započelo je naše spasenje, zato smo puni mira kada o Njemu govorimo. Nemamo više o čemu brinuti, jer Bog šalje Svoga jedinorođenca na zemlju da spasi svakog čovjeka. I baš zato se rađa u štali, da pokaže da je blizu svima, i najsiriomašnjima i najbogatijima. Za ulazak u štalu nitko ne treba dozvolu i poziv, svatko Mu se može doći pokloniti. I došli su i pastiri, i kraljevi, i oni koji nisu imali čime Ga darivati, osim svojom ljubavlju, i oni koji su Mu donijeli zlato i iskazali mu kraljevske počasti. A Dijete Božje širi ruke svakome tko mu se približi i poručuje da se baš za njega rodio.

Pričamo o Božiću svake godine. I koliko god da o tom događaju znamo, on je i dalje otajstvo koje nam svake godine

otkriva neke nove dimenzije, ali uvijek istom snagom očituje veličinu Božje ljubavi za sve ljude. Stoga, ne dozvolimo da ono sporedno, koje vezujemo za taj dan, zasjeni ono najvažnije – Krista. Stavimo Njega u središte slavljenja da bismo u ljepoti blagdanskog ozračja mogli osjetiti Njegovu ljubav.

Patrijarh Porfirije i nadbiskup Gallagher: „Svakome je potreban bližnji”

Patrijarh srpski Irinej primio je u posjet u manastiru Kovilj nadbiskupa Paula Richarda Gallaghera, tajnika za odnose s državama Svete Stolice, 23. studenoga, posljednjega dana njegova posjeta Srbiji.

„Sa stanovišta naših komunikacija i naših odnosa sa SPC, ovo je kruna mogega posjeta. Prenio sam pozdrave i bratsku naklonost pape Franje prema patrijarhu Porfiriju, koga on poznaje, s kim se susreo i prema kome ima veliko poštovanje. Razgovarali smo

o dijalogu između svojih Crkava, o odnosima između Crkava u svijetu, o općoj političkoj situaciji u svijetu, kao i o regionalnoj i europskoj politici. To odražava veliko poštovanje koje postoji između Katoličke Crkve i Srpske pravoslavne Crkve. Nadam se da će to biti početak daljeg napretka koji će okupiti kršćane, i pravoslavne i katoličke tradicije, u službi čovječanstva i propovijedanja evanđelja, što je i razlog našeg postojanja kao kršćanskih Crkava”, kazao je nakon razgovora nadbiskup Gallagher.

Izražavajući radost zbog susreta s visokim gostom, patrijarh Porfirije naglasio je: „Ustanovili smo da je sustav vrijednosti, koje evanđelje nosi i svjedoči, drukčiji od mnogih drugih sustava koje se nude modernom čovjeku. Sustav vrijednosti koji mi kao Crkve propovijedamo i nudimo jednako je moderan i danas, iako je star dvije tisuće godina – i najpotrebniji je modernom čovjeku. Svi koji se suočavaju s izazovima imaju potrebu za Kristom koji je nositelj mira. Razdori među državama, među ljudima, ponekad i nesporazumi među Crkvama i nesporazumi unutar jedne Crkve, posljedica su toga što zaboravljamo Krista i pokušaja da svojim vrijednostima uređujemo svijet. Nije moguće postići nikakav mir ako nemamo mira u sebi, a taj mir nije moguć ako nemamo zajednicu i općenje s Bogom”, kazao je patrijarh. Porfirije je rekao da se u tom smislu vide i mnogi ekološki problemi, pa i pandemija s kojom se

suočavamo. „Suglasili smo se da radi dobra i pojedinca i jednoga čovjeka i dobra cijelog ljudskog roda, planeta, mi kršćani moramo surađivati, međusobno raditi zajednički. Nitko ne može bez drugoga, a svakome je potreban drugi, bližnji da bismo mogli rasti kao ljudski rod i kao čovječanstvo”, zaključio je on. /Zv./

Biskupi Đakovačko-osječke metropolije sa srijemskim episkopom

Biskupi Đakovačko-osječke crkvene pokrajine pod predsjedanjem nadbiskupa i metropolita Đure Hranića održali su 26. studenog u Srijemskoj Mitrovici svoju skupštinu. Uz metropolita Hranića, na sjednici u ulozi domaćina sudjelovali su srijemski biskupi Gašparović i Svalina te biskupi Škvorčević, Čurić i Srakić. Biskupi su toga dana posjetili i srijemskog episkopa Vasilija.

Episkop Vasilije, koji ih je primio u Srijemskim Karlovcima, čestitao je biskupu koadjutoru Svalini na novoj službi, izrazivši otvorenost za bratske susrete i

suradnju. Govorio je o svom dugogodišnjem djelovanju u Srijemskoj eparhiji, svojim prethodnicima i povijesti vezanoj uz njih, kao i o odnosima s katoličkim vjernicima na tom području, prisjetivši se osobito susreta s biskupom Ćirilom Kosom. Metropolit Hranić predstavio je episkopu biskupe, upoznao ga s pripadnošću Srijemske biskupije Đakovačko-osječkoj metropoliji te sa željom njezinih biskupa da odnosom bratskog poštovanja, kao i s episkopima u Hrvatskoj te sa svim pravoslavnima na području metropolije, posvjedoče evanđeosku dobrohotnost i pridonesu međusobnom boljem poznavanju, uklanjanju predrasuda, liječenju povijesnih rana i pomirenju. U razgovoru je očitovana obostrana spremnost za nastojanje oko međusobnih kršćanskih odnosa. /Zv./

Don Roko Glasnović imenovan dubrovačkim biskupom

Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj objavila je na blagdan sv. Andrije, 30. studenoga u podne, da je papa Franjo imenovao dubrovačkim biskupom don Roka Glasnovića, svećenika Šibenske biskupije.

Vijest o imenovanju objavljena je istodobno u Vatikanu i u Hrvatskoj. Roko Glasnović rođen je 2. srpnja 1978. godine u Šibeniku. Za đakona je zaređen 5. prosinca 2004., a za svećenika 2. srpnja 2005. u Šibeniku. Na Papinskom lateranskom sveučilištu u Rimu 2008. magistrirao je iz pastoralne teologije. U Šibenskoj biskupiji obnašao je nekoliko služba. Među ostalim, bio je osobni biskupov tajnik, biskupijski ekonom te član biskupijskog svećeničkog vijeća i biskupijskog zbora savjetnika. Također je član Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za život i obitelj. /IKA/

Sveti Otac posjetio Cipar i Grčku

Sveti Otac završio je 35. apostolsko putovanje u Cipar i Grčku, koje je trajalo od 2. do 6. prosinca.

Nakon susreta s klerom, redovnicima i katehetama okupljenima u nikozijskoj maronitskoj katedrali Gospe od milosti na početku apostolskog posjeta Cipru, papa Franjo u četvrtak 2. prosinca susreo se s ciparskim predsjednikom Nikosom Anastasiadesom. Papa Franjo bio je duboko dirnut što može ponovno pratiti korake velikih misionara rane Crkve, posebice svetih Pavla, Barnabe i Marka. Drugoga dana svoga 35. inozemnoga putovanja, u petak 3. prosinca, papa Franjo u Nikoziji posjetio je pravoslavnoga ciparskog arhiepiskopa Hrizostoma II. te se zatim u pravoslavnoj katedrali susreo s članovima Svetoga sinoda. „Povijest na području naših odnosa stvorila je jaz, Duh Sveti želi da se ponizno i u međusobnom poštovanju ponovno zbližimo. Obje Crkve imaju isto apostolsko podrijetlo”, istaknuo je Papa. Kao zaključak posjeta Cipru, papa Franjo u posljednjem susretu u Nikoziji podijelio je trenutak ekumenske molitve s migrantima u crkvi Svetoga Križa. U subotu, 4. prosinca započela je druga etapa 35. apostolskog putovanja pape Franje kojemu je odredište Cipar i Grčka. U svom obraćanju predstavnicima vlasti, civilnog društva i Diplomatskog zbora u Ateni, papa Franjo u svom prvom javnom obraćanju u Grčkoj pozvao je odgovorne na obnovljeno čovječanstvo koje poštuje pravo na život. Papa se kasnije susreo s poglavarom Grčke pravoslavne Crkve, Njegovim Blaženstvom Jeronimom II., nadbiskupom Atene i cijele Grčke. „Naši su korijeni oni apostolski, izrasli iz sjemena evanđelja i koji su počeli donositi velike plodove upravo u grčkoj kulturi”, rekao je Papa te dodao: „Poslije su nas, nažalost, svjetovni otrovi pokvarili, korov sumnje povećao je udaljenost te smo prestali njegovati zajedništvo. Sramotno – priznajem to za Katoličku Crkvu – postupci i odluke koji imaju malo ili nikakve veze s Isusom i evanđeljem, prožeti više žedu za zaradom i moći, učinili su da zajedništvo usahne”. Drugoga dana svog apostolskog pohoda Grčkoj, papa Franjo posjetio je otok Lezbos i

tamošnji Centar za prihvatanje te se susreo s izbjeglicama koje su ondje smještene. Papa se posljednjeg dana apostolskog putovanja na Cipar i u Grčku susreo sa skupinom mladih kršćana izbjeglica iz Sirije koji su smješteni u Armenskom katoličkom ordinarijatu u Ateni. Nakon toga je u povodu spomendana Sv. Nikole posjetio djecu i mlade u školi sv. Dionizija koju vode časne sestre uršulinke. /IKA/

Papa zaključio Godinu sv. Josipa s članovima Zajednice Cenacolo

Papa Franjo u privatnom posjetu sjedištu Zajednice Cenacolo 8. prosinca susreo je braću i sestre iz bratstva Milosrdnog Samarijanca koji djeluje u Rimu te iz drugih bratstava prisutnih diljem Italije.

U Zajednici Cenacolo Papa je pogledao filmski prikaz života sv. Josipa koji su snimili mladi iz dvaju međugorskih bratstava te čuo svjedočanstva nekoliko članova. Papa je tom prigodom potaknuo mlade na svom putu riječima: „Ne bojte se stvarnosti, istine, naše bijede. Nemojte se bojati jer Isus voli stvarnost takvu kakva jest, bez šminkanja; Gospodin ne voli kada ljudi šminkaju dušu, šminkaju srca. Pomozite mnoštvu mladih koji su u situacijama poput vaše”. Sveti Otac blagoslovio je kapelicu koju su izgradili članovi bratstva, i to spašenim odbačenim materijalima kao znak obnove svačijeg života u Zajednici Cenacolo. Potom je sa svim prisutnima molio molitvu posvećenu sv. Josipu iz apostolskog pisma Patris Corde, povjeravajući svijet i Crkvu njegovoj zaštiti te time zaključio Godinu posvećenu tom svetcu. /IKA/

Papa: Dokument EU-a o Božiću je čisti anakronizam

U razgovoru s novinarima na povratnom letu iz Grčke u ponedjeljak, 6. prosinca, papa Franjo za dokument EU-a, u kojem se ne preporučuje korištenje izraza „Božić”, rekao je da je to anakronizam „razvodnjenog sekularizma”.

Papa komentirajući interni dokument Europske komisije pod nazivom *Union Of Equality* rekao je: „U povijesti su mnoge diktature to pokušale učiniti. Sjetite se Napoleona: još od toga doba... Sjetite se nacističke, komunističke diktature... to je svojstveno razvodnjenom sekularizmu i osuđeno je na neuspjeh”. U internom dokumentu se, među ostalim, preporučuje službenicima da ne trebaju polaziti od pretpostavke da svatko slavi Božić te da se stoga umjesto izraza „božićni blagdani” u nekim situacijama radije koriste izrazom „doba praznika/blagdani”. Dokument je ubrzo povučen. „Europska unija mora se vratiti idealima otaca utemeljitelja, a to su bili ideali jedinstva, veličine, i paziti da ne krene putem ideološke kolonizacije. Europska unija mora poštovati svaku državu i njezin unutarnji ustroj, raznolikost zemalja. Suverenost Europske unije suverenost je braće u jedinstvu u kojoj se poštuje individualnost svake zemlje. Zato je pitanje Božića anakronizam”, istaknuo je Papa. /IKA/

Tamburaška praksa upisana u Nacionalni registar nematerijalne kulturne baštine

Odlukom Nacionalnog komiteta za nematerijalno kulturno naslijeđe Srbije Tamburaška praksa upisana je u Nacionalni registar Nematerijalnog kulturnog naslijeđa Srbije 7. listopada 2021. godine i time je zauzela 54. mjesto na popisu elemenata.

Promocija ostvarenog projekta upisa Tamburaške prakse u nacionalni registar nematerijalne kulturne baštine održana je 3. studenoga 2021. godine u Muzeju Vojvodine u Novom Sadu, koji je bio i podnositelj i pokretač tog projekta. Proces prikupljanja materijala i potrebne dokumentacije za upis Tamburaške prakse u Nacionalni registar nematerijalnog kulturnog naslijeđa Srbije pokrenut je krajem 2019. godine. Sve to urađeno je u okviru projekta *Nematerijalno kulturno naslijeđe u Vojvodini: istraživanje, dokumentiranje i interpretacija*, koji je financiralo Ministarstvo za kulturu i informiranje Srbije. Osim potrebne dokumentacije, za potrebe prijave Tamburaške prakse na listu nematerijalnog kulturnog naslijeđa sakupljen je i izrađen značajan video i foto-materijal.

„Divanim šokački” u Monoštoru

Tradicionalna književno-jezična manifestacija KUDH-a „Bodrog” iz Monoštora pod nazivom „Divanim šokački”, održana 13. studenoga u maloj dvorani Doma kulture u Monoštoru, bila je u znaku Ženske pjevačke skupine „Kraljice Bodroga”.

Ovogodišnja manifestacija tematski je posvećena materijalnoj kulturnoj baštini šokačkih Hrvata u Monoštoru, odnosno narodnoj nošnji kao čimbeniku u očuvanja nacionalnog identiteta. Tijekom večeri, predstavljen je katalog fotografija naslovljen „Tradicija u zrcalu Kraljica”, u kom fotografije prikazuju svaku

kraljicu ponaosob u nošnji, u raznim situacijama i mjestima. Večer je bila prošarana pjesmama iz repertoara Kraljica, a čuli su se i recitali, monolozi i dijalozi Kraljica i dječje skupine KUDH-a Bodrog. Manifestaciju je osmislila i vodila voditeljica ŽPS

„Kraljice Bodroga” **Anita Đipanov Marijanović**, a izlagala je i voditeljica dječje skupine **Sonja Pejak-Periškić** te gošća, fotografkinja **Milica Tepavac**.

Večer ikavice u Stanišiću

HKD „Vladimir Nazor” iz Stanišića organizirao je 12. manifestaciju „Ikavica – govor hercegovačkih, dalmatinskih, ličkih, bosanskih, šokačkih i bunjevačkih Hrvata” koja je održana 20. studenoga u Mađarskom domu u Stanišiću.

Unatoč mjerama i epidemiji, okupila je mnogo ljubitelja i čuvara ikavice kako one pisane, tako i pjevane. Tijekom večeri, preplitale su se bunjevačka, šokačka, hercegovačka i dalmatinska ikavica. U programu su nastupili članovi HKPD-a „Silvije Strahimir Kranjčević” iz Berega, „Sinovi Hercegovine” iz Širokog Brijega (BiH), Ante Težija iz Ogorja te Ženska klapa „Tamarin” i spisateljica **Mia Sesartić** iz Solina. Cijeli autobus stigao je iz Solina i okolice, a vrijedni članovi Udruge „Solinjani” zaista su donijeli svoje slatke i slane delicije, koje su sudionici i gosti uz razgovor i kušali. Na manifestaciji su pročitane i nagrađene pjesme koje su pristigle na natječaj „Za lipu rič”. Prvu nagradu osvojila je autorica **Marica Mikrut** iz Sombora, a pjesmu pisanu na šokačkoj ikavici „Raniteljica” pročitala je Anita Đipanov Marijanović iz Monoštora.

Zbirka poezije „Osluhnuta tišina” Ljerke Radović predstavljena u Novom Sadu

Zbirka poezije „Osluhnuta tišina” Ljerke Radović predstavljena je 20. studenoga u Franjevačkom kulturnom centru Bonaventurianum u Novom Sadu.

Predstavljanje, kojem je nazočilo pedesetak sudionika, organiziralo je HKUPD „Stanislav Preprek” iz Novog Sada. Pjesme u trećoj pjesničkoj knjizi Ljerke Radović sabrane su u četiri ciklusa i na njih se na promociji osvrnula književna kritičarka **Dragana V. Todosreskov**. Pjesme iz zbirke, osim autorice, čitale su i **Ana Marija Kaluđerović**, **Željka Jelić** i **Branka Dačević**, a praćene su pjesmama iz hrvatske glazbene baštine koje su pjevale članice Ženske pjevačke skupine HKUPD-a „Stanislav Preprek”.

ZKVH sudjelovao na *Hrvatskoj književnoj Panoniji IV* u Budimpešti

U Budimpešti je 25. studenoga održan program *Hrvatska književna Panonija IV*, koju su organizirali Društvo hrvatskih književnika, Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski i kulturni centar Croatica nonprofit kft. iz Budimpešte u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice, Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj iz Pečuha, Hrvatskim vrtićem, osnovnom školom i đačkim domom iz Budimpešte (HOŠIG), Srednjom

strukovnom školom Antuna Horvata i Spomen-muzejom biskupa Josipa Jurja Strossmayera iz Đakova, a pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.

Riječ je o manifestaciji koja okuplja hrvatske književne autore iz zemalja panonskoga prostora – Hrvatske, Mađarske, Austrije, Srbije i BiH. Vojvođanski prinos ovogodišnjem programu bilo je premijerno predstavljanje knjige **Katarine Čeliković** „Književnost u zrcalima – ogledi i eseji o književnosti Hrvata u Vojvodini” objavljene u nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Knjigu su predstavili **Tomislav Žigmanov**, urednik i recenzent knjige, te autorica Katarina Čeliković.

Dani hrvatske kulture u Somboru

Udruga građana „Urbani Šokci” iz Sombora organizirala je 26. studenoga X. dane hrvatske kulture.

Manifestacija je započeta otvorenjem izložbe „Fragmenti” u Gradskom muzeju koja je sačinjena iz triju tema: Kitenje i povezivanje Šokica Monoštora, 150. obljetnica od izlaska *Bunjevačkih i šokačkih novina* te prikaz rada Udruge. Potom je nastavljena u velikoj dvorani Gradske kuće u Somboru. U programu su sudjelovali HGU „Festival bunjevačkih pisama” iz Subotice, „Kraljice Bodroga” iz Monoštora te iz Sombora pjevačka skupina HKUD-a „Vladimir Nazor” i folklorna skupina GKUD „Ravangrad”.

Održana jubilara XX. pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku

Jubilarna XX. pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku održana je ZOOM platformom 27. studenog u organizaciji Hrvatske čitaonice iz Subotice. Ove godine okupila je 83 učenika iz Sombora, Monoštora, Sonte, Berega, Vajske, Plavne, Sota, Tavankuta, Đurđina, Male Bosne i Subotice.

Program smotre bio je podijeljen u tri kategorije; najprije su nastupili učenici mlađeg uzrasta (od 1. do 4. razreda osnovne škole), potom srednjeg (od 5. do 8. razreda osnovne škole) te na koncu učenici starijeg uzrasta (srednjoškolci). Svi sudionici smotre za sudjelovanje od organizatora natjecanja nagrađeni su knjigom na hrvatskom jeziku, dok su oni najbolji, po mišljenju tročlanog povjerenstva, dobili i diplome i robne nagrade koje su im dostavljene poštom.

Pokrajinska vlada imenovala Tomislava Žigmanova za ravnatelja ZKVH-a

Pokrajinska vlada na sjednici održanoj 1. prosinca 2021. godine donijela je Rješenje broj 022-488/2021 kojim se Tomislav Žigmanov, profesor filozofije, imenuje za ravnatelja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata na razdoblje od četiri godine.

Tim Rješenjem okončan je proces izbora ravnatelja te ustanove kulture Hrvata u Vojvodini.

85. obljetnica HKUD-a „Vladimir Nazor” iz Sombora

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Vladimir Nazor” iz Sombora 4. prosinca obilježilo je 85. obljetnicu svog osnutka.

Tom prigodom održana je svečana akademija u zgradi županije, nakon čega je uslijedilo otkrivanje spomen-ploče Antuna Matarića, jednog od osnivača i prvog predsjednika Društva. U drugom dijelu proslave, u trosatnom programu održanom u Hrvatskom domu, prikazan je rad Društva. Na pozornici su se smjenjivali mali folkloraši, djeca koja pohađaju sate hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u Hrvatskom domu, članovi dramske sekcije, pjevački zbor, folklor, dio rada likovne, kiparske i sportske sekcije predstavljen je na izložbi, a projekt digitalizacije arhivske građe „85 godina kulture Hrvata u Somboru” prikazan je promotivnim filmom. Za obljetnicu društva tiskan je i dvobroj „Miroljuba”. Hrvatsko kulturno društvo „Miroljub” – danas HKUD „Vladimir Nazor” – osnovano je 6. prosinca 1936. godine.

Petsto godina „Judite”

Prošlo je 500 godina od tiskanja epa „Judita” hrvatskog pisca Marka Mrulića, koje je značajno djelo doba renesanse. Biblijska tema o hrabroj Juditi nadahnula je pisca da podsjeća svoj narod na hrabrost i na obranu svoje države od najeze Turaka. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje pridružio se obilježavanju 500. obljetnice tiskanja prvog književnoumjetničkog djela na hrvatskom jeziku. Godina 2021. proglašena je godinom čitanja, godinom Marka Marulića. U našoj gimnaziji redovito se poučava hrvatska renesansa i glavni predstavnik Marko Marulić, a ove godine osobito, s obzirom na velik jubilej djela „Judita”.

Proslava Zrenjaninske biskupije

Zrenjaninska biskupija 20. studenog proslavila je 50. obljetnicu samostalnosti i imenovanja biskupa Junga za voditelja administrature. Glavni celebrant na proslavi bio je mons. Paul Richard Gallagher, nad-

biskup, tajnik Svete Stolice za odnose s državama. S nadbiskupom su sumisli domaći biskup László Németh, nadbiskup Stanislav Hočevár, biskupi Slavko Večerín, Đuro Gašparović, Đuro Džudžar te novoimenovani biskup mons. Fabijan Svalina. Izaslanik Svete Stolice u svom govoru istaknuo je da se danas sjećamo na zbivanja, događaje, odricanja i na naporan rad tijekom pedeset godina na toj misijskoj regiji, na kojoj je unatoč izazovima, širenje evanđelja sačuvano i vjerno predano. Na proslavi su sudjelovali biskupijski svećenici te svećenici gosti, uzvanici i vjernici. Našu školu i sjemenište predstavili su rektor Paulinuma i učenici paulinci Zrenjaninske biskupije, koji su svojim služanjem uveličali proslavu.

Nikolinska večer

U predvečerje spomendana Sv. Nikole paulinci su prema običaju obilježili Nikolinsku večer, odnosno Nikolinje s kulturno-zabavnim programom. Okupljeni u velikoj dvorani Paulinuma u opuštenoj atmosferi, program su vodili maturanti. Svaki razred izveo je neku kratku predstavu, svoju recitaciju, glazbenu točku ili neku scenu iz svagdašnjeg života. Program je završen kvizom iz općeg znanja, povijesti i kulture. Zbog pandemije, koja nas tjera da najviše radimo virtualnim putem, tako je posljednji dio programa predstavljen virtualno, pa i dolazak svetog Nikole. Zabavna večer završena je čašćenjem, razgovorom i druženjem.

Adventske večeri

Držeći se tradicije koja je već uhodana od otvaranja sjemeništa Paulinum, i ove godine unatoč nesigurnosti zbog epidemije, redovno smo održali adventske večeri. Okupljeni u svojoj kapeli oko Kristova oltara, razmatrali smo s duhovnikom i gostima svećenicima o pripremama i dočeku dolaska Spasitelja svijeta. Vrhunac tih večeri razmatranje je i svečano paljenje svijeća uz pjesmu Aleluja. Svijeću unosi uvijek jedan maturant koji je obučen u odjeću proroka. Iza toga je tiho razmatranje uz glazbene točke, koje izvode naši glazbenici bilo pjesmom, bilo instrumentalnim skladbama. Na posljednju večer predvoditelj nas uvodi na božićno slavljenje i čestita nama, našoj zajednici i našima kod kuće božićne blagdane.

*Draga Majčice Marijo,
O, draga Majčice Marijo, svrni na nas pogled svoj.
Zagrlj sve nas toplim srcem, jer uz Tebe osjećamo
spokoj.
Ne odbij nas, o Majčice, već utješi svoje dječice.
Ljubav prema tebi, Majko draga, uz krunicu i molitvu
mnogo je jaka.
Molimo te usliši nas.*

I. S.

**Čestit Božić i
blagoslovljenu
Novu godinu
želimo
čitateljima
naše stranice!**

Inkluzivno tržište rada temelj je društva socijalne pravde¹

Caritas u Srbiji dijeli viziju Caritasa Europe o inkluzivnom tržištu rada i ekonomiji usmjerenoj na ljude. Više od 20 godina rada s ljudima, koji pripadaju ranjivim i marginaliziranim skupinama, motiviralo je Caritas Srbije da počne promicati i upravljati socijalnim poduhvatima. Caritas u Srbiji već godinama

zaštitilo dostojanstvo rada, moraju se poštovati osnovna prava radnika – pravo na produktivni rad, na pristojnu i poštenu plaću, na organiziranje i članstvo u sindikatima, na privatno vlasništvo i na ekonomsku inicijativu. U posljednjoj izjavi pape Franje, „Franjina ekonomija”, navodi se da se „pravo na pristojan rad za sve, obiteljska prava i sva ljudska prava moraju poštivati u životu svake tvrtke, za svakog radnika i moraju ih jamčiti socijalne politike svake države.”²

Stav je Caritasa da poštovanje prava i dostojanstva svakog radnika zahtijeva ekonomiju koja postavlja ljude i klimu u središte ekonomskog sustava i temelji se na razumijevanju da su gospodarstvo, klima i socijalna prava međusobno povezani i ovisni. To je održiv i inkluzivni socijalni model koji ne smatra ekonomski rast ciljem samim po sebi, već sredstvom za društveni i ekološki napredak u kombinaciji sa zaštitom klime. Prema tome, ekonomske politike usmjerene na ljude

ostvaruje više projekata kojima su inkluzija, radno angažiranje ranjivih i marginaliziranih skupina i razvoj socijalnog poduzetništva neki od osnovnih ciljeva: SOCIETIES 2, YourJob, ELBA 2...

Kao organizacija kojoj je cilj socijalna pravda i opće dobro, Caritas smatra ključnim marginaliziranim ljudima omogućiti voditi dostojanstven život. U tom smislu, Caritas svoje poduhvate doživljava kao sredstvo za društvenu inkluziju i napredak.

Socijalno učenje Katoličke Crkve uviđa da se ekonomske aktivnosti moraju obavljati unutar šireg moralnog okvira poštenja i odgovornosti, poštovanja ljudskog dostojanstva, pravednosti i vizije integralnog i vjerodostojnog razvoja koji nadmašuje puki materijalni profit. Caritas Europe smatra da ekonomija mora služiti ljudima, a ne obratno. Rad nije samo način da se preživi već je oblik sudjelovanja u društvu. Da bi se

utemeljene su na procjeni socijalnih i ekoloških potreba te granica i razvijaju se sa zajedničkim dobrom na umu da bi i ljudi i planet imali koristi.

Bitan dio ekonomije usmjerene na ljude jest inkluzivno tržište rada, što je jedan od triju stupova Caritasova socijalnog modela.³ Aktivna inkluzija, prikladan prihod, održivo zaposlenje i kvalitetne usluge ostaju obvezni ciljevi svakog ekonomskog sustava orijentiranog k pravdi i zajedničkom dobru. Inkluzivna tržišta rada stoga prepoznaju vrijednost rada i ljudskog doprinosa društvu.

Caritas nastavlja s osnaživanjem ranjivih i marginaliziranih kategorija ljudi.

¹ Tekst sadrži dijelove Caritasova CARES izvješća o siromaštvu.

² Papa Franjo, *Franjina ekonomija*, 21. studenog 2020., dostupno na: www.francescoeconomy.org/final-statement-and-common-commitment (pristupljeno 16. lipnja 2021.)

³ Caritasov socijalni model sastoji se od triju stupova: 1) obitelj, 2) inkluzivna tržišta rada, 3) sustavi socijalne skrbi – Društvena pravda i ravnopravnost u Europi su mogući – www.caritas.eu.

Biti manjinskom Crkvom podrazumijeva mnoge prednosti

Paul Richard Gallagher rođen je 23. siječnja 1954. godine u Liverpoolu, u Engleskoj. Za svećenika je zaređen 1977. U Rimu je studirao na Papinskoj crkvenoj akademiji, a doktor kanonskog prava postao je nakon studija na Sveučilištu Gregoriana. U diplomatsku službu Svete Stolice stupio je 1984. Diplomatsku službu obavljao je u Tanzaniji, Urugvaju, na Filipinima i u Državnom tajništvu Svete Stolice, kao i pri Vijeću Europe. Za nadbiskupa imenovao ga je sveti papa Ivan Pavao II. Posvećen je 2004., kada je imenovan nuncijem u Burundiju, a nuncij je bio i u Gvatemali te u Australiji. Od 2014. godine obavlja službu tajnika za odnose s državama Svete Stolice (razina ministra vanjskih poslova u diplomatskom svijetu). Osim materinskog engleskoga govori i talijanski, francuski i španjolski jezik. Biskupsko geslo mu je „In omnibus caritas” (U svemu ljubav). Nadbiskup Gallagher odazvao se pozivu katoličkih medija u Srbiji te je razgovarao s našim novinarima tijekom boravka u Srijemskoj Mitrovici 21. studenog.

Došli ste zaređiti biskupa koadjutora u Srijemsku Mitrovicu, drevni Sirmium, kršćansku metropolu u kojoj su toliki svetci svojim životima posvjedočili za Krista. Kakvi su Vaši dojmovi s tog događaja?

Mons. Gallagher: Ideja da se biskupsko ređenje mons. Fabijana slavi u okviru mog posjeta Srbiji rođena je u apostolskoj nuncijaturi u Beogradu. Apostolski nuncij, mons. Luciano Suriani, znajući da otprilike tada planiram doći u Srbiju, nakon što sam prihvatio poziv predstavnika vlasti, predložio je da pokušamo ta dva događaja obuhvatiti jednim posjetom. On me je pitao jesam li raspoložen predvoditi biskupsko ređenje mons. Fabijana, što sam vrlo rado prihvatio. Dva su motiva za to. Uvijek je lijepo biti svjedokom značajnih događaja za život jedne Crkve. Nemam prilike to doživjeti svaki dan. Posljednji sam put prošle godine

za biskupa zaređio apostolskog nuncija u Irskoj. Meni je to bila velika radost. Volim slaviti sakramente i propovijedati. Zato sam to rado prihvatio. Jučer sam imao vrlo pozitivan dojam. Ponajprije me se dojmilo aktivno sudjelovanje vjernika. Bilo je mnogo svećenika i mnogo biskupa iz regije. Meni je to važno. Znamo za mnoge sukobe iz povijesti u ovim krajevima. Još uvijek postoje problemi i neriješena pitanja. Bilo je lijepo vidjeti tolike biskupe okupljene na slavlju tog značajnog događaja. To je poruka jedinstva i želje za komunikacijom. Moje iskustvo službe koju vršim za Svetu Stolicu jest da Crkva nikad nije odvojena od problema društvene zajednice, bilo da se radi o narodu ili regiji. Mi smo dio te društvene stvarnosti. Tako činjenica da biskupi skupa slave jest poruka, primjer i svjedočanstvo za širu društvenu zajednicu, da se može i treba suočiti s problemima koji

postoje, da je suradnja moguća, da trebamo pomagati i podržati tog mladog biskupa koji počinje nimalo laku službu. Za njega je važno da oko sebe osjeti jedinstvo Crkve. Zalog mučeničkog svjedočanstva s ovih prostora i njihov zagovor uvijek nam je važan, a vjerujem da je to osobito važno u krajevima kao što su ovi, gdje patnje naroda nisu tek stvar davne prošlosti, nego i one bliske. Važno je biti ucijepljen u Tijelo Kristovo, koje diljem svijeta često pati. Znamo da je u naše vrijeme progon kršćana vrlo jak u određenim krajevima svijeta. I danas mnogi svećenici, redovnici, redovnice i vjernici laici daju herojsko svjedočanstvo svoje pripadnosti Kristu. Kršćani su najviše progonjena vjerska zajednica. Stoga je i nama važno da smo dijelom te zajednice koja svjedoči za evanđelje, Krista i Crkvu.

Prigodom Vaše posjete susreli ste se i s katoličkim biskupima koji djeluju u Srbiji. Kakvi su Vaši dojmovi s tog susreta i općenito o našoj mjesnoj Crkvi?

Mons. Gallagher: Katolička Crkva u Srbiji je – recimo to tako – skromnog stasa. Ne kažem time da je to mala Crkva, jer ona nije mala. Kao što smo vidjeli ovih dana, ta Crkva je životna. U biskupima sam vidio brigu i zauzetost, ponajprije za svoje svećenike i vjernike laike. To je jako važno. Nigdje biskupi nemaju rješenja za sve probleme. Dok su ovdje sredstva u svakom pogledu ograničena, ipak vidim zauzetost, dobru volju i želju da se apostolat ne ograniči samo na brigu za stado, nego da se evangelizira i svjedoči. Treba uzeti u obzir da je, kao i diljem svijeta, i ovdje u Srbiji mnogo dezorijentiranih ljudi, koji nakon komunističkog vremena nemaju svoju vjeru. Zato Crkva, skupa s našom pravoslavnom braćom, treba nastaviti evangelizaciju da bi se ovoj zemlji ponudila nada, za koju mi držimo da je jedinstvena, posebna. Ta, dolazi nam iz evanđelja Isusa Krista.

Katolička je Crkva u Srbiji manjinska. Koje bi moglo biti njezino posebno poslanje? Gdje vidite njezine prednosti, a u čemu slabosti?

Mons. Gallagher: Biti manjinskom Crkvom podrazumijeva mnoge prednosti. Biti Crkvom većine – to možemo vidjeti u zemljama jake katoličke tradicije – može sa sobom donijeti određenu rezignaciju i prepuštanje situaciji kakva jest, jer se kao, eto, situacija ionako nikad neće promijeniti. Nasuprot tomu, manjinska Crkva lakše osjeti potrebu da treba rasti da bi opstala i ostvarila svoje potencijale. U tom slučaju ne osjeća se potreba za očuvanjem kakvih velikih ustanova. To nam donosi svojevrstu slobodu. Ispravno shvaćeno, vjerujem da se status manjinske Crkve treba smatrati

više prednošću, nego nedostatkom. Istina je da ovdje katolici imaju jake povijesne korijene, to se vidi, ali nema onog tereta potrebe očuvanja mnogih struktura i ustanova, nego postoje mogućnosti za stvaranje novih, gledajući na stvarnost svježeg pogleda, pri čemu se traži ono što služi toj Crkvi, što je potrebno da bi apostolsko djelovanje bilo omogućeno i uspješno. Jasno je da se u manjinskoj Crkvi čezne za više kadrovskih resursa i pastoralnih sredstava, što se može doživjeti kao slabost. No potrebna je ustrajnost, bez obzira na to treba li, na primjer, jedan župnik brinuti o 20.000 vjernika, a drugi samo o 500. I jedan i drugi trebaju obavljati svoju službu nošeni vjerom i milošću Božjom, i to s ljubavlju prema onomu što im je povjereno. Mislim da je jako važno njegovati ljubav pastira prema vjernicima da bi se pozitivno vidjela stvarnost. Nikad se stvarnost ne treba gledati negativno. Ne smijemo se usredotočiti na ono što ne ide, nego na ono što uspijeva. Ustvari, tako pokušavamo nazrijeti Božju milost i prisutnost Duha Svetoga. Ako tako činimo, sve je moguće. Naše je sijati. Ljudski život u ovom svijetu relativno je kratak. Možda nećemo moći ubrati plodove onoga što smo posijali.

Biti manjinskom Crkvom podrazumijeva mnoge prednosti. Biti Crkvom većine – to možemo vidjeti u zemljama jake katoličke tradicije – može sa sobom donijeti određenu rezignaciju i prepuštanje situaciji kakva jest, jer se kao, eto, situacija ionako nikad neće promijeniti. Nasuprot tomu, manjinska Crkva lakše osjeti potrebu da treba rasti da bi opstala i ostvarila svoje mogućnosti.

Bitno je sijati, tražiti Božju volju, razlučiti kako trebamo djelovati i reagirati na dobrobit ljudi. Ako netko samo gleda negativnu stranu, da, eto, ljudi ne dolaze u crkvu, ne ide ovo ili ono, na kraju taj postaje razočaran. No to nije kršćanski duh. Kršćanski duh nije samo u tome da gledamo pozitivno na situaciju nego i u tomu da nadiđemo negativnosti koje postoje u društvu i u zajednici. Korisno je pokušati se poistovjetiti s ljudima, imati stvarnu sliku o njihovim životima. Večeras smo vraćajući se u nuncijaturu vidjeli mnogo ljudi na autobusnim i tramvajskim stajalištima.

Poslije radnog dana, oni se vraćaju kući. Što ih tamo čeka? U kakvoj se situaciji nalaze? Što hrani njihov obiteljski život, rad, njihove prijateljske odnose? Vjerujem da je dužnost nas pastira „učiti u njihove cipele“, i tako promatrati njihov život, te im posredovati Božju ljubav. Mislim da je to iznimno važno. Trebamo ljubiti druge, jer ih Bog ljubi.

U veljači tekuće godine izabran je novi srpski patrijarh, koji nastavlja njegovati dobre odnose prema Katoličkoj Crkvi. Kako ocjenjujete odnos mjesne i opće Crkve sa Srpskom pravoslavnom Crkvom?

Mons. Gallagher: Danas smo bili u sabornoj crkvi u Beogradu. Svećenici su nas lijepo primili, bili su prijateljski raspoloženi prema nama, vrlo pozitivni i nasmiješeni. To je znak poštovanja koje oni imaju ne samo prema meni i mojoj delegaciji nego ponajprije prema

vama kao svećenicima katolicima ovdje. Optimist sam. Naravno da postoje problemi i da će ih biti. Pravoslavni svijet ima poteškoća sa stvarnošću grkokatolika. Vjerujem da trebamo ustrajati i polagano ići naprijed. Ako ne vjerujemo u jedinstvo Tijela Kristova, to bi značilo da trebamo biti prepušteni vječnoj razdijeljenosti, a s podijeljenostima dolaze sukobi, napetosti, manjak poštovanja. Vjerujem da ustrajavajući, ali ne na način da zahtijevamo prava nas katolika spram drugih, nego više pokušavajući razumjeti druge i njihove poteškoće. Vjerujem da Srbija može biti vrlo pozitivan primjer na ekumenskom području. Ima ovdje i povijesnih dijelova. Ovo je zemlja na kojoj su se u prošlosti nalazile granice između otomanskog i austrougarskog svijeta. Ona bi mogla također biti „pograničnim” prostorom ekumenskog pokreta. Taj pokret započeo je manje-više prije jednog stoljeća, a na Drugom vaticanskom koncilu doživio svoju potvrdu. Taj pokret trenutno je u svojevrsnoj krizi. Ljudi su navikli na susrete, na ekumenizam bratstva. Netko me je nedavno pitao što bih preporučio za budućnost ekumenizma. Smatram da trebamo ići putem teološkog dijaloga, stremeći prema nečemu važnijem, za što je potrebna raspoloživost da se od drugog primi, da se spozna njegovo bogatstvo, poput teoloških i duhovnih dubina. To se treba dijeliti. Opasnost je da se previše zaokupimo brbljanjima, kojih svugdje ima, osobito u klerikalnom svijetu. Trebamo slijediti duh kajanja. Katoličanstvo pri tomu ne treba biti u obrani, nego ono može biti obogaćeno otvaranjem prema pravoslavlju. Jasno je da u središtu brige svih Kristovih Crkava treba biti dobro vjernika. Kad se u prijemima izgubimo u različitostima, zavistima i rivalstvima, dobro je zapitati se što misli narod Božji. Skoro sam od više visokih predstavnika raznih Crkava, u kojima ima velikih problema, čuo kako je narod sablažnjen zbog toga, pa kaže da ga ne zanimaju kleričke prepirke. Potreban je dakle življeni ekumenizam, koji je utemeljen na načelima vjere i uzajamnom poštovanju, ali koji treba imati ambiciju biti uvijek dubljim. Zbog toga inzistiram na teološkom dijalogu, da bi se o određenim temama nastavilo razgovarati, zbog toga da se uzajamnim susretima obogatimo i hodimo naprijed k jednostavnome.

Tijekom svojeg boravka u Srbiji susreli ste s predstavnicima državnih vlasti. Odnosi Srbije i

Svete Stolicе sada su dobri. Smijemo li se mi katolici ovdje nadati skorom Papinom posjetu?

Mons. Gallagher: Razgovarao sam s predsjednikom, premijerkom i ministrom vanjskih poslova o zajedničkim brigama i problemima Zapadnog Balkana. Nije moguće ostati ravnodušan pred napetostima koje ovdje postoje. Razgovarali smo potom o odnosu Srbije i Europske unije. To je životno važna tema. Razgovarali smo potom i o životu Crkve, kao i o temama koje zaslužuju biti produbljenima, a tiču se života Crkve i njezinog odnosa prema državi. Iskreno govoreći, naišao sam na otvorenost i želju za suradnjom, kao i na veliko poštovanje prema mjesnoj i općoj Crkvi. Vidim da srpske vlasti imaju veliko poštovanje prema Svetom Ocu i za ono što Sveta Stolica pokušava činiti na međunarodnoj razini. Bili su to vrlo korisni razgovori. Takvi susreti omogućuju uspostavljanje određenih osobnih odnosa, što potom mnogo pomaže kad netko sudjeluje na kakvom skupu, pa se tad susretnu poznata lica. Tako se može ići naprijed. Diplomacija koja ostaje samo na razini razmjene nuncija i veleposlanika po sebi je vrlo važna, ali ako se samo ostaje na razini razmjene dokumenata i stavova, to je vrlo

slabo. Potrebno je uvijek prijeći na međusobne odnose, što je, rekao bih, nužno, osobito u ovim uvjetima pandemije kad su mogućnosti putovanja ograničene. Što se tiče eventualnih poziva Papi, bilo od strane mjesne Crkve, bilo od strane vlasti, Papa je uvijek otvoren prihvatiti pozive, ali – kao što sam to već više puta rekao – Papa želi da njegov posjet donese dobrih plodova kako za Crkvu, tako i za cijelu Srbiju. Potrebno je malo biti strpljiv, raditi na tomu, njegovati tu zamisao. Vjerujem da se u bliskoj budućnosti možemo nadati mogućem Papinom dolasku ovamo, a možda i tomu da njega patrijarh posjeti u Rimu.

Pandemijska kriza učinila je da se broj vjernika na svetim misama značajno smanji. Postoji li opasnost da mjere u borbi protiv pandemije dovedu do uskraćivanja slobode ispovijedanja vjere ili čak da nametanjem „zelenih propusnica” i obvezatnog cijepljenja bude dovedena u pitanje sloboda savjesti?

Mons. Gallagher: Dok se s jedne strane ne želi prisiliti ljude na razini savjesti, vlasti istovremeno moraju odlučiti i izabrati najprikladnije mogućnosti u danom trenutku. Katkad to nije najsretnije. Jasno, uvijek je

bolje ako se između Crkve i države mogu ispregovarati zaštitne mjere vjernika i sprječavanje širenja zaraze. U određenim državama vlade su bile vrlo rigorozne. Možda nije bilo dovoljno tog dijaloga. Mi u Svetoj Stolicu smatramo da cijepiti se predstavlja vrlo ozbiljnu obvezu, iako ta odluka nije jednostavna. Kod nas u Svetoj Stolicu nema mnogo onih koji se nisu cijepili. Osobe koje susreću mnogo ljudi obvezne su biti cijepljene. Bilo bi dobro sve provoditi s najvećim poštovanjem slobode pojedinca, no istodobno je u igri i opće dobro tolikih ljudi. Vjerujem da želja o zaštiti drugih treba prevagnuti u odnosu na bilo kakvu slobodu izbora pojedinca u ovom slučaju. Razumijem osobe koje su u prošlosti imale negativnih iskustava te se ne žele izložiti opasnosti, ali potrebno je vidjeti jesu li njihove zadržke stvarno dobro znanstveno utemeljene ili je to jednostavno nešto poput pukog osobnog stava. Moj stav je da se osobe s kojima surađujem trebaju cijepiti. Uvijek sam ih pokušao ohrabriti za to. Jasno, nisam imao stopostotni učinak, ali svakako da ih se većina cijepila. Smatram da se oni koji sumnjaju trebaju savjetovati sa svojim liječnikom ili kakvim stručnjakom, da bi mogli dobiti utemeljen savjet. Dakle, razlog protiv cijepjenja ne smije biti samo strah.

Diplomatski rad predstavlja dragocjenu službu u Katoličkoj Crkvi. Gdje crpate snagu za ustrajnost kad kao predstavnik Svete Stolice nailazite na „gluhe uši” u svijetu, pa čak i u Crkvi, i što biste željeli poručiti katolicima u Srbiji?

Mons. Gallagher: Glas Crkve nije uvijek prihvaćen, ali istovremeno osobe koje ne prihvaćaju našu vjeru i stavove Crkve, žele čuti njezin glas. Ni sekularizirani svijet nije jasan po određenim pitanjima. Sad, na primjer, imamo fenomen umjetne inteligencije i njezine primjene. Kakve su njezine etičke implikacije? Mnogi inženjeri i znanstvenici priznaju da je to vrlo težak teren, a potrebno je odlučiti koje će imati utjecaja na živote ljudi. Postoje, na primjer, i dronovi koji su potpuno autonomni. Oni se mogu koristiti i kao oružja, koja su računalno programirana za napade. Tako se i pojam sukoba i rata potpuno mijenja. Mnogi inženjeri

i znanstvenici strahuju zbog toga. Oni su svjesni da im je potreban etički vodič, jer nije da sve ono što se može napraviti služi za dobrobit čovječanstva. Vjerujem, stoga, da se glas Crkve treba čuti. Mi u diplomaciji propovijedamo. Naši sugovornici u nama trebaju prepoznati da je to stav naše vjere, odnosno da je evanđelje ishodište našeg djelovanja. Sveta

Netko me je nedavno pitao što bih preporučio za budućnost ekumenizma. Smatram da trebamo ići putem teološkog dijaloga, stremeći prema nečemu važnijem, za što je potrebna raspoloživost da se od drugog primi, da se spozna njegovo bogatstvo, poput teoloških i duhovnih dubina. To se treba dijeliti. Opasnost je da se previše zaokupimo brbljanjima, kojih svugdje ima, osobito u klerikalnom svijetu. Trebamo slijediti duh kajanja. /.../ Potreban je, dakle, življeni ekumenizam, koji je utemeljen na načelima vjere i uzajamnom poštovanju, ali koji treba imati ambiciju uvijek biti dubljim.

je Stolica u načelu neutralna i pokušava biti nepristrana. Za razliku od svih ostalih država, ona ne traži kakav nacionalni interes. Vaša Vlada mora promovirati nacionalni interes, to joj je zadaća, za to je izabrana. Sveta Stolica je drugačija. Upravo se cijeni to što mi pokušavamo biti na raspolaganju i prijateljski raspoloženi prema svima, pa čak i onima koji su u međusobnom sukobu. Dakle, to je jedna pozitivna uloga, što nije uvijek lako. Crkva i Sveta Stolica svojom diplomacijom pokušavaju pristupiti svemu s određenom objektivnošću i ohrabriti druge da nadasve budu toliko darežljivi da svoje stavove propitaju radi traženja rješenja za sukobe i napetosti. Vjerujem da je to u povijesti bilo uvijek cijenjeno, pa tako i danas. Ima zemalja koje nas kontaktiraju, pitaju za savjet. Što se tiče poruke katolicima u Srbiji, vjerujem da je za nas katolike općenito, pa tako i za vas katolike u Srbiji, najvažnije

da svoju vjeru živimo radosno, i da budemo u službi šire društvene zajednice, te da izbjegnemo podjele i napetosti unutar Crkve, ponajviše sukobe zbog pojedinih osoba. Mi trebamo ljubomorno čuvati svoje jedinstvo u Kristu i svoj odnos prema Svetom Ocu. Stvarno smo sretni, ne samo jer imamo ovog Papu, nego što uvijek imamo Papu. Bez jedinstva koje dolazi od Učiteljstva po Petrovu nasljedniku, ne znam kakvi bismo bili danas. Katkada uz nemale napore, ali uvijek čuvamo jedinstvo s Papom. Sad više nego ikad, u ovom razdoblju sinodalnog hoda, idemo skupa naprijed, ne u pogrešnim ili suprotnim pravcima. Trudimo se ići naprijed i sačuvati to jedinstvo, koje je između Krista i Njegove Crkve, a mi ljudi katkada ga možemo narušiti. Trebamo liječiti napetosti koje postoje u Crkvi, da bismo bili u službi čovječanstva, da bismo promicali Kraljevstvo Božje i spasenje duša. To je jedini razlog našega postojanja.

Nedjelja, 26. 12. 2021.

SVETA OBITELJ ISUSA, MARIJE I JOSIPA

ČITANJA: 1 Sam 1, 20-22.24-28; Ps 84, 2-3.5b-6.9-10; 1 Iv 3,1-2.21-24; Lk 2,41-52

Često, poput Josipa i Marije, prolazimo trenutke koji za obitelj mogu biti ugodni (odlazak na studij, ženidba, odluka na redovništvo ili svećenstvo, dobivanje posla u udaljenom mjestu) ili bolni (bilo koja obiteljska tragedija). Zanimljivo, rečenica „Zašto ste me tražili?” iznimno liči na izvještaj susreta anđela i žena na grobu nakon Isusova uskrsnuća – „Što tražite živoga među mrtvima? Nije ovdje, nego uskrsnu!” Isti odgovor je i na tjeskobe koje mogu zahvatiti svakog od nas pri svim teškim rastancima, ta osoba nije ovdje, uskrsnula je na nastavak života s Gospodinom. Ona hodi dalje svoj životni put s Bogom, budite u miru. Božja pomoć bolja je od roditeljske pomoći. Doista, „djeca se Božja zovemo i jesmo”, zaključit će sv. Ivan.

Nedjelja, 2. 1. 2022.

DRUGA NEDJELJA NAKON BOŽIĆA

ČITANJA: Sir 24, 1-2.8-12; Ps 147, 12-13.14-15.19-20; Ef 1,3-6.15-18; Iv 1,1-18

Iako nije kraj božićnom vremenu, sve se više približavamo svakodnevici. Svakodnevici koja je nekad tako siva i teška, čak rutinska. Očekivano pitanje je što možemo ponijeti iz događaja Božića. U vjerovanju molimo da je Isus Krist postao čovjek „radi nas i našega spasenja” Bog se ponizio, spustio se u propadljivo, smrtno tijelo. Iz našeg kuta gledanja, to bi bilo kao kad bismo mi sami sebe kažnjavali. Suludo? Nama se tako čini, ali to nam pokazuje koliko je dragocjena i važna naša vječna sudbina – sa ili bez Boga. I to je ono što nam daje radost već na ovoj zemlji – nebo/raj. Katekizam nas uči da je „Nebo krajnji čovjekov cilj i ostvarenje njegovih najdubljih težnja, stanje najvećeg i konačnog blaženstva”. Nebo je jedino što nam je potrebno i jedno što istinski želimo. „Živjeti u nebu znači biti s Kristom” (KKC 1025).

Nedjelja, 9. 1. 2022.

KRŠTENJE GOSPODINOVO

ČITANJA: Iz 40, 1-5.9-11; Ps 104, 1-3a.3b-4.24-25.27-28.29-30; Tit 2, 11-14; 3,4-7; Lk 3, 15-16.21-22

U bezizlaznim situacijama ljudi lako povjeruju da ih je Bog ostavio. Ista misao provlačila se židovskim

narodom prije Isusova javnog djelovanja. Isus dolazi, ali ne trijumfalno niti oholo, već ponizno. Toliko ponizno i jednostavno da ga narod koji ga očekuje, ne prepoznaje. Ne može se biti u Božjoj službi, živjeti za Boga i biti ohol, pun želje za uspjehom u očima svijeta. Odnosno, može se, ali tada je čovjek duboko nesretan jer radi za sebe, a ne za Boga. Istinska poniznost – svijest da su moja dobra djela zapravo Božja djela, i divim se Bogu jer tako djeluje u svijetu. Tada sam radostan jer sam svjestan da nas Bog nije ostavio, već, dapače, djeluje po meni i drugim ljudima. Zato je važna molitva Duhu Svetom, da nas prosvjetli kako živjeti Božju volju u svakom danu.

Nedjelja, 16. 1. 2022.

DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Iz 62,1-5; Ps 96, 1-2a.2b-3.7-8a.9-10ac; 1 Kor 12,4-11; Iv 2, 1-11

„Danas svijet nije samo gladan kruha nego je gladan ljubavi. Ljudi su gladni prihvaćanja, gladni su osjećaja Kristove prisutnosti”, reći će sv. Majka Terezija iz Kalkute. Veliki je to ispit savjesti za svakog od nas, koliko često govorimo Gospodinu „vina nemam”, a koliko rijetko „vina nemaju”. Koliko često – ili rijetko – drugima govorim: „Što god ti (Gospodin) rekne, učini”?

Nedjelja, 23. 1. 2022.

TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU – NEDJELJA RIJEČI BOŽJE

ČITANJA: Neh 8, 2-4a.5-6.8-10; Ps 19,8.9.10. 15; 1 Kor 12, 12-30; Lk 1,1-4; 4, 14-21

Vjera je dar koji smo dobili, Božjom milošću, ali i molitvama, žrtvama i apostolskim radom drugih vjernika. Vjerujem da većina nas ima iskustvo barem jedne osobe koja nam je navijestila Isusa. Iz te ponizne pozicije počinje evanđelist Luka. On je istražio događaje o Isusu i zapisao da se i mi osvjedočimo – da povjerujemo – u ono što znamo. Sve što čitamo u Svetom pismu ima ulogu umnožiti i oživjeti našu vjeru. Isus je doista poslani Spasitelj da spasi čovječanstvo od njegovih grijeha. I to je najvažnija, ali i najživotvornija informacija za svakog od nas. Grijeh ubija, Isus spašava.

Euharistijska služba, XIII. dio

Srce misnoga slavlja

Otpjevan je *Svet, svet, svet* i euharistijska molitva nastavlja se dalje. Ona je, kako smo naslovili, srce misnoga slavlja. U *Rimskom misalu* predložene su četiri euharistijske molitve. Prva od njih je tzv. *Rimski kanon*, prisutan u Zapadnoj Crkvi od 5./6. st. te je dnevna bio jedina euharistijska molitva. Nakon liturgijske obnove, ostavljen je cjelovit tekst uz neznatne preinake. Svojim bogatim izrazom i gestama celebranta kojih nema nigdje drugdje, predstavlja pravi dragulj katoličke liturgijske baštine.

Prema odredbi pape Pavla VI., valjalo je pristupiti stvaranju novih euharistijskih molitava. Tako je u *Misal* uvrštena *Druga euharistijska molitva* koja se možda najčešće upotrebljava. Ona je prerađena molitva rimskoga prvosvećenika i mučenika Hipolita s početka 3. stoljeća, tako da bi se moglo govoriti o euharistijskoj molitvi iz doba mučenika te se općenito smatra svojevrsnim remek-djelom: svjedok je prvobitnoga sklada, jedinstvenosti i jednostavnosti.

Treća euharistijska molitva potpuno je nova. Nastojalo se u njoj jasno i pregledno poredati dijelove: *epikleza* – zaziv Duha Svetoga prije posvećenja; *anamneza* – spomen-čin sjećanja Kristove smrti, uskrsnuća, uzašašća i slavnog dolaska; *druga epikleza* – zaziv Duha Svetoga poslije posvećenja. Prikladna je osobito nedjeljom i blagdanima.

Četvrta euharistijska molitva također je nova, ali nastala prema predlošku teksta sv. Bazilija te se time približava istočnim uzorima. Cijela je molitva jedinstvena, s nerazdvojivim predslavljem. Zapravo, i predslavlje je drugačije od drugih. Iz tog razloga ne može se u svako vrijeme uzeti, nego samo u nedjelje kroz godinu i obične dane.

Uz te, u *Dodatku Rimskoga misala* postoji još nekoliko euharistijskih molitava koje se mogu u određeno vrijeme koristiti.

GESTE PREDSJEDATELJA I SUDIONIKA SLAVLJA

Euharistijska molitva predsjedateljska je molitva. Svi se trebaju osjećati uključenima u tu molitvu pozornim slušanjem i predviđenim poklicima (*Gospodin s vama, Gore Srca..., Svet, Tvoju smrt, Po Kristu – Amen*).

To ujedno znači da je, u ime svih nazočnih, govori onaj koji predsjeda. Ne bi se nikako smjelo dogoditi da

predslavlje (koje je dio euharistijske molitve) pjeva netko od koncelebranta, jer predslavitelj baš ne zna pjevati.

Također, u dvojezičnim misama bilo bi najbolje cijelu euharistijsku molitvu izgovoriti/pjevati na jednom jeziku. Kod nas se najčešće jezik mijenja nakon poklika „Tajna vjere” te se nastavlja na drugom jeziku, što na neki način označava lom unutar jedne cjeline (kao kada bismo *Očenaš* molili dopola na jednom, a od pola na drugom jeziku).

Još je veći lom ako neki drugi koncelebrant preuzme mjesto predsjedatelja usred mise te nastavi izgovarati molitvu na drugom jeziku (jer glavni slavitelj ne poznaje jezik). Jezična razumljivost, nacionalnost prisutnih vjernika i slično ne smije biti iznad liturgijskih normi i duha cjelovitosti misnih molitava. Višejezičnost moguća je na drugim mjestima unutar slavlja (uvodni dio, misna čitanja, komentari čitanja, sveopća molitva, homilija, pjesme...).

Kada vjernici trebaju kleknuti? Pravilo je na epiklezu – na zaziv Duha Svetoga nad darove, kada slavitelj polaže ruke (a ne odmah nakon *Svet, svet*). S obzirom na to da je to u različito vrijeme u raznim euharistijskim molitvama, bilo bi dobro poučiti ministrante u kojem trenutku zvoncem dati znak prisutnima da kleknu.

Kleknuti treba na oba koljena. Negdje se uvriježilo neobjašnjivo i misteriozno pravilo da muškarci trebaju klečati samo na jednom koljenu (!?). Oni koji to ne mogu zbog bolesti, nemoći ili drugih opravdanih razloga, ostaju stajati i čine naklon kada svećenik poklekne tijekom pretvorbe.

Ministrant koji zvoni tijekom pretvorbe dovoljno je da to učini umjereno i diskretno. Potpuno je nepotrebno praviti neurotičnu zvonjavu. Zvonjenje u trenutku podizanja ostalo je iz starih vremena kada vjernici nisu razumjeli latinski pa su tijekom toga molili što drugo, a zvono ih je prekidalo da bi pogledali u svete prilike.

Nipošto se ne smije umetati pjesma *Zdravo*, tijelo Isusovo ili *Zdravo*, krvi Isusova nakon podizanja kruha ili kaleža!

Svećenik podiže kruh i kalež držeći ih objema rukama. Podizanje kaleža jednom rukom (bude i toga) više liči na zdravicu u svatovima nego na svetu misu.

Hostija se ne lomi na riječi „razlomi i dade svojim učenicima”. Ne oponašaju se geste s Posljednje večere. Ako bi to bio slučaj, onda bi na riječi „uzmite i jedite” odmah trebalo i pojesti kruh.

Nakon pretvorbe i riječi „Tajna vjere”, svi u crkvi ustaju i stoje do pričesti! Neprimjereno je sjesti, kako je to uvriježeno u mnogim našim crkvama. Tim više jer svećenik malo iza toga kaže: „...stojimo pred Tobom i Tebi služimo” (a svi sjede!). Nespretni običaj je vjerojatno zaživio u ona vremena kada se klečalo do pričesti, ali s obzirom na to da su klupe ponegdje bile neudobne, oslanjalo se stražnjicom na sjedalo. Iz tog polusjedećeg stava lako se onda prešlo u sjedeći i ta kriva praksa ostala do danas.

Djela apostolska (II. dio)

Na početku gore navedene knjige, pisac spominje istog Teofila, koga je imenovao i na početku svoga evanđelja (Lk 1,3; Dj 1,1). Autor očito želi povezati obje knjige u jednu cjelinu. Jedinstvo jača i uzašašće, koje se opisuje na kraju prvog i na početku ovoga teksta. No od te tehničke danosti daleko je važniji događaj i poruka.

Isus ne govori apostolima ništa o svojoj smrti, uskrsnuću, slavi... Ne trebaju te riječi, On je sam odgovor. No progovorio je o stanju svojih učenika koji će još ostati na zemlji raditi u Božjem vinogradu. *Vi ćete biti kršteni Duhom Svetim!* (Dj. 1,5). Apostoli neće biti prepušteni sebi: neka se snalaze kako znaju... Uskrsli šalje njima Duh Svoj, po kojem se On želi nastaniti u njihovim mislima, odlukama, volji, i na kraju u njihovim djelima. To je ono „Dodi kraljevstvo tvoje...” – ne nešto na kvadratni kilometar, nego Bog u ljudskom srcu.

Ta beskrajna dubina Očeve ljubavi nailazi na zatvorena vrata kod učenika: *Gospodine, hoćeš li u ovo vrijeme uspostaviti kraljevstvo u Izraelu?* (Dj 1,6). Za apostole, Isus se sprema na zlatno prijestolje, i to unutar zemaljskih granica jedne države koja će silom zauzeti sve neprijateljske zemlje. Od toga daleko je važniji čovjek koji je kršten Duhom Svetim. Zašto? Jer ta osoba je osposobljena dalje nositi Isusovo djelo, tj. poučiti i svoju braću da daju život za bračnog druga, za roditelje, za djecu, prijatelje, za društvo jednog sela ili grada. Ne samo apostoli nego svi moraju biti kršteni Duhom Svetim. To je treća Božanska osoba koja povezuje s Ocem. Ako je netko iznutra povezan s Bogom – u svojoj vjeri i moralu – onda mu je osiguran vječni život. Kršćanin pak ne misli samo na sebe. Svoje egzistencijalno stanje želi podijeliti i s bližnjim. Zato aktivno radi na tome da uvede i brata u vječni život. Isus želi suočiti svoje učenike s tom zadaćom. Sve ostalo je u Božjim rukama – znači na sigurnom i pod jamstvom. Ali širenje kraljevstva Božjeg predano je vrlo krhkom biću: čovjeku. No ako je on kršten Duhom Svetim, onda ima Isusove sile za ostvarenje životne zadaće, u sasvim konkretnim situacijama.

Uskrsli lagano oslobađa apostole od uskogrudnosti i otvara im široko polje cijelog Rimskog Carstva. Nije

važan Izrael kao država, pak ni carstvo Tiberija – nego ljudi u kojima treba ostvariti kraljevstvo Božje. Ruše se sve kategorije nacionalnog porijekla, socijalnog stanja, jezika, kulture. Ne uništavaju se, jer su vrijedne u svojim granicama. Ali Isusov život kadar je sve obuhvatiti i u božanskom duhu podići na višu razinu. Kao primjer: apostol, Židov, spreman je otići poganinu, druge nacije i jezika, jer želi mu dati Kristovo svjetlo.

Uskrsлом prvotno nije Njegova slava bitna, nego da učenici shvate da On po Duhu ostaje s njima, da bi privukli čitavu zajednicu Rimskog Carstva onome koji ih je otkupio. Poslije tih uputa uzlazi u nebo. Dijalog je opisan u pet rečenica, uzašašće samo u jednoj! Krist u stvarima, koji se tiču Njegove slave, vrlo je jednostavan. No što se tiče našeg duhovnog bogatstva i zadaće, On se uvijek okreće punom pozornosti i želi objasniti kako bi naša radost bila potpuna.

U djelima apostolskim počinje Isusovo djelovanje po Duhu Svetom. On tako ima pristup svakoj osobi. Prvotno vjernicima, a po njima i onima koji su još daleko od zajednice Crkve. Time je rečeno – možda manje shvaćeno – ali je rečeno, da smo mi već kršteni Duhom. Katolik ima moć doživjeti dubinu svoje egzistencije, koja je posvećena od Isusa. To nije prvotno neka tajna meditacija, nego praksa: *Što ste učinili jednome od ovih najmanjih, meni ste učinili* (Mt 25,40).

Duh, Isus u nama, upravo ovo uči: cijeniti svagdašnjicu, najmanja djela, svjesno ulaziti u razne situacije života i tamo – iako ponekad ne mislimo izravno na Uskrsloga – u Njegovom duhu ostvariti ono moguće najbolje dobro. Takav pojedinac, takva zajednica, takvo društvo, takva Crkva vjerodostojna je pred svijetom, privlači i vodi tamo gdje je naša posljednja domovina, u novi Izrael, u kraljevstvo nebeskog Oca.

BETLEHEME, nipošto nisi najmanji

MRKLI I ZABORAVLJENI KRAJ

Matejevo evanđelje označeno je od početka pa sve do kraja Božjom brigom za malene i neznatne, zaboravljene i obescijenjene. Svrha zapisivanja događaja koji opisuju rođenje Sina Božjega na njegovom početku daje ton čitavom evanđeoskom opisu Njegova kasnijeg djelovanja. Isus Krist navjestitelj je Radosne vijesti siromasima, potlačenima i obespravljenima. Zbog toga se i izvještaj o pojavi mudraca s Istoka na početku Matejeva evanđelja može čitati u svjetlu te važne poruke. Nekoć značajan zbog rođenja svog slavnog potomka Davida kralja, Betlehem je tijekom Isusova rođenja bio „mrkli kraj” bez ikakve nade da postane što drugo. Iako tek kojih osam kilomeara udaljen od Jeruzalema, taj je grad za stanovnike i vlastodršce glavnog grada Jeruzalema bio teška provincija, maleno i priprosto mjesto. Ipak, Bogu Betlehem nije odbačeno mjesto. Bogu je od ljudi odbačena zemlja dovoljno vrijedna da se On u njoj rodi i dođe među ljude. Ljudska logika, vlastodržačko razmišljanje i procjena vrijednosti nekog kraja nije Božja logika i Božja procjena. Ta poruka podiže i mijenja svijet svih zaboravljenih i prezrenih, malenih i neznatnih mjesta, kao i njihovih stanovnika.

SVJETLO MUDROSTI DANO MALENIMA

Dolazak trojice mudraca i pokušaj pronalaska novorođenog kralja u Jeruzalemu, središtu moći i vlasti, poduhvat je bez nade u uspjeh. Mudraci ipak dolaze, raspituju se i traže Onoga koji neprepoznat živi u nekom nevažnom i nevrijednom mjestu, u zabiti zaboravljenoj od svih. Jeruzalemski vlastodršci priznaju da je takva osoba izvan središta njihova zanimanja. Glavari svećenički i pismoznanci priznaju da novorođeni kralj, Mesija, nije među njima. Upućuju mudrace da traže ondje gdje Ga, kako oni misle, nitko ne bi tražio. Novorođeni Kralj ne nalazi se na utjecajnom položaju političkih i religioznih ustanova tadašnjeg vremena. Šalju ih u zabačeno i zaboravljeno mjesto koje se nalazi izvan njihova

zanimanja. Mudraci čitaju znakove s nebeskog svoda i slijede zvijezdu. Na zaboravljenom i obescijenjenom mjestu pronalaze kuću gdje bijaše Dijete. Prepoznaju mjesto iz kojega raste novi život. Rođenje Djeteta Betlehemu daje dostojanstvo. Po rođenju Djeteta Betlehem postaje opet važno mjesto, mjesto dostojno klanjanja i hodočašćenja, mjesto prepoznate vrijednosti, mjesto nove nade i radosti života.

MUDRO ULAGANJE U ŽIVOT

U poklonu mudraca novorođenom Djetetu krije se važna poruka i nama, kršćanima današnjeg vremena koji živimo u zabačenim mjestima i u zaboravljenim krajevima, u nevažnoj i beznačajnoj zemlji. Osjećaj zaboravljenosti, zapostavljenosti i rubnosti često se javlja i danas u srcima mnogih kršćana. Često i u čitavom narodu zbog toga nastaje doživljaj depresije koji sprečava daljnji napredak i rast. To je onaj osjećaj da nikome ne trebamo niti itko za naše postojanje mari. Zbog njega i sami sebe doživljavaju nevažnima. Smatramo da nitko na nas ne računa niti se itko na nas želi osloniti. Doživljaj beskorisnosti postojanja života otupljuje želju ustati i pokrenuti se, bilo što poduzeti. Jer mislimo da se nitko za nas ne raspituje niti nas itko traži, teško je misliti da smo uopće ikome važni i da ikome trebamo. U takvim okolnostima života, pojava bilo koje osobe koja bi iskazala bilo kakvo zanimanje za nas važan je događaj koji donosi preokret u našem postojanju. Mudraci su prepoznali Betlehem kao mjesto isplativa i obećavajuća ulaganja mnogostruke dobiti. Uložili su u zemlju, u mjesto i ljude od kojih se može očekivati rast novih života. Mudraci donose darove, ulažu u skupocjene vrijednosti. Josipu, Mariji i Isusu donose zlato, tamjan i smirnu. Pred noge obitelji u kojoj se rodio novi život stavljaju na raspolaganje sredstva koja podržavaju i omogućuju njihov život. Bogu je mila plodna zemlja i plodni ljudi. Bog dolazi u kraj u kojem žive ljudi otvoreni za primanje novog života. Mudri ljudi to primjećuju, a vlastodršci i moćnici ovoga svijeta ne primjećuju snagu novoga života.

Da Božić (ne) bude Božić

Božić je najradosniji kršćanski blagdan. Naglašava se i da je to obiteljski blagdan! Ta tvrdnja ponavlja se vjerojatno otkad se Božić slavi kao blagdan rođenja Isusa Krista. Ima mnogo božićnih običaja. Pojedini kršćanski narodni čuvaju ih i njeguju na razne načine. Nekim običajima kršćani su ostali vjerni, a neke su zaboravili. Neki su se vremenom izmijenili, a neki su pridodani. Tijekom komunizma, bilo je za neke kršćane opasno slaviti Božić, osobito za prosvjetne radnike i one „na položaju”. Imam dokaz da sam u 4. razredu osnovne škole na Hrvatskom majuru imao iz vladanja ocjenu „loše” (1) jer na Božić nisam bio u školi. U višim razredima Osnovne škole „Ivan Milutinović” u Subotici svi koji na Božić nisu bili na nastavi, morali su na satu razredne nastave ustati, a razrednica je onda došla do svakoga povukla ga jako za šiske i udarila mu šamar. Padom komunizma mnogo se toga promijenilo. Svi su smjeli javno i radosno slaviti Božić i ići u crkvu na Božić. Međutim, vrlo brzo je to nekima prestalo biti zanimljivo. Okrenuli su se drugim oblicima slavlja Božića. Advent, kao priprema za Božić, u mnogim gradovima svijeta postao je turistička atrakcija, trgovcima i ugostiteljima prigodna za lijepu zaradu. I u mnogim kršćanskim obiteljima Božić je postao samo blagdan (praznik) kad se dobro jede, ugodno druži i kad je kuća posebno, svečano ukrašena. Mnogi su počeli zaboravljati da je „Božić” zapravo mali Isus-Bog. Božić je blagdan Isusova rođenja, dakle Isusov rođendan, a mnogi Mu ni „ne čestitaju”, a kamoli da Mu ponesu darove. Umjesto toga, troši se, čak i previše, novaca na darove djeci, pa i odraslima. Darivanje je, istina, dio proslave Božića, jer tako zapravo činimo ono što je Bog učinio kad nam je darovao Svoga sina Isusa, ali je problem što se smisao božićnog darivanja ne tumači ni djeci ni odraslima na pravi način.

U svim „iskrivljivanjima” Božića ovih dana htjelo se poći i korak dalje. Naime, Europska unija pozvala je, i čak objavila neformalni dokument, da se Božić ne naziva više Božićem i da se izbjegava izraz „božićni blagdani”. Da bi bilo jasnije prenosim s portala Bitno.net sažeto i konkretno o čemu se radi: „Talijanski list *Il Giornale* objavio je sadržaj smjernica za izbjegavanje diskriminacije i promicanje inkluzivnosti koje je Europska komisija implementirala 26. listopada ove godine, a koje su služile za internu komunikaciju među njenim zaposlenicima. Kontroverzni dokument, naslovljen ‘Jedinstvo jednakosti’, predlagao je da se u komunikaciji umjesto izraza ‘božićno vrijeme’ koristi ‘blagdansko vrijeme’, a imenice poput ‘muž’ i ‘žena’ ili ‘otac’ i ‘majka’ zamijene izrazima ‘supružnik’ i ‘roditelj’. Smjernice su izazvale brojne kritike na račun glavnog izvršnog tijela Europske unije, a reagirao je i Vatikan te je dokument u konačnici povučen iz upotrebe i vraćen na doradu.”/bitno.net/

O spomenutom dokumentu bilo je riječi i u razgovoru novinara s papom Franjom u zrakoplovu na povratku iz Atene. U odgovoru jednom novinaru, koji ga je među ostalim pitanjima, pitao i za dokument EU o Božiću, Papa je rekao: „Spomenuli ste dokument Europske unije o Božiću... to je anakronizam. U povijesti su mnoge, mnoge diktature to pokušavale učiniti. Pomislite na Napoleona: još od tada... Pomislite na nacističku diktaturu, komunističku... to je moda

razvodnjenog sekularizma, destilirane vode... Ali to je nešto što nije funkcioniralo tijekom povijesti. No to me tjera razmišljati o jednome, govoreći o Europskoj uniji, za koju vjerujem da je neophodna: Europska unija mora preuzeti u ruke ideale otaca utemeljitelja, koji su bili ideali jedinstva, veličine, i paziti da ne utire put ideološke kolonizaciji. To bi moglo dovesti do podjele zemalja i (do uzrokovanja) propasti Europske unije. Europska unija mora poštovati svaku državu onako kako je unutar sebe ustrojena. Raznolikost zemalja, a ne željeti ih uniformirati. Vjerujem da neće, nije joj to bila namjera, ali treba biti oprezna, jer ponekad dođu, pa izbace tamo takve projekte kao ovaj i ne znaju što bi... Ne, svaka zemlja ima svoju posebnost, ali svaka je zemlja otvorena za druge. Europska unija: njezin suverenitet, suverenitet sestara i braće u jedinstvu koje poštuje posebnost svake zemlje. I treba paziti da ne budemo nositelji ideološke kolonizacije. Iz tog razloga ono o Božiću je anakronizam (nesuvremeno; zanemarivanje onoga što odgovara duhu i prilikama vremena – op. AA.)”/ika.hkm.hr/

U tom smislu zanimljiva je i izjava hrvatskog predsjednika Zorana Milanovića koji je kritizirao smjernice Europske komisije u kojima se od zaposlenika traži da izbjegavaju riječ „Božić”: „Vidjeli ste tu glupost, smjernice da se ne spominje Božić. Što da se spominje? Oktobarska revolucija? Božić je Božić, i za one koji nisu vjernici, kao ja, i za one koji jesu. Europa je kulturološki kršćanski kontinent. To ne znači da nije otvorena za one koji su drugačiji, koji nisu kršćani, koji su muslimani... Temelji dobrog i lošeg u Europi su kršćanski, (...) od arhitekture sela do velikih gradova, i to je činjenica”, istaknuo je dalje Milanović, dodavši da „neki birokrati” pokušavaju to promijeniti „iz političke korektnosti”... „Ne idem u crkvu, ali Božić je Božić”, zaključio je predsjednik, a prenio portal bitno.net.

Nakon burnih reakcija, Komisija i europska povjerenica za ravnopravnost Helena Dalli povukli su taj interni dokument. U obrazloženju stoji: „Moja inicijativa pisanja smjernica za komunikaciju zaposlenika Komisije tijekom obavljanja dužnosti imala je važnu namjeru: prikazati različitost europske kulture i pokazati uključivu narav Europske komisije prema svakom načinu života i vjerovanju europskih građana. Međutim, objavljena inačica smjernica ne služi na primjeren način toj svrsi. To nije zreo dokument i ne ispunjava sve Komisijine standarde kvalitete. Smjernice očito treba doraditi. Stoga, povlačim smjernice i doradit ću taj dokument”, poručila je Helena Dalli, a prenosi hrvatski portal Večernji.hr.

Mi kršćani imamo moralnu obvezu štititi sve kršćanske vrijednosti, prije svega svojim životom, a onda i riječima i nastupima u javnosti. Kad bi svi kršćani slavili Božić na pravi način, tj. kad bi ga slavili prije svega u crkvi, kad bi ga slavili tako da budu dobri ljudi i dobri kršćani, bilo bi i manje takvih i sličnih pokušaja iskrivljivanja onih pravih ljudskih i kršćanskih vrijednosti. Proslavimo Božić 2021. godine na pravi način, neka nam osoba Isusa Krista iz Nazareta bude u središtu slavlja! Želim svima takav Božić i neka bude sretan i blagoslovljen.

Sloboda nije „pro choice”

Velečasni, često čujemo „po svojoj savjesti”. Zanima me što konkretno to znači i kakva je to naša savjest, je li sloboda odabira po našoj savjesti činiti ispravan izbor i snosimo li odgovornost ako se ispostavi drugačije od očekivanog? Hvala! I. S.

Poštovani čitatelju, nisam ni slutio koliko će mi „moralna teologija” trebati već na početku svećeničkog puta. Ipak ću se u odgovoru na Vaše pitanje poslužiti poznatim i priznatim moralnim teologom u Hrvatskoj, a vjerujem i šire, pročelnikom Katedre moralne teologije sa zagrebačkog Katoličkog bogoslovnog fakulteta, svećenika prof. dr. sc. Tončija Matulića, a njegov intervju za „Glas koncila” svima preporučam pročitati. U fusnoti ostavit ću link na kojemu možete sve pročitati.

SLOBODA SAVJESTI – VRHUNSKO NAČELO, ALI...

Sloboda savjesti nesumnjivo je vrhunsko načelo, ali postoji jedno veliko „ali”, ona nije apsolutno načelo! To je važno da znaju svi oni koji su „glasni” zagovornici izbora po „savjesti”. Savjest tako nije posljednja objektivna moralna norma koja se izvodi iz moralnog zakona upisanog u ljudskom srcu. Govoreći vjernicima o njihovoj savjesti, moramo znati, da savjest kao glas moralnog zakona otkriva vjerniku zahtjev za ispunjenjem vrhovne zapovijedi ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Upravo zato zapovijed ljubavi informira kršćansku savjest u donošenju konkretnog moralnog suda.

Djelovati u skladu s osobnom savješću moralna je dužnost, ali pritom je još veća moralna dužnost donijeti ispravan sud savjesti. A taj sud donosimo u skladu sa zahtjevima moralnog zakona, kojeg nam Bog objavljuje, a takav zahtjev jest kršćanska ljubav. Dragi čitatelju, kršćanska ljubav uvijek računa na drugoga, ona nije samodostatna.

Zato je važno znati ovo – kršćansku savjest treba **OBLIKOVATI** i **ODGOJITI** U SKLADU S OBJEKTIVNIM **ZAHTJEVIMA** MORALNOSTI. A sve to zapisano je u evanđelju, ali i zdravom razumu.

JA, PA JA, I NA KONCU JA – SLOBODA!

Galamu oko zaštite osobne slobode i priziva na savjest s krivim postavkama vrijednosti koje su ugrožene, a to je prvo vlastito „ja”, pa onda svi drugi, rezultiralo je upravo ugrožavanjem slobode i prava na priziv savjesti. Drugim riječima, moj izbor i te kako utječe na drugoga. Moj izbor ne učiniti to i to, utječe na drugoga. Primjerice: bolujem od nekoga virusa. Preporuka je mirovati. No u svojoj slobodi i svojem shvaćanju odgovornosti, odlazim na posao i na taj način izlažem druge zarazi, ali se pravdam da je to i njihov izbor

realne opasnosti da se mogu zaraziti od mene, a možda su i imuni, a moj je izbor i moje je pravo raditi. I tako to pravdanje svoga izbora i odgovornosti biva kao kotač koji se vrti u mjestu.

Vjernik kao pojedinac ostaje slobodan i obvezan djelovati u skladu s osobnom savješću, ali ne kao poganin, nego kao kršćanin. Uvijek na pameti trebamo imati i onaj konačni sud, kada ćemo položiti Bogu račun za svako (ne)djelovanje. Jer *nema veće ljubavi nego svoj život položiti za prijatelje!* (Usp. Iv 15,13). U kršćanstvu nema mjesta „egocentrizmu” i „egomaniji”!

(NE)SIGURNOST VLASTITOG IZBORA

Poštovani čitatelju, osobni stav, subjektivni sud savjesti trebamo oblikovati na temelju objektivnih moralnih kriterija s jedne strane (Sveto pismo, nauk Crkve, etika...), a informirati ga na temelju objektivnih moralnih spoznaja i činjenica. Kako bismo donijeli siguran i ispravan sud savjesti, trebamo posegnuti za moralnim znanjem, ali i za drugim vrstama znanja. Može se dogoditi nešto karakteristično za vrijeme u kojemu se nalazimo. Primjerice, nameću se pitanja tijekom ovakve situacije u svijetu, kako neepidemijski stručnjaci znaju o epidemiologiji, nemedicinski stručnjaci znaju o medicini, neinfektološki stručnjaci o infektologiji? Možda je to paradoks 21. stoljeća koji se hvali i gradi na sustavu obrazovanja i znanosti, a svi navodno bolje znaju od stručnjaka.

GOVORIMO O SLOBODI, A PREŠUĆUJEMO „DUŽNOSTI”

Iako smo kao katolici „pro life” (za život), u nekim dijelovima čini se da smo „pro choice” (pravo na izbor). Upravo je apsurd u tome ako ne primijetimo da po srijedi nije sukob prava, nego sukob moralnih dužnosti. Zapamtite, pravo i dužnost čine stvarno jedinstvo, oni su lice i naličje. Njih se jednostavno ne može odvajati. Pravo na slobodu savjesti neprikosnoveno je načelo, ali i ono ima ograničenja, a ona su dana moralnim dužnostima. Kada netko tvrdi da mu je ugroženo neko ljudsko pravo, neka dobro promisli je li pritom izvršio sve svoje moralne dužnosti.¹

Jer može nam se dogoditi ona Isusova najava drugog dolaska s onim prokletima: *Gospodine, a kada te to vidjesmo gladna, ili žedna, ili stranca, ili gola, ili bolesna, ili u tamnici, i ne poslužismo te?* (Mt 25,44).

Zato sve što činimo, činimo sa znanjem da ćemo odgovarati i bit ćemo pitani što smo i jesmo li išta učinili. Ljepota slobode je što možemo mnogo toga učiniti. Ljepota odgovornosti je u dužnosti, naša dužnost je ljubiti Boga i bližnje, a to u tome je sav Zakon!

¹ <https://www.glas-koncila.hr/hrvatski-bioeticar-tonciu-matulic-s-cijepljenjem-kao-cinom-ljubavi-stavljeni-smo-pred-najtezi-ispit-krscanske-savjesti/>

Nada

Učenici iz Emausa, kojima se pridružio Isus, očito su izgubili nadu: „A mi se nadasmo...”. Čovjek bez nade svoj život može zamisliti jedino u okvirima ovoga svijeta – tu planira, tu se želi ostvariti, tu se želi osigurati i postići svoju sreću – u ovome prolaznom svijetu. Beznađe je zapravo povezano sa zatvorenosti u ovaj svijet. Sveti Pavao za nas kršćane piše: *Ako se samo u ovom životu u Krista ufamo, najbjeđniji smo od svih ljudi* (1Kor 15,19). Jasno je da se kršćanska nada ne ograničava na ovaj svijet. Naša nada nadilazi blagodati ovoga svijeta, ona se odnosi na nešto mnogo više, na nešto neprolazno. Mi Boga ne doživljavamo kao nekoga tko bi nam morao osigurati kojekakav lagodan, uspješan ili zdrav život. Tomu se nadati, odnosno samo se tomu nadati, nije samo bijedno i površno već je i izričito sebično. Naravno, takva ograničena nada, kao i one učenike iz Emausa, i nas će zasigurno razočarati, pak čak i upropastiti. Naša kršćanska nada nadilazi sitničave želje za sigurnošću u ovome svijetu. Znamo dobro da Isus nije obećao siguran život onima koji ga budu slijedili, ali je On za svakoga umro i uskrsnuo – ono što je On obećao i ponudio, to daleko nadilazi okvire naših zemaljskih života, to se odnosi na vječno zajedništvo s Njim, na život u Svetom Trojstvu kojemu neće biti kraja.

Nadati se ne nikako ne možemo u nešto, u neku neosobnu silu ili u neki fizički zakon, ni u neku teoriju, ideologiju ili životni stil. Nadati se možemo jedino u nekoga, u neku osobu. Moja nada može biti samo u Tebi, koji si nasuprot mene, koji me razumiješ i ljubiš. Samo Ti, kao osoba, možeš biti subjekt svih mojih nadanja, Tvoja me nazočnost smiruje i ispunjava – u svojim dubinama Tebi se nadam. Mi kršćani nadamo se da ćemo jednom biti zajedno s osobom, s Isusom, koji nas spašava, koji nas ljubi, koji nam izlazi u susret. Naša je nada usredotočena na jednu osobu, na Isusa Krista, ona je kristocentrična. Vidimo da se ne nadamo nešto zadobiti od Isusa, nego se nadamo Njegovoj osobi.

I upravo me ta nada izdiže iz ovozemaljskih okvira, izdiže me iznad svojih zatvorenih i sebičnih

Kršćanska nada jest most prema vječnom životu, jer se nadamo zajedništvu s Onim koji je sam vječan. Nada mi okreće pogled od mojih svakodnevnih problema, zapravo od sebe samoga, od moje ograničenosti, prolaznosti i smrtnosti. Moja nada nadilazi smrt, jer me ona na neki način usidrava s druge strane. Nadam se u nekoga tko me nadilazi u svakome smislu, tko je temelj moga postojanja.

želja i daje mi neki viši cilj, usmjerava me prema neprolaznomu. Kršćanska nada jest most prema vječnom životu, jer se nadamo zajedništvu s Onim koji je sam vječan. Nada mi okreće pogled od mojih svakodnevnih problema, zapravo od sebe samoga, od moje ograničenosti, prolaznosti i smrtnosti. Moja nada nadilazi smrt, jer me ona na neki način usidrava s druge strane. Nadam se u nekoga tko me nadilazi u svakome smislu, tko je temelj moga postojanja.

Vidimo da mi se nada prvobitno odnosi na Isusovu osobu, a drugotno na sve ono što proizlazi iz zajedništva s Njim. Mogu se nadati tomu da će me On promijeniti, da će mi podariti srce od mesa, da će obnoviti moju nutrinu, da će me preobraziti na Svoju sliku, da će me uskrisiti u posljednji dan. Nadam se da će mi se u Njemu moje nemirno srce smiriti, da ću napokon naći svoj dom, onoga kome egzistencijalno pripadam. A ta nada proširuje mi se i na moje najmilije, na sve ljude koje poznajem, pa čak i na svoje neprijatelje. U Isusu nadu ima i naš odnos, naša ranjena i slabašna veza. Jedino u Isusu mogu imati nadu i u tebe, i to unatoč tvojim slabostima – mogu te vidjeti onako kako te Bog vidi, da nisi izgubljeni slučaj, da se i ti možeš promijeniti, da su vrata i za tebe otvorena.

Vidimo da je nada zapravo motor našeg kršćanskog života. Samo onaj tko ima nade, može živjeti uzdignuta srca, nadilazeći sebe, ovaj svijet, a naposljetku i slabosti drugih.

Čekate li srodnu dušu ili izgrađujete odnos?

Opći pristupi u traganju za partnerom i održavanju romantičnih veza razvijaju se u dvama smjerovima: „vjerovanjem u sudbinu” i „vjerovanjem u rast veze”. Zašto mnoge osobe koje srećem u radu, a u srednjim godinama, čekaju srodnu dušu, ne razmišljajući o tome da se takva osoba možda nikad neće pojaviti i da možda gube dragocjeno vrijeme?

To uvjerenje dolazi iz ranijih faza života osobe, kojom je potkrepljivano dječje magijsko mišljenje o princu i princezi koji se trebaju kad-tad pojaviti u životu glavnog protagonista priče. Kasnije, tu je bio i utjecaj sredine koja je gradila mit o romantičnoj ljubavi. Takva ljubav „čeka da se dogodi” i možda jednog dana i „dočeka”. Ipak, problem s čekanjem rizik je da se taj netko nikada ne pojavi. Ovdje je najupitniji stav osobe koja se uljuljkala u životu, čekajući da prilika naiđe, i na nekoj razini pasivizirala se i odustala od svog prava na izgradnju odnosa.

DO KADA ČEKATI?

Neki od mojih klijenata pitaju se zašto ne trebaju nastaviti čekati srodnu dušu. Oni vjeruju da što upornije čekaju, veća je vjerojatnost da se netko pojavi. To je pogrešna vrsta upornosti... Ipak, psihoterapija navodi ih da počnu razmišljati k izgradnji kvalitetnog partnerskog odnosa na drukčiji način.

Ličnost i njeno oblikovanje, u funkcionalnom smislu, jest dinamičan proces koji prati razne razvojne faze osobe, ali i njena iskustva i strategije prilagodbe. Ako su čovjek ili žena kao osobe izgrađene, oni više ili manje mogu odgovarati jedno drugom. Pitanje je i što svakoj osobi treba da bi u odnosu osjetila zadovoljstvo i potvrdu svojih važnih vrijednosti. Bitno je prepoznati je li netko spreman na „putovanje s nama” raznim životnim fazama. U tom smislu govorimo o dobrovoljnom i uzajamnom partnerstvu.

TKO DEFINIRA EMOTIVNI ODNOS?

Susrećem osobe u njihovim četrdesetima koje žele izgraditi emotivan odnos, ali nisu spremni riskirati jer vjeruju da taj proces može biti zahtjevan, a to im ne godi. Emotivni odnos definiraju dvije strane. Ako su spremne uložiti, upoznati se, izložiti se, i ako mogu i riskirati do izvjesne mjere, tada govorimo o spremnosti i dobroj volji za ulazak u emotivan odnos. Koliko su do tog trenutka obje te osobe radile na sebi i jesu li voljne pružati i tražiti za sebe bez žaljenja, stvarnog rješavanja, npr. manje ugodnih ili problemskih situacija, toliko je taj proces više ili manje zahtjevan. Svaka kriza može obnoviti i iznova započeti odnos, u smislu „gurnuti vezu naprijed” ili je potpuno razusloviti u odnosu na njen emotivni početak.

STVARNE VEZE POSTUPNO SE GRADE

Veze koje osobe postupno grade su stvarnije, ne počivaju na mitovima, već ispred sebe prepoznaju konkretne ljude, osobu i njene osobine, navike, uvjerenja i vrijednosti.

Također, testiramo i vlastite reakcije na iste. Tada dobivamo jednu vrstu doživljaja, je li nešto za nas ili nije.

RAST KAO OSNOVA ZA LJUBAV

Mnogo kolega smatra da vjerovanje u „sudbinsku ljubav” (srodnu dušu) potkopava sreću i stabilnost u odnosima, dok rast predstavlja jaču osnovu za ljubav, osobito ako želimo da veza bude dugotrajna. Osjećanje da je netko sličan nama, tj. „srodnost duša” motivira. Međutim, vrlo je upitno što su zapravo osobe doživjele na početku, jer kao što znamo, jedna vrsta projekcije i idealizacije jest vezana uz mehanizme zaljublivanja, koje naglašavaju tu „sudbinsku srodnost”. Ipak, kažemo da „sudbinska ljubav” izmješta naš lokus kontrole izvana. To znači da naša sreća ovisi o nekomu ili nečemu. To je vrlo diskutabilno. To je pozicija koja umanjuje moć. Ona znači da otpisujemo vlastitu odgovornost u odnosu, a njega predefiniramo srećom, sudbinom itd. Točno je da možemo zadržati unutarnji lokus kontrole i biti u vezi. To bi značilo da kvaliteta odnosa ovisi o nas oboje.

ZAŠTO NAM IDE ILI NE IDE?

Ako preuzmemo odgovornost za sebe (lokus prema unutra), kao i kada postanemo svjesni relacijskoga lokusa, tj. kako skupa funkcioniramo, možemo u tom slučaju sagledavati s vremena na vrijeme „kamo ide ovaj odnos”. Je li to smjer koji želimo za sebe? Ako da, zašto? Ako ne, zašto ne? Vrlo je bitno odgovoriti sebi na ta pitanja jer to definira našu vrijednosnu poziciju i očekivanja od odnosa.

KAKO ZNAMO DA JE OSOBA ONA PRAVA?

Kada stvari postaju lake, spontane, uigrane, jednostavne, pune razmjene, dobre volje i želje da drugome i nama u odnosu bude dobro. Kada svjesno udovoljavamo, ne zato što moramo. Također, ako naše krize kraće traju te znamo razgovarati i kada naiđu neugodne situacije. Ako to uspijemo, znači da napredujemo i to liči na najljepši ples koji je skladan.

KAKO IZGRADITI ZDRAV PARTNERSKI ODNOS NA DUGE STAZE?

Za ljude koji nisu imali funkcionalne modele bližnjih u obiteljskim sustavima, to predstavlja izazov, ali nije nužno prepreka. Također, predrasude i kontaminirana uvjerenja o zajedništvu kvare mogućnost ulaganja sebe na zdrav način. Postoje neke rezilijentne točke u ličnosti koje stvaraju predispoziciju za dobar odnos, a to su: osobna izgrađenost i zdrava autonomija svakog partnera, unutarnji i relacijski lokus kontrole u kome svatko preuzima odgovornost za zajednički odnos ponaosob, ali i skupa. Spremnost da se izložimo, riskirajući ranjivost, kao i mogućnost da se zalažemo za sebe, ali i pružimo drugome obilato bez zadržke. Tako se odnos nastavlja i stalno obnavlja.

Sedam blaženika Rumunjske grkokatoličke Crkve (nastavak iz prošlog broja)

4. Blaženi Tit Liviu Chinezu (1904. – 1955.) rođen je 22. prosinca 1904. godine u grkokatoličkoj svećeničkoj obitelji. Poslije gimnazije, poslan je u Rim na studij. Tamo je doktorirao iz filozofije, a teologiju je završio s licencijatom. Godine 1931. u Rimu je zaređen za svećenika. Nakon povratka iz Rima, bio je školski duhovnik, pa poslije profesor na visokoj teološkoj školi, gdje je postao i rektor. Rumunjska državna sigurnost držala ga je za najvećeg protivnika prevođenja grkokatolika u pra-

voslavlje. Uhićen je i sproveden u logor, gdje je potajno zaređen za biskupa. Kako je bio nepopustljiv, u svibnju 1950. zatvoren je u tamnicu. Posljedica zlostavljanja i mučenja dovela ga je do teške bolesti, ali mu je liječenje uskraćeno. Posljednje dane proveo je u samici, gdje je 15. siječnja 1955. godine umro. Počiva u nepoznatom grobu.

5. Blaženi Ioan Bălan (1880. – 1959.) poslije mature poslan je u budimpeštansko središnje sjemenište, odakle je 1904. dospio u Beč, gdje je postao doktor teologije. U svojoj biskupiji, primio je svećenički red te je djelovao kao školski duhovnik, a onda i kao urednik novina. Bio je imenovan župnikom bukureštanske

grkokatoličke župe. Napisao je brojne teološke studije, bavio se kanonskim pravom. Preveo je Novi zavjet na rumunjski jezik. Imenovan je biskupom u Lugosu. Nakon uhićenja, ostao je vjeran Rimskoj Crkvi, pa je 1950. godine utamničen. Godine 1955. oslobođen je te je svim žarom pozivao grkokatolike na vjernost Rimu. Dao se na organiziranje tajne crkve. Godine 1956. ponovno je uhićen i zatvoren. Tri godine bio je pod pritiskom da se odrekne Katoličke Crkve. Znao se oduprijeti sve dok 4. kolovoza 1959. godine nije umro kao katolik. Sahranjen je u bukureštanskom katoličkom groblju.

6. Blaženi Alexandru Rusu (1884. – 1963.) rođen je 22. studenog 1884. godine u obitelji grkokatoličkog svećenika. Poslije mature, bio je pitomac budimpeštanskog središnjeg sjemeništa. Nakon postignutog doktorata, zaređen je za svećenika 1910. godine. Postao je profesor teologije i urednik biskupijskog tjednika. Obnašao je i dužnost rektora na visokoj teološkoj školi. Postao je biskup, a 1946. godine i metropolita Rumunjske grkokatoličke Crkve. Tu dužnost nije mogao obavljati zbog komunista. Uhićen je i podvrgnut mukama, kao i ostali grkokatolički biskupi. U tamnici je bio od 1950. do 1955. godine. Godine 1956. bio je u kućnom pritvoru u jednom pravoslavnom samostanu, a u prosincu iste godine opet je utamničen zato što je pokušao organizirati Grkokatoličku Crkvu. Na osnovu lažnih političkih optužbi, osuđen je na doživotnu tamnicu. Od sedmorice biskupa mučenika, on je bio jedini koji je imao sudsku presudu. Odležao je još šest i pol godina u tamnici, gdje je umro 9. svibnja 1963. godine od infekcije rane. Potajno je sahranjen.

7. Blaženi Iuliu Hossu (1885. – 1970.) rođen je 31. siječnja 1885. godine u obitelji grkokatoličkog svećenika. Poslije mature, studij je nastavio u Rimu, gdje je na sveučilištu Urbaniana postigao doktorat iz filozofije i teologije. Za svećenika je zaređen 1910. godine. Bio je vojni kapelan tijekom Prvog svjetskog rata. Godine 1917. zaređen je za biskupa. Zajedno s ostalim biskupima, i on je odbio nagovaranje komunista da Grkokatolička Crkva prijeđe u pravoslavlje. Zapala ga je ista sudbina kao i ostale biskupe. Od 1951. do 1955. godine bio je u tamnici. Kada je 1956. godine pušten na slobodu, pridružio se grkokatolicima koji su organizirali podzemnu crkvu. Kolovoza 1956. godine pritvoren je u jedan pravoslavni samostan, gdje su ga zlostavljali i nagovarali da ostavi Katoličku Crkvu. Sveti Pavao VI. imenovao ga je kardinalom *in pectore*. Tada su mu komunisti ponudili da ostavi svoju zemlju i da slobodno ode u Rim, što je odbio jer nije htio ostaviti svoje vjernike i zemlju. Nedugo poslije toga, umro je u bukureštanskoj bolnici 28. svibnja 1970. godine.

(svršetak)

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Liturgijska vremena u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina (7)

I uvečer istoga dana, prvog u tjednu, dok su učenicima u strahu od Židova bili zatvorili vrata, dođe Isus, stane u sredinu i reče im: „Mir vama!” To rekavši, pokaza im svoje ruke i bok. I obradovaše se učenici vidjevši Gospodina (Iv 20. 19-21).

Uskrs je buđenje božanskog života u nama. Krist je uskrsnuo! Isusovo uskrsnuće prvi je dan novoga stvaranja. Zbivanja koja slijede nakon uskrsnuća i Isusove objave učenicima i prijateljima koriste se u liturgiji da bismo mogli bolje razumjeti smisao središnjega otajstva svoje vjere. Isusovo uskrsnuće Očev je odgovor na Isusovu žrtvu. Isusovo uskrsnuće trenutak je čovjekove povijesti, rezultat je toga božansko sjedinjenje dostupno svakom ljudskom biću. Toga je naš sluga Božji o. Gerard bio svjestan. Tu istinu živio je i zapisivao. Ovdje iznosimo kratke zapise njegovih vazmenih meditacija i propovijedi.

USKRS: „Sveto pismo svjedoči Isusovo uskrsnuće. Sveto pismo govori da je Isus uskrsnuo. Isus je uskrsnuo koji je na sebe uzeo čovječju narav, da u svemu bude sličan čovjeku, ali i zato da čovjek, po mogućnosti, bude sličan Njemu. Isus je poslije Svoje Muke uskrsnuo da svaki čovjek promisli, da samo poslije muke može postići slavu. Pogledajte i gledajte Isusa Uskrsnulog! Kako je dično Njegovo tijelo! O, kako su lijepa mjesta svih Njegovih rana na tijelu. Svako je mjesto dično i slavno, svjetlo kao sunce kada najviše sja. Isus je uskrsnuo očevito i sigurno. Straža Ga vidi svojim očima. Ugledaj se u Isusa i Njegovo slavno uskrsnuće. Nije moguće da se ne ganeš u srcu i u sebi odlučiš da ćeš cijeloga svoga života često misliti na Isusovo uskrsnuće, ali i na svoje uskrsnuće. Uskrsnut ću slavno, ali samo onda ako nasljedujem Isusov slavno život” (Propovijedi, 008176-8177).

„Pod drvetom smo s Evom unesrećeni, pod Križem smo propetog Isusa usrećeni” (Biser misli, 004488). „Naše uskrsnuće, naše ustajanje, poboljšanje, jedino uživanje. To je naš Uskrs!” (Isto, 004488). „Isus je glava naših duša i našeg tijela. On je uskrsnuo. I mi ćemo uskrsnuti. Umro je zacijelo jer su Mu proboli srce, a poslije su Ga

opet mnogi živog vidjeli u sjajnom i neumrlom tijelu. Kao prosjaci ostavljamo ovaj svijet, a kao kraljevi uskrsnut ćemo i s Isusom kraljevati” (Isto, 004331). „Isus je rekao da može Svoj život dati i oduzeti. Dao ga je kada je umro, ponovno ga uzeo kada je uskrsnuo. Takvog čuda više nije bilo, niti će ga biti” (Isto, 004332). „Svoju savjest slijediti, pa ću slavno uskrsnuti. Iz rastresenosti u uskrsnuće! Isusa Uskrsnulog kitim, kad god pazeć Njegov posao vršim” (Isto, 004334). „Ako je najveći gubitak bila smrt Isusova, najveća je korist imati Njega uskrslog. To je pouka, da je najveća i najsigurnija sreća sve za vrijeme izgubiti, da i mi možemo slavno uskrsnuti. Isusu milo činiti, pa će u nama uskrsnuti, probuditi se” (Isto, 004230). „Uskrs je kićenje duše ili barem početak kićenja. Svakim dobrim djelom sjeme cvijeća i ljepote sijem u buduće slavno tijelo” (Isto, 004231). „Bolje možemo Uskrslog Isusa sada uživati, nego su Ga prije uživali živog na zemlji. U crkvama nam uskrsnulim Tijelom dolazi u sv. pričesti” (Isto, 004232). „Adam je čovjeka pokvario, Isus ga je popravio, dao mu pravo da bude popravljen, ne samo u duši nego po uskrsnuću i u tijelu. Tako je On Spasitelj svijeta” (Isto, 004331). „Sjeme se sije da iznikne i plod donese. Isus je najbolje sjeme posijano u grob, da svako čovječje biće po Njemu bude slavno. Po ispovijedi oživi duša, a po pobožnom životu na dan uskrsnuća i tijelo. Isusovog uskrsnuća štovanje, kad padnem, ustajanje. Dakle, tko ustaje, u nebo putuje. Neka nam je spas, vazda Božji glas: Ustani!” (Isto, 004334). „Neka me grije sunce, Uskrsli Isus i Njegove rane. Neka me hrabre na žrtve, mučeničku smrt, da svaka žrtva i rana postaje sjajnija od sunca ovoga svijeta. Kao Toma apostol, daj da vidim Tvoje rane. Želim ih ljubiti i suzama radosnicama ispuniti. To ću i učiniti, ako ću trpljenje, bolest i teške poslove jako cijiniti. Rane su ljepota na Tvome tijelu. Nema ljepšeg kićenja, od za Tebe trpljenja. Oni su dostojni uskrsnuti, koji vole za Tebe trpjeti” (Razgovor s Isusom, M+J+T, 004199). „Naše sunce i mjesec, svijetle su rane Uskrslog Isusa, koje nam osvjetljuju i pokazuju put spasenja. Dakle, tko nas muči i ranjava, taj nas svjetla za uskrsnuće” (Blago duše, 107 (132)).

(nastavlja se)

Božić s Josipom i Marijom

Dani koji su pred nama prilika su da se susretnemo sa svojim obiteljima, da s njima razgovaramo, saberemo minule događaje i pričamo o budućim planovima. S nekim članovima taj razgovor teče lako i ugodno, osobito ako su nam neke teme ili razmišljanja zajednička. Međutim, tu je i onaj dio obitelji na koji nismo toliko ponosni ili kojih se čak i sramimo i ne ulazimo lagano u razgovor s njima. U nekim situacijama poželimo pripadati drugoj obitelji u kojoj zamišljamo da bi mnogo toga bilo lakše i jednostavnije.

Tako ovaj Božić želimo razmatrati o obiteljskim okolnostima s kojima su se Marija i Josip suočavali i u kojima se rodio Isus.

NESAVRŠENA OBITELJ

Matejevo i Lukino evanđelje donose nam Josipovo rodoslovlje u kojem se nalaze ljudi koji su imali svoje slabosti. Neki su činili teške grijehe, poput ubojstva, preljuba, idolopoklonstva i sl. Među njima, najpoznatiji su David i Salomon, iako slavni, također grešnici. U takvu obitelj dolazi Isus. On je taj koji sve to otkupljuje. Ako nam se čini da je naša obitelj i rodbina puna problema, sukoba i nerješivih situacija, sjetimo se toga. Isus želi ući i u našu obitelj. Među nas grešne, slabe, posvađane, nestrppljive, tvrdoglave, ranjene rastavom... Svatko bi mogao nastaviti svoj niz. Ipak, Isus je došao tu donijeti svjetlo i sve preobraziti. Pozovimo Ga i u svoju obitelj.

NEISPUNJENA OČEKIVANJA

Marija je tako veliko otajstvo. Ne možemo potpuno shvatiti što se sve događalo u njezinom srcu i mislima dok čitamo o događajima oko Isusova rođenja. No odmah vidimo da se sve to nije događalo u savršenim okolnostima. Daleko od toga. Ipak, ne možemo zamisliti Mariju da prigovara što u trudnoći mora na popis u Betlehem ili gundā dok traže mjesto gdje će se roditi Isus. Ne vjerujemo ni da je nakon svega od toga pre-pričavala prijateljicama što ju je sve snašlo i kakve je sve nevolje prošla. Iako bi to bilo razumljivo, ona ne stavlja sebe u središte priče i ne želi da se sve vrti oko nje, nego oko Isusa. Čim sazna da je izabrana da rodi dugo čekanog Spasitelja, ona hiti u pomoć Elizabeti. Ne očekuje za sebe poseban tretman, nego je spremna na služenje.

Od Marije ovih dana možemo upravo to učiti i u takvu ponašanje i stavu je nasljedovati. I kad mislimo da mi zaslužujemo nešto bolje, vidimo da nas snalaze nevolje koje bismo htjeli izbjeći, zagledajmo se u Mariju. Ona nas može naučiti kako izgleda prava poniznost i prihvaćanje Božje volje.

Josip i Marija imali su poseban dar i dobili dostojanstvo koje nadmašuje svakog drugog čovjeka. Iako su toga svjesni, oni prepoznaju da imaju još veću dužnost koju su ispunjavali ponizno i strpljivo. Upravo zato što su svjesni veličine priče u koju su ušli, ne žele u nju unositi nikakav egoizam, svoje zamisli ili nastojanja, nego sve prepuštaju Isusu koji je središte njihova života i obitelji. U tome ih možemo slijediti ovaj Božić.

Djeca od 12. do 17. godine: otkrivanje identiteta

Povezanost s tinejdžerima

U svakoj razvojnoj dobi naglašavali smo važnost povezanosti roditelja i djece. U svakoj od njih ona se ogledala i uspostavljala na svoj način, pa je tako iznimno važna i u godinama adolescencije. Mnoge će roditelje to iznenaditi jer upravo u tim godinama djeca pokazuju sve veću želju i potrebu za samostalnošću i odvajanjem od roditelja. Sjetimo se da povezanost znači da su roditelji osobe kojima će se dijete obratiti s važnim pitanjima i koji će odgovoriti na njihove potrebe. U tim godinama roditelji će imati osjećaj da tu povezanost često narušava utjecaj vršnjaka koji postaje sve snažniji i značajniji za dijete. Roditelji koji su sebedarjem održavali prisan odnos sa svojom djecom, ne bi se trebali plašiti sve čvršćih veza koje dijete uspostavlja s prijateljima, ali ipak trebaju nastaviti raditi na svom odnosu s djetetom koje odrasta da bi ono u ključnim pitanjima ipak osjećalo da želi oponašati roditelje i od njih tražiti odgovore.

Potraga za identitetom

Jedno od najvažnijih pitanja za adolescente jest izgradnja svog identiteta. Oni žele biti jedinstveni, ali često im je teško definirati što to znači „biti ja”. U tome im dobro dođe i pomoć roditelja i odraslih osoba da spoznaju da imati svoj identitet znači imati jasnu viziju vrijednosti, ideala, vrlina i ciljeva i sve to odražavati u svojim svakodnevnim odlukama i željama. Dobro je djecu (i mlađu od te dobi) pitati kakve bi osobe željele biti kad odrastu i koje vrline su im važne. Na taj se razgovor možete vraćati kad dijete traži dopuštenje za neke aktivnosti ili odluke gdje ga možete potaknuti da samo procijeni koliko se to uklapa u ono što je odlučilo kakva bi osoba željelo biti. Adolescenti su preveliki da im se govori što da rade, ali premladi da se prepuste sami sebi. Tako poštujemo njihovu slobodu i odluke, ali ih podsjećamo na ono što sami kažu da žele, ali ponekad u konkretnim situacijama zaboravljaju ili ne znaju kako ostvariti.

Pronaći za što živjeti

Čest problem adolescenata jest osjećaj besmisla. Od njih se često može čuti da su svi licemjerni. U svijetu koji je

postao toliko bezbožan ili samo površno religiozan, sve više adolescenata osjeća da nemaju čvrst oslonac. Oni zaključuju, često i s pravom, da njihova Crkva, obitelj i roditelji ne žive ono što govore da vjeruju. Može se reći da je Bog tinejdžerima dao nizak prag tolerancije na pretvaranje. Sada traže nešto za što vrijedi živjeti i čeznu za time da otkriju smisao svoga života, a ako im je ponuđena samo duhovnost iz običaja i prepoznaju da ni njihovi roditelji ne žive autentično svoju vjeru, ona će za njih vjerojatno postati beznačajna ili čak odbojna. Zato je i prije tog razdoblja važno da razvijaju osoban odnos s Isusom koji daje novi pogled na sve u njihovu životu.

Pronaći aktivnosti koje bude entuzijazam

Tinejdžeri koji su posvećeni nekom svom hobiju koji ih ispunjava i gdje mogu ostvarivati uspjehe, biti kreativni, djelovati u društvu i ostvarivati prijateljstva imaju veće izgleda da će biti produktivni i odgovorni u svojim obvezama. Zato je dobro potaknuti djecu i prije tog razdoblja da prepoznaju svoja zanimanja i nadarenosti. Sada je vrijeme da ih ohrabrimo i da svoju vjeru učine djelotvornom: volontirajući u župi, skupinama mladih, pomažući potrebitima. Sve to činit će da se osjećaju korisnima i čine nešto dobro i značajno.

Pronaći zajednicu koja ih podržava

Adolescenti polako polijeću iz gnijezda, a naš je zadatak doprinijeti tomu da imaju pogodno mjesto gdje sletjeti. I za taj je pothvat važno misliti korak unaprijed, u ranijem djetinjstvu, kada djecu možemo uključiti u aktivnosti i okruženje gdje su dobre mogućnosti da upoznaju prijatelje s kojima će moći i zajedno rasti u vjeri. Kada je duhovnost dio obiteljskog života i potičemo dijete da i ono izgrađuje svoj odnos s Kristom i Crkvom, bit će mnogo prilika da se djeca upoznaju s vršnjacima koji također svoju vjeru doživljavaju ozbiljno i koji jedni druge potiču na putu sazrijevanja.

Prema knjizi Gregora i Lise Popcak *Parenting with grace*

Maleni Isus

Božić je definitivno najradosnije razdoblje u godini. Koliko god da se spremamo, čarolija na Božić počinje se gasiti. Zbog čega je to tako? Često blagdanska euforija za nas počinje još početkom adventa. Polako dolaze ukrasi, lampice, bor, dekoracija, kolači, pa nam Božić kao dan Isusova rođenja treba biti vrhunac. No taj dan nam je možda početak vatre koja se polako gasi. Polako postajemo prazni, kažemo, eto, Božić prolazi, siti smo i kolača, i darova, i čestitki. Ponašamo se kao da smo mi Božić i često zaboravimo Djetešce u jaslicama. Ono maleno Dijete koje leži na slamici ima veliko srce u kojem se vatra nikada ne gasi, koje je uvijek tu za nas, koje nas je otkupilo i koje gotovo nikad ne zaboravlja svoje vjerne. Božić je svaki dan i svakog dana trebamo slaviti Isusovo rođenje, Isusov život i Isusovu žrtvu. Pričestiti se na Božić malena je iskra koja će naš Božić učiniti još bogatijim i ta malena iskra neće dopustiti da osjetimo prazninu, kraj blagdana ili umor od silne pripreme. Blagdanski stol i ukrasi neće nam donijeti Isusa u srce. Sve to poslije izvjesnog vremena pospremit ćemo u kutije, ali maleni Isus nešto je što nam uvijek ostaje i nešto što nam je uvijek dostupno. Neka naš Božić ne bude prazan ili neka nakon njega ne ostane praznine, nego neka naš Božić bude Božić s malenim Isusom tijekom svakog dana nove nam kalendarske godine. Čestit Božić i blagoslovljena nova godina!

Larisa

On dolazi da spasi nas

Dolazak malenog Boga... Među gužvom koju stvaramo u vrijeme božićnih blagdana, među

blještavilom lampica, lampiona, ukrasa na borovima, jedna zvijezda posebno sjaji. Zvijezda koja dolazi na zemlju spasiti nas, pokazati nam i rasvijetliti put u ovim mračnim i teškim vremenima.

Svjetlo je to koje unosi ljubav u naše živote, među nas. Svaki put kada se pričestimo, ta svjetlost je u nama, rasvjetljava našu dušu i daje svjetlost i drugima. Svaka pričest Njegov je ponovni dolazak k nama, da nas spasi...

Mudraci s istoka vjerovali su u zvijezde. Ta nebeska tijela, Božje djelo, pokazivala su im put. Danas je to maleni Isus. Kao zvijezda padalica koja ostavlja trag na nebu, tako i On ostavlja trag u našim životima. Obasjava naš put, prati nas u stopu, kao sjena je uz nas.

Najljepši dar za naš život je On... Među šarenim darovima ispod bora, u svom domu napravimo mjesto za poseban dar. Pripravimo mu posebno mjesto. Stavimo taj ukras na vidno mjesto. Svatko tko uđe u naš dom, neka prvo primijeti najsajniju zvijezdu od svih. Najljepši dar. Zvijezdu vodilju. Darom premilosrdnog srca Boga našega pohodit će nas Mlado sunce s visine, da obasja one što sjede u tmini i sjeni smrtnoj, da upravi noge naše na put mira.

Jelena Pinter

Mladi – ministranti

U ovom broju čut ćemo iskustva trojice mladića koji u crkvi obavljaju službu ministriranja. Kod nas postoji težnja da se nakon krizme prestane s ministriranjem, međutim, naši današnji sugovornici govore nam drugačije.

Petar Huska – 21 godinu

Ministriranje sam započeo u svojoj Župi svetog Roka. Bio sam treći razred osnovne škole i imao sam oko devet godina. Bio sam potaknut kad sam vidio jednog prijatelja koji ministrira, pa sam i ja želio probati. Od onda sam počeo ministrirati svake nedjelje na misi. Tada smo subotama često imali ministrantske sastanke gdje smo učili kako se ministranti trebaju ponašati kada su na oltaru, a i kada nisu na oltaru. Ponekad smo se

Petar Huska nosi kadionicu,
Zdenko Ivanković nosi križ

među sobom natjecali tko će biti *ministrant mjeseca*, to jest onaj koji je najviše puta ministrirao u jednom mjesecu. Ponekad je bilo teško ministrirati, kad nas je bilo mnogo i svi smo htjeli nešto raditi na misi, a nije bilo zaduženja za sve. U tinejdžerskoj dobi, kada su nastupale krize i iskušenja, također nije bilo lako, ali uspio sam ustrajati jer sam imao prijatelje i braću koji su bili skupa sa mnom.

Sada sam na studiju u Zagrebu i u početku sam napravio neku kratku stanku od ministriranja, ali osjetio sam veliku želju da se vratim, kako na poziv svećenika, tako i zbog toga što sam vidio mnogo drugih ministranata, od kojih su mnogi srednjoškolci i studenti. Ministriranje mi pomaže da budem usredotočen na Boga, kako za vrijeme svete mise, tako i u svakodnevnom životu. Biti ministrant odgovorna je uloga – kako anđeli na nebu poslužuju na nebeskoj misi, tako i ministranti poslužuju svećeniku na misi na zemlji. To je najljepši dio ministriranja, posluživati na oltaru nagrada je sama po sebi.

Ponekad bih bio obeshrabren jer su neki ministranti koje sam poznao prestali ministrirati, ali vjerujem da je sve u Božjim rukama. Jako mi je drago što u našoj župi i sada ima ministranata, i mlađih i starijih. Volio bih kada bi bio netko tko bi odvojio sat-dva tjedno/

mjesečno za rad s ministrantima. Razgovorom i učenjem možemo ozbiljnije shvatiti svoju službu; i ja sam nešto shvatio tek nakon mnogo godina ministriranja. Također, to je izvrsna prilika za rast u svojem duhovnom životu.

Zdenko Ivanković – 19 godina

Počeo sam ministrirati na Župi sv. Roka. Ujak me je potaknuo da počnem ministrirati, a i moj brat od ujaka je već ministrirao. Prvo ministriranje bilo mi je za polnoćku za Novu godinu. Kada sam već bio stariji, nije mi bilo teško i dalje ministrirati jer kad sam počinjao, bilo je mnogo starijih animatora, tako da mi je bilo normalno ministrirati i kao stariji. Mislim da mi je ministriranje pomoglo bolje upoznati i shvatiti misu, nasuprot nekome tko nije toliko uključen u liturgiju, a pomoglo mi je i produbiti svoju kršćansku vjeru i ideale po kojima bih trebalo živjeti. Dok nisam ministrirao, bio sam živahno dijete i trčao po crkvi. Ministriranje mi je pomoglo da se uozbiljim na oltaru, mada nije ni to u početku bilo savršeno. Kada sam počeo, omiljeni dio ministrantske službe bilo mi je zvonjenje, a kao starijem, najdraže mi je bilo kađenje. Smatram da nas je vlč. Nebojša Stipić, koji je tada bio ceremonijar, dobro formirao i da bi se takva formacija trebala nastaviti za ministrante.

David Šarčević – 15 godina

Počeo sam ministrirati u Župi Isusovog uskrsnuća prije devet godina. Imao sam društvo koje je ministrirao,

pa sam i ja počeo, ali prije toga nekoliko puta pokušavao sam ministrirati, no bezuspješno jer je bilo mnogo starijih ministranata. Nekoliko puta prestao sam ministrirati kad sam bio mlađi, ali nakon toga ne. Kada sam završavao 8. razred, razmišljao sam hoću li prestati, jer

u našoj župi uglavnom su djeca ministranti, ali onda sam shvatio da i kod nas ima starijih ministranata ili približno mojih godina, pa sam odlučio nastaviti. Kada sam počeo ministrirati, krenuo sam i svojevolumeno ići na misu jer sam zapravo imao osjećaj da nešto radim kada sam na oltaru, a kasnije sam počeo shvaćati i zašto je bitno ići u crkvu i izvan ministriranja.

Priredila: Vedrana Cvijin

Josip i Sveta obitelj

Znamo da je Isusova obitelj bila prožeta Svetim pismom. Marijin hvalospjev, Veliča, bogat je starozavjetnim citatima. Znamo da je Isusova obitelj imala dubok život pobožnosti koji je uključivao hodočašća i molitvu anđelima. I Marija i Josip primili su vodstvo nebeskih glasnika. Iz Isusove odrasle dobi također možemo vidjeti molitveni život koji je naučio od svojih roditelja. Molio je jutarnji prinos pobožnih Židova. Molio se spontano. Uzeo je vremena da se sam moli. Ipak, također se molio sa svojim prijateljima. Isus je postio i obilježavao svete dane. Sve te navike vjerojatno je stekao iz svog kućnog života u Nazaretu. Znamo da je posao bio važan za Isusovu obitelj. U odrasloj dobi, Isusa su nazivali ne samo „Josipovim sinom” već „tesarovim sinom”. Josip je bio vješt u zanatu koji je bio vrlo cijenjen u njegovo vrijeme, a on je podučavao Isusa u istom zanatu. Iz Isusova propovijedanja možemo zaključiti da je Marija bila marljiva i štedljiva u održavanju kuće. Vjerojatno je iz njezina primjera Isus izvukao mnoge svoje prisposode: ženu koja je pronašla pravu tkaninu za krpljenje komada odjeće, ženu koja ostavlja kvasac za sutrašnje pečenje, udovicu koja traži izgubljeni novčić u svojoj kući. Naporan rad, borba za plaćanje računa, molitva jednostavnih pobožnosti – sve to učimo iz pravih evanđelja.

Bili su uzorna obitelj u kojoj su oba roditelja vrijedno radila, pomagali jedno drugom, razumjeli i prihvaćali jedno drugo i dobro se brinuli za svoje Dijete da bi ono odrastalo ne samo u ljudskom znanju nego i kao Dijete Božje. Isus je donio svetost Josipovoj i Marijinoj obitelji, kao što nam Isus donosi svetost grleći nas u svojoj obitelji.

Obitelj, kao temeljna jedinica sveopće Crkve, pozvana je na svetost. Zapravo, Isus Krist ustanovio je dva sakramenta u svojoj Crkvi da bi društvo učinio svetim – sakrament svetog reda i sakrament ženidbe. Sakramentom svetog reda Isus posvećuje svećenika kao i njegovu službu, osobito kao župnika pa time i župu. Slično, Isusovim sakramentom ženidbe ne posvećuju se samo supružnici nego i cijela obitelj. Muž i žena postižu svetost kada vjerno izvršavaju svoje dužnosti, vjerujući u Boga i oslanjajući se na prisutnost i snagu Duha Svetoga osobnom i obiteljskom molitvom, meditativnim čitanjem Biblije i pobožnim sudjelovanjem u svetoj misi. Obitelji postaju svete kada je u njima prisutan Krist Isus. Isus postaje istinski prisutan u župnoj Crkvi žrtvom svete mise. Slično, Isus postaje doista prisutan u obitelji

kada svi članovi žive u kršćanskom duhu žrtve. To se događa kada postoji međusobno razumijevanje, uzajamna podrška i međusobno poštovanje. Djeca moraju imati odgovarajuću skrb i poštovanje prema svojim roditeljima te bakama i djedovima, čak i nakon što su odrasli i napustili dom.

Blagdan Svete obitelji liturgijsko je slavlje u Katoličkoj Crkvi, kao i u mnogim luteranskim i anglikanskim Crkvama, u čast Isusa, Marije i Josipa, kao obitelji. Primarna svrha tog blagdana predstaviti je Svetu obitelj kao uzor kršćanskim obiteljima. Od 17. stoljeća blagdan se slavio na mjesnoj razini, a posebice ga je promovirao papa Lav XIII. Godine 1921. papa Benedikt XV. uvrstio ga je u Opći rimski kalendar i odredio nedjelju unutar osmine Bogojavljenja, to jest, u nedjelju između 7. i 13. siječnja. Reforma Općeg rimskog kalendara iz 1969. premjestila je slavlje Svete obitelji na nedjelju unutar osmine Božića, odnosno nedjelju između Božića i Nove godine, ili ako su i Božić i Svetkovina Marije Bogorodice nedjelje, onda na 30. prosinca, koji je u takvim godinama uvijek petak. Prema Općem rimskom kalendaru iz 1969. godine, blagdan Svete obitelji liturgijski je jači od raznih svetaca čije blagdane slavimo u osmini Božića, odnosno Svetog Stjepana, Svetog Ivana apostola i Nevine dječice.

Katoličke teme u Tolkienovim djelima*

(I. dio)

John Ronald Reul Tolkien – pisac čija se katolička duhovnost prelila u književnost

„Gospodar prstenova u svojoj biti religiozno je i katoličko djelo”, izjavio je Tolkien. Iako rođen u baptističkoj obitelji, njegova majka preobratila se na katoličku vjeru i time i njega odgojila u katoličkoj vjeri. Tolkien je postao članom Katoličke Crkve s osam godina. Njegova majka umrla je kad je imao četrnaest godina. S obzirom na to da su u obitelji odbačeni zbog katoličke vjere, Tolkien je svoju majku smatrao mučenicom zbog svoje vjere. Svom sinu rekao je: „Sveta pričest najbolji je lijek kada vjera počinje malaksati”. Svoju vjeru živio je predano i sakramentalno i to se održava u svim njegovim djelima, ponajviše u Silmarillionu čija je mitologija nadahnuta katoličkim naukom o anđelima i stvaranju svijeta. Ipak, njegovo najpopularnije djelo je „Gospodar prstenova” i također je bogato katoličkim alegorijama.

Prsten – simbol grijeha

Svi likovi koji provedu imalo vremena noseći prsten počinju bivati sve više opčinjeni njime. Jasna je sličnost s grijehom: što više vremena provodimo u grijehu, teže nam je osloboditi ga se. Zanimljivo je da Tolkien stavio 25. ožujka kao datum kada je uništen prsten, datum kad se Krist utjelovio da bi nas otkupio od grijeha. Također, prsten je morao biti uništen žrtvom, Frodo je umalo dao život da bi uništio prsten, kao što je i Isus dao svoj život da bi uništio grijeh.

Tri kristolike figure

Tri lika koji imaju određene kristolike osobine su Frodo, Gandalf i Aragorn. Frodo je nosilac prstena pa ako prsten predstavlja grijeh, tako je i Isus ponio naše grijeha na križu. Osim toga, tu je već spomenuta žrtvovna uloga. Iako je Frodo na kraju ostao živ, bio je spreman umrijeti da bi dovršio pothvat. Također, na kraju Frodo odlazi u Sive Luke, to mjesto dodijeljeno mu je kao velika čast zbog žrtve koju je podnio. Iz Sivih Luka prelazi se preko mora u vječne zemlje, dakle, Frodo je u vječni život prešao i dušom i tijelom. Gandalf je također žrtvovao svoj život za prijatelje u Moriji. Gandalf umire, biva preobražen i zatim uskrišen. Njegova preobrazba događa se izvan vremena i prostora, u duhovnom svijetu. Kada se vratio na zemlju, prijatelji ga najprije nisu

prepoznali dok im se sam nije otkrio. Aragorn je simbol dobrog i pravednog kralja koji ima doći i vladati i čitavo međuzemlje iščekuje dolazak kralja, kao što su Židovi čekali svog mesiju. Aragorn silazi u svijet mrtvih da oslobodi mrtve njihove kletve, kao što je i Krist sišao nad pakao da oslobodi duše mrtvih.

Bajka i običan čovjek

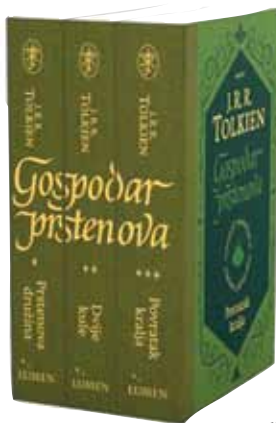
Chesterton je veličao bajke zato što su njihovi likovi mali ljudi, obični ljudi. Mogu biti ti i ja. Složeni likovi jesu zanimljivi, ali ne možemo se izgubiti u svijetu složenog, namučenog lika. Ta priča je njegova. U bajci naprotiv, čudne i čudesne stvari događaju se bilo komu i to je njihova ljepota i veličina. I zbog toga su nam bajke toliko bliske srcu. Romane možemo cijeniti, no bajke su dio nas iz djetinjstva, nose posebno mjesto u našem srcu. Oličenje običnog čovjeka lik je Sama koji je ključni lik koji pomaže Frodu na njegovom putu, no ipak, jasno je stavljeno do znanja: Sam ne bi mogao zamijeniti Froda. Tako i mi imamo svoj udio u borbi protiv grijeha, no bez Krista ne možemo sami pobijediti grijeh. Boromir i Faramir prikazuju dva odgovora na grijeh: Boromir je želio moć i dozvolio je da ga prsten općini. Htio se prstenom koristiti u dobre svrhe, no na kraju ga je prsten savladao. Mnogi grijeh smatraju sredstvom koje cilj opravdava, no na kraju ih grijeh obuzme. Faramir, njegov brat, nasuprot tomu ne želi ni dotaknuti prsten, ne želi se uopće uplitati u grijeh. Faramir nam je primjer da je najbolje uopće ni ne igrati se s grijehom, najbolje je izbjegavati grešne prigode.

Lembas – simbol euharistije

Lembas je kruh koji nema naročit okus, lagan je, no onima koji ga jedu, daje snagu i nadu. Baš poput hostije. Hostija nema poseban okus, tanka je, lagana, no daje nam snagu za svakodnevne životne borbe.

I za kraj, još jedno svjedočanstvo o Tolkienovoj vjeri: „Od sve tame u mom životu, stavljam pred vas jednu prekrasnu stvar koju možete voljeti na zemlji: Presveti oltarski sakrament. U njemu ćete naći romantiku, slavu, vjernost i pravi put do svih svojih ljubavi na zemlji.”

* Napomena: tekst otkriva dijelove radnje ovog djela.

BOŽIĆ – prijetnja demokratskom poretku?

Koncem studenoga činovnicima zaposlenim u ustanovama Europske unije stigao je uput da u svojoj pismenoj komunikaciji izbjegavaju vjersko i crkveno nazivlje, izraze koje označuju vjerske stvarnosti, kao što su blagdani Božić ili Uskrs itd. Ta smjernica bila je obrazložena argumentom ideološke i religiozne neutralnosti međunarodnih ustanova, poštujući tako načelo odvojenosti politike i religije, Crkve i države. Na prvi pogled takva odredba izgleda komično, s obzirom na to koliko se vjerski nazivi rabe u svakodnevnoj komunikaciji i da mnogi običaji kojih se danas držimo potječu iz ambijenta religijske vjere i Crkve. Ali na kraju krajeva, ako sekularizam i laicizam postane važeći pravac društvenih kretanja, takve upute predstavljaju sasvim očekivano i predvidljivo nužnu posljedicu.

Na djelu je neka vrsta skleroze, amnezije, jer se zaboravlja da načela koja se u sekularnim, laičkim društvima pretpostavljaju kao kamen temeljac ili stupovi upravo se pozivaju na kršćansku vjeru, religiju kao na svoj izvor. Dostojanstvo ljudske osobe, sloboda, važnost napredovanja u samosvijesti, društvenost, solidarnost, zalaganje za zajedničko dobro – te vrijednosti pulsiraju u venama kršćanstva, u navještaju kršćanskih zajednica, bez njih bi suvremena kultura i civilizacija u Europi bili nezamislivi. Slikovito izraženo – europska civilizacija počiva na trima gradovima, na Ateni, Rimu i Jeruzalemu. Dakle, na intelektu grčke filozofije koji strastveno traži odgovore na velika pitanja o postojanju; na praktičnom umu Rimljana koji nastoji pravom urediti praksu društvenog života i na vjeri kršćana kojom se horizontala svijeta otvara vertikalni – otajstvu Onoga koji u svojoj stvaralačkoj mudrosti svemu prethodi i spasavajućom ljubavlju čuva od propasti. U tom smislu možemo reći da proslava blagdana u crkvenim zajednicama pruža doprinos razvoju demokratskog društva koje je građeno na načelima humanizma.

Uzmimo kao primjer za prikaz te tvrdnje predstojeći blagdan Božića. U srcu te svetkovine nalazi se istina vjere da je Sin Božji, plod ljubavi Boga Oca, radi nas i radi našega spasenja postao čovjekom. Uzeo je na našu ljudsku sudbinu postavši jedan od nas, naš brat i prijatelj, suputnik na putevima svijeta, suzajedničar u našem čovječanstvu. On, Vječna Riječ Božjeg uma, zavijen je u pelene dječjega plača. On, Sin Boga Oca, nošen i podupiran je ljubavlju zemaljskih roditelja. On, po kome i na čiju sliku je sve stvoreno, radi ljudskim rukama zanatlije. On, cilj i smisao svega postojećeg, skupljao je u Svoje sandale prašinu puteva. On, koji se naslanja na ljubav Boga Oca, bio je okružen srodnim dušama, ali

i smrvljen ljudskom mržnjom. Da, Bog je u Njemu ušao u ljudski prostor i vrijeme. Postavši čovjekom, On svako ljudsko biće uključuje u svoj sinovski odnos s Bogom koga drži Svojim ocem i naviješta kao očinsku ljubav. Po Isusu Kristu i u Njemu Bog svakome pristupa kao Svom voljenom djetetu i svaki se može Bogu obraćati kao svome ljubljenu Ocu u duhu sinovskog povjerenja i pouzdanja jer nas Bog pridružio sudbini Svoga Sina, postajući sinovi po jedinomu Sinu. Po Isusu Kristu svaka ljudska osoba dobiva status voljenog i željenog bića, naša imena duboko su upisana u Božje očinsko srce i nitko i ništa njih ne može izbrisati. Božja ljubav u svojoj Riječi Isusu Kristu upućuje čovjeku poruku: želim da postojiš, da više i punije postojiš. Sveti apostol Pavao tu stvarnost izrazio je u poslanici Efežanima riječima: *Blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, On koji nas blagoslovi svakim blagoslovom duhovnim u nebesima u Kristu. Tako, u Njemu nas Sebi izabra prije postanka svijeta da budemo sveti i neporočni pred Njim; u ljubavi nas predodredi za posinstvo, za Sebe, po Isusu Kristu, prema dobrohotnosti Svoje volje, na hvalu Slave Svoje milosti. Njome nas zamilova u Ljubljenome.*

Upravo iz stvarnosti Božje očinske ljubavi prema ljudskom svijetu proizlazi jak dinamizam integralnog humanizma koji naglašava dostojanstvo ljudske osobe, njenu neprikosnovenu vrijednost, što se izražava u širokom spektru ljudskih i građanskih prava zajamčenih u pravnom poretku civiliziranih društava. Božja ljubav koja je progovorila u osobi Isusa Krista izvor je dostojanstva čovjeka i garancija te vrijednosti. Poziv na Boga kao na izvor dostojanstva osobe može spriječiti svojevoljne manipulacije koje bi željele uskratiti ili oduzeti pojedincu ili skupini neka od osnovnih prava što im po prirodi i po odluci Boga pripada.

Slavljenje Božića nosi u sebi snažan civilizacijski i kulturni značaj, čime se pokazuje da kršćanska vjera ne predstavlja nikakvu prijetnju demokratskom poretku, naprotiv, ona ga učvršćuje i brani.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Milosti puna i Kralj kraljeva...

Božanski ću odlikovati njezine poljupce, njezin pogled i ruke koje će Me njegovati. Sve njezino bit će božansko jer će biti i Moje’.

‘Biti će moja najdraža Kći’ – istaknuo je Otac. ‘Stajat će uvijek pred Mojim očima i Svojim pogledom uljepšavat ću je sve dok je Ja sam neću moći prestati promatrati, od toliko ljubavi koliko ću imati prema njoj’.

To su rekli sve troje. I mi anđeli, koji stalno stojimo pred Bogom, slušali smo začuđeno, ne znajući kakvu bi vrstu anđela želio označiti Jahve kada je opisivao takvo divno stvorenje. Razumjeli smo, napokon, kada je Jahve počeo sanjati onu koja je trebala biti Njegova Majka, Njegova Kći te Njegova Supruga. Misleći na njezine oči, stvorio je more; zamišljajući njezin osmijeh, dopunio je cvijeće laticama; kako Mu je nedostajalo njezine nježnosti, rodile su se golubice. I u svakoj ženi, od postanka svijeta do danas, stavio je nešto od nje. Šteta što neke to unište! Već znaš da u raj u nema zavisti. Otkada nas je Gospodin ispitivao i sotona je pao odozgo, nikada nismo imali taj čudan problem. Tako da smo svi bili jako sretni. I znaš kako smo je mi nazivali? Jahvin san. Tim imenom zvali smo je sve dok nam Bog nije rekao njezino ime pravo i puno ime – Milosti puna. Tako se zove od vječnosti, tako sam je pozdravio prije devet mjeseci u njenoj nazaretskoj kući. I da ne zaboravim, zemaljsko joj je ime Marija.”

Druga priča započinje ovako... „Marija ili Milosti puna rasla je i nakon petnaestak godina udala se za Josipa. Bio je popis pučanstva i oni su krenuli u Betlehem. Budući da nije našao konačište za svoju mladu ženu i dijete, koje je pod srcem nosila, Josip zastade ispred skloništa od kiše, vjetra i divljih životinja. Bila je to špilja, za potrebu i štala. Ženu, koja se zvala Marija, spusti sa živinčeta na kamenito tlo, a sam za sebe reče: ‘Čini se da će biti dobro’. Žena se nakloni i potvrdno kimnu glavom. Udoše. Josip upali svjetiljku. Špilja je bila prljava, pusta, prazna, hladna, mračna... Marija je malo pomete, sredi i već je bilo ugodnije. Tada reče tiho Josipu: ‘Čini se da je Jahve odlučio da se ovdje rodi Njegov Sin, a naše dijete, Kralj kraljeva i Gospodar gospodara, Spasitelj svijeta, Mesija’... Josip samo kimnu glavom i polako se počeo pripremati za veliki dolazak kad će Milosti puna prvi put primiti u svoje naručje Kralja kraljeva... Isusa.”

Dragi moji stari bolesni i nemoćni prijatelji. Bog nas je sve stvorio s neizmjernom ljubavlju, ali vremenom izgubili smo ljepotu. Evo još jedne prilike da se uresimo svetom ispovijedi i pričesti i tako s Isusom u srcu veselo dočekamo rođendan našeg Kralja kraljeva – Božić! Želim vam čestit Božić i Mlado lito! Bog vas blagoslovio, dragi prijatelji!

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji! Mjesec prosinac prebogat je događanjima iz povijesti spasenja. Glavna su u njemu dva događaja: Marijino začecje i Isusovo rođenje. Razmišljajući što bih pisao za *Zvonik*, odlučio sam ispričati dvije priče. One će biti duboko uronjene jedna u drugu.

„Arkandeo Gabrijel govori jednom mladom pastiru kako je Bog pripremio svoju Majku.

‘Prije mnogo stoljeća, prije postanka svemira, Jahve je mislio stvoriti najkrasnije od svih svojih djela. Činilo se to jednostavnim za Boga i doista je tako bilo. Na kraju krajeva, među svim stvorenjima, jedno bi trebalo biti najsavršenije, pa ga je On mogao oblikovati kad god bi želio. Ali Gospodinu nije bilo dosta to: želio ju je napraviti toliko lijepom da je ne bi bilo moguće poboljšati. Niti On ne bi smio biti sposoban za to. Tako, ustvari, sastajući se (kao što i uvijek onako jesu) Otac, Sin i Duh Sveti, odlučili su jednoglasno riješiti taj problem na najjednostavniji način: naredili bi da bi ono stvorenje bilo uvijek osobno vezano sa svakom od triju Božjih osoba, da bi od Njih dobilo čitavu ljepotu i sve Jahvine savršenosti. Ona bi ih istovremeno iskazivala, poput prečista zrcala.

‘Ja ću biti njezin Suprug’ – rekao je Duh Sveti. ‘Napravit ću je svetom sasvim od početka njene biti, začet ću njezinu utrobu sa Svojom prisutnošću i uvijek će biti puna Mene i Mojih darova. Bit će bezgrješna i toliko milostiva onako kako samo može biti Supruga Boga’.

‘Ja ću biti njezin Sin’ – dodala je Riječ. ‘Dobit ću njezino meso, krv, geste i milovanje.

Duh Božića prošlih

Župna crkva Imena Marijina u Novom Sadu, 1954.

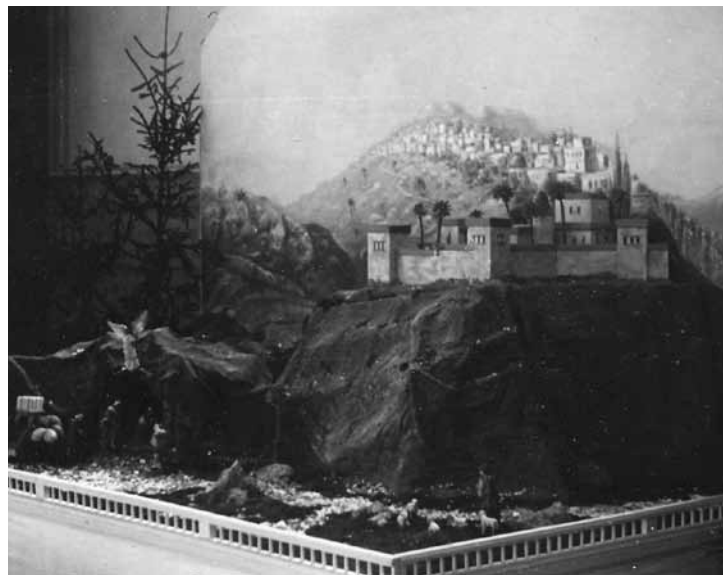
Župna crkva sv. Rozalije u Temerinu, 1956.

Župna crkva sv. Pavla u Baču, 1976.

Stara samostanska kapela sestara Naše Gospe u Zagrebu, 1959.

Betlehem u Bajmaku, 1951.

180 godina subotičke Župe svetoga Roka

(VI. DIO)

Posljednji kapelan župnika Mokossayja bio je Bajmačanin Jenő Anisich. Njegov istoimeni nećak kraj svoga strica zavolio je duhovno zvanje te je i sam postao svećenik. Jenő Anisich mlađi rođen je u Bajmaku 5. srpnja 1995., a umro je u Kalači 18. ožujka 2010. godine. Nakon kapelanskih dana, Jenő Anisich postao je upravitelj Župe svetoga Roka u Subotici.

Jenő Anisich/Anicsics (Anišić) (* 1881 + 1955.). Privremeni upravitelj Župe svetoga Roka Jenő Anisich rođen je u Bajmaku 23. veljače 1881. godine. Za svećenika je zaređen 27. siječnja 1905. godine u Ostrogonu (Esztergom). Kapelan je bio u Baču 1906., u Bajmaku i Bikiću (Bácsbokod), godine 1907. u Subotici, Sveti Juraj. Godine 1908. postao je kapelan u Subotici, Sveti Rok, gdje je nakon smrti župnika Mokossayja 1909. godine postao privremeni upravitelj župe do dolaska župnika **Dezsőa Bajsaija Vojnitsa**. Godine 1911. bio je kapelan u Subotici, Sveta Terezija, godine 1912. u Novom Sadu. Godine 1914. postao je vojni kapelan u Temišvaru, pa u Segedinu, i u Budimpešti. Umro je u gradu Kiskunfélegyháza 28. rujna 1955. godine.

Župnik Dezső Bajsai Vojnits (*1875 + 1923.) – Od 1904. do 1906. studirao je u Innsbrucku. Godine 1907. bio je kapelan u Baškutu (Vaskút). Od 1908. do 1910. godine kateheta je u subotičkim pučkim školama. Godine 1911. bio je župnik u subotičkoj Župi svetoga Roka. Od 1912. do 1919. godine župnik je u subotičkoj Župi svete Terezije. Tamo je 1912. godine tako dotjerao crkvu izvana, da se do danas ne treba obnavljati. Godine 1921. umirovljen je. Kao kateheta, natjecao se za Župu svetoga Jurja u Subotici. No tu župu dobio je Pajo Kujundžić. Kad se smrću župnika Mokossayja upraznila Župa svetoga Roka, kalačko-bački nadbiskup Gyula Várossy 22. rujna 1909. godine uputio je pismo subotičkom gradskom magistratu u kojem stoji da su se na raspisani natječaj za Župu svetoga Roka javila četiri svećenika.

Kateheta Dezső Bajsai Vojnits nije uspio doći u posjed Župe svetoga Jurja, a svakako je želio ostati u Subotici. Pajo Kujundžić postao je župnik Župe svetoga Jurja, a smrću župnika Mátyása Mokossayja, Župa svetog Roka u Subotici ostala je također bez pastira. Tako je

Dezső Bajsai Vojnits dobio novu priliku zatražiti tu župu, da bi ostao u svome rodnom gradu. Iz pisma kalačko-bačkog nadbiskupa Gyule Várossyja, koje je on uputio gradskom magistratu 22. rujna 1909. godine, doznajemo da se na otvoreni natječaj za Župu svetoga Roka u Subotici javilo četiri svećenika: novosadski kapelan Lajčo Budanović, Blaško Rajić, kapelan Svete Terezije u Subotici, Grgo Romić, kapelan u Sükösdu (selo sjeverno od Baje), i Dezső Bajsai Vojnits, subotički kateheta. Iz zapisnika sa sjednice gradskog magistrata u Subotici, koja je održana 30. rujna 1909. godine, doznajemo da je glasovalo 217 vijećnika. Lajčo Budanović dobio je 30, Blaško Rajić 20, Grgo Romić 44, a Dezső Bajsai Vojnits dobio je 123 glasa. Na osnovu toga glasovanja, gradski magistrat nadbiskupu u Kalači predložio je Dezsőa Bajsaija Vojnitsa na imenovanje za župnika Župe svetoga Roka (u župnom arhivu Svete Terezije u Subotici nalazi se fotokopija otisnutog popisa izbornika koji su glasovali za župnika Župe svetoga Roka).

Vojnits je svečano ustoličen... Poslije smrti župnika Mokossayja, Župom svetoga Roka upravljao je kao privremeni upravitelj kapelan Jenő Anisics. Već 1. ožujka 1910. godine preuzeo je novi župnik Dezső Bajsai Vojnits pred dekanom Lénárdom Hegedűsem od administratora Jenőa Anicsica župu. (O tome svjedoči fotokopija izvornog zapisnika o primopredaji župe). Dekan Hegedűs 24. veljače 1910. godine pismeno je pozvao predstavnike gradskog magistrata da u ponedjeljak, 28. veljače u 9.30 dođu na službenu predaju župe Dezsőu Bajsaiju Vojnitsu. Svečano ustoličenje proslavio je Vojnits 21. kolovoza 1910. (o tome svjedoči fotokopija njegovog vlastoručno napisanog poziva gradskom vijeću). Mlađi župnik radovao se svojoj prvoj župi. Njegovi ga župljani nisu rado primili. Dezső Bajsai Vojnits nije znao hrvatski. Govorio je samo mađarski, pa s mnogim svojim župljanima nije mogao ni razgovarati. Vojnitsev izbor za župnika Svetog Roka izazvao je neviđeno nezadovoljstvo i prosvjede među župljanima te subotičke župe. Glavni razlog njihove pobune bilo je Vojnitsevo slabo poznavanje hrvatskoga jezika. Među građanima koji su se posebno istakli nalazimo dr. Babijana Malagurskog i Antuna Stantića.

Razumijevanje kršćanskih slika

Isusovo rođenje

Dijete: primjeri na ranokršćanskim sarkofazima prikazuju dijete, čvrsto umotano u zavoje, u košari ili koritu. Do danas je taj oblik tzv. „Fatschenkind” sačuvan u narodnoj umjetnosti u Austriji i južnoj Njemačkoj.

Vol i magarac: povremeno je prikazano dijete kako leži pod otvorenim krovom kolibe. Okreću mu se vol i magarac. Ponekad se doda pastir koji pokazuje na dijete ili tri kralja. Vol i magarac ne spominju se u Luki. Vjerojatno njihov prikaz seže do proročkog proročanstva Izaije: *Vol poznaje svog vlasnika i magarac poznaje jaslce svoga gospodara* (Iz 1,3), odlomak iz Biblije koji

često služilo kao uzor od 2. stoljeća, Josip je prikazan kao osoba koja sumnja.

Otprilike od polovice 14. st. pod utjecajem mističizma i franjevac razvila se internalizirana vrsta reprezentacije. Unutar betlehemskih zidina ili ispred štale Marija se s ljubavlju okreće djetetu. Dijete često leži na zemlji i obožavaju ga klečeći anđeli i vjernici. Povremeno se dijete polaže na krpu ili komad odjeće s Marijina ogrtača. Josip je dio scene, koja je i žanrovski obogaćena. Pomaže npr. u pripremi jela, onda se široki lonac vidi iznad kamina. U mnogim slučajevima, pogled se sada otvara na ljupki krajolik u kojem su

prikazani sporedni prizori, poput navještenja pastirima ili procesije trojice mudraca. Pojedini slikari prikazivali su prizor noću, a tajanstvenost procesa mogla bi se dodatno pojačati posebnim osvjetljenjem. Rembrandt je svoju predstavu, koja se odvija u realistično reproduciranoj štali, postavio kroz navučenu zavjesu i neizravno osvijetlio obiteljsku scenu nevidljivim izvorom svjetlosti. Čini se da iz djeteta izbijaju jarka svjetlost u tami štale.

Ruševine, stup, štala ili špilja: konjušnica ili špilja prvenstveno se prikazuju kao mjesto rođenja, ali i stup ili ruševine uz štalu. Ta vrsta slika osobito je popularna u Dürerovo vrijeme. Prema legendi, priča se da se Marija tijekom svog rođenja naslonila na stup. Stup i ruševine upućuju na Amosovu proročansku riječ (Am 9, 11): *Toga ću dana ponovno podići srušeni Davidov šator.*

Sveta obitelj: iz popularnih prikaza Josipa i Marije kako bježe u Egipat ili se odmaraju u bijegu ili u Egiptu, iz 15. stoljeća proizašla je tema „Svete obitelji” sa žanrovskim obilježjima: Josip obavlja stolarski posao ili kućanske poslove, Marija također obavlja kućanske poslove, koji su ubrzo prošireni na predmete simboličkog karaktera. Rjeđi oblik prikaza je dojilja Marija (*Maria lactans*).

Pastiri: čak i na ranokršćanskim prikazima rođenja, npr. na sarkofazima, pastiri se mogu vidjeti u kratkim, opasanim pastirskim haljinama prema antičkim uzorima. Oni su prvi vidjeli dijete i mogli su svjedočiti Njegovom rođenju. Vidi Lk 2,16: *Tako su požurili i našli Mariju i Josipa i dijete koje je ležalo u jaslama.*

Anđeli: od 12. stoljeća pa nadalje pojavljuju se često svirajući i lebdeći u pozadini scene.

Josipov šesir: povremeno je uperen i prikazuje ga kao predstavnika židovstva.

Johann Weller, 1816., slika sporednog oltara u Riđici

je bio dodijeljen betlehemskim jaslama od Origena (oko 254). Drugi crkveni oci tumačili su vola i magarca s lijeve i desne strane djeteta kao predstavnike Židova i pogana ili kao predstavnike čovječanstva kojima je potrebno spasenje.

Marija i Josip prikazani su samo na kasnijim prikazima, kako očito sjede pored djeteta. Tek u 5. stoljeću, nakon koncila u Efezu (431.) Marija je dobila svoje stalno mjesto, osobito u prikazima Istočne Crkve. Bizantska umjetnost pokazuje inačicu prikaza od 6. st.: slijedom opisa apokrifa, Kristovo rođenje smješteno je u kamenoj špilji. Marija je od porođaja iscrpljena na svojevrsnoj prostirci (antički model). Josip, otac, često se može vidjeti malo odvojeno od glavnih događaja. Ta vrsta slike utjecala je na srednjovjekovne prikaze u zapadnoj Europi sve do 14. stoljeća. Na temelju opisa u apokrifnu Jakovljevom evanđelju o djetinjstvu, koje je

Pjesme za božićno vrijeme i vrijeme kroz godinu

Na početak siječnja proteže se i traje božićno vrijeme do blagdana Krštenja Gospodinova. Ondje je ponuda božićnih pjesama velika, ali je važno da one budu u skladu s tijekom božićnoga vremena koje ide k svom svršetku. Prestankom tog liturgijskog

vremena započet će vrijeme kroz godinu koje traje do početka korizme. Sada je prilika proširiti i obnoviti repertoar jer to liturgijsko vrijeme ima doista lijepih novih skladbi uvrštenih u pjesmaricu *Pjevajte Gospodu pjesmu novu*. Pjevanje zbora i puka bit će jedinstveno i lijepo ako puku osiguramo ili papire ili neku drugu mogućnost praćenja tekstova tijekom misnoga slavlja. U novoj godini želimo svima napredak u „osvajanju” i „usvajanju” novih liturgijskih popijevki koje će obogatiti i osvježiti naše nedjeljne misne sastanke.

Druga nedjelja nakon Božića – 2. 1. 2022.

Ulazna: Veselje ti navješćujem (PGPN 403, SB 97)

Otpjevni psalam: Vidjesmo, Gospodine, slavu Tvoju (PGPN 390)

Prinosna: Dvorani neba (PGPN 401, SB 105)

Pričest: O, Betleme, grade slavni (PGPN 408, SB 107)

Izlazna: Oj, pastiri, čudo je novo (PGPN 811, SB 120)

Bogojavljenje ili Sveta tri kralja – 6. 1. 2022.

Ulazna: Tri kralja jahahu (PGPN 424, SB 113)

Otpjevni psalam: Klanjat će se, Tebi Gospodine (PGPN 391)

Prinosna: Kada zvijezda divna (PGPN 423)

Pričest: Prvi žrtvenik (SB 98), Rodio se Bog čovjek (PGPN 404, SB 99)

Izlazna: Narodi nam se 1. i 8. kitica (PGPN 420, SB 110)

Krštenje Gospodinovo – 9. 1. 2022.

Ulazna: O, vjernici, hajdmo (PGPN 832)

Otpjevni psalam: A. Igrec: Gospodin narod svoj

https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2016/11/Psalam_Gospodin_narod_svoj_A_Igrec.pdf

Prinosna: Radujte se narodi (PGPN 402, SB)

Pričest: Vidjesmo, Gospodine (PGPN 390)

Izlazna: Narodi nam se 1. i 9. kitica (PGPN 420, SB 110)

Druga nedjelja kroz godinu – 16. 1. 2022.

Ulazna: Pjevajte Gospodu pjesmu novu (PGPN 82, SB 4)

Otpjevni psalam: Navješćujte svim narodima (PGPN 113)

Prinosna: Od sva se četiri vjetra 2. i 3. kitica (PGPN 226, SB 35)

Pričest: Uzmite jedite (PGPN 247, SB 50)

Izlazna: Zdravo budi, Marijo (PGPN 599, SB)

Treća nedjelja kroz godinu – 23. 1. 2022.

Ulazna: Pjevajte Gospodu pjesmu novu (PGPN 82, SB 4)

Otpjevni psalam: Riječi Tvoje, Gospodine (PGPN 91)

Prinosna: Jedan kruh na svetom stolu (PGPN 231, SB 39)

Pričest: Odzivam se, Isuse (PGPN 244, SB 46)

Izlazna: O, divna Djevice (PGPN 768, SB 188)

Četvrta nedjelja kroz godinu – 30. 1. 2022.

Ulazna: Od sva se četiri vjetra (PGPN 226, SB 35)

Otpjevni psalam: S. Grgat: Usta će moja razglašivati

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/01/Usta-c%CC%81e-moja-razglas%CC%8Cavati-S.-Grgat.pdf>

Prinosna: Od Božje snage (PGPN 229, SB 275)

Pričest: Sakramentu veličajnom (PGPN 243, SB 44)

Izlazna: Djevice nevina (PGPN 766, SB 185)

Božiću se veselimo

Draga djeco, škarice i ljepilo u ruke, i uz malo kartona napravite svoju štalicu. Oni malo stariji učenici neka se zabave rješavajući križaljku i kviz, čitajući pjesmu, izrađujući čestitku. Osim lijepo ukrašenog

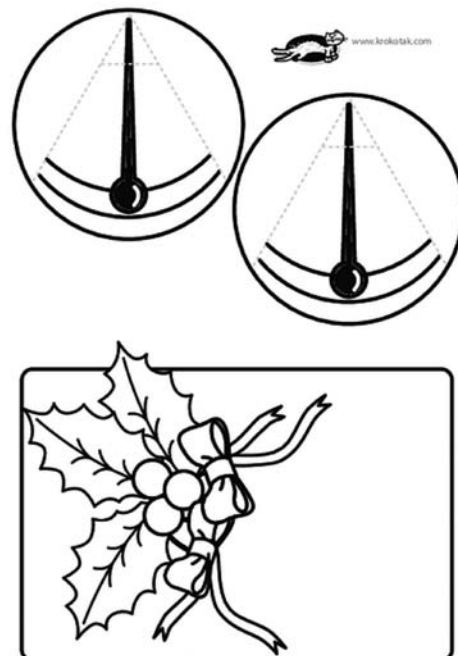
doma, potrudite se očistiti i uresiti svoje srce i poklonite Isusu za rođendan čist, topli i urešeni dom. Svim čitateljima *Zvonika*, malim i velikim, sretan i blagoslovljen Božić.

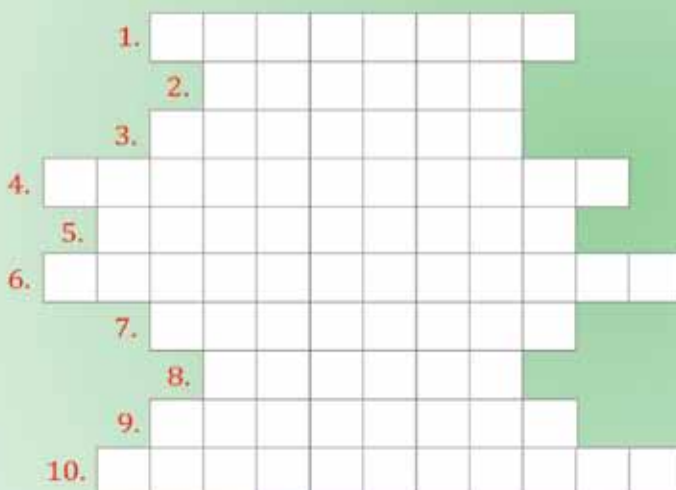
Reci mi mama

Reci mi, mama,
dječak će mali,
zašto je Isus rođen u štali?
Zašto Mu postelja bijaše slama?
Zašto Mu Djevica bijaše mama?
Zašto Mu anđela mnoštvo pjevalo?
Zašto Mu svjetlo u ponoć sjalo?
Zašto pastiri Njemu pohrliše?
Zašto se mudraci Njemu pokloniše?
Reci mi, mama, ove noći svete,
zašto je Isus postao dijete?
A mama će na to, slušaj me, zlato:
Isus je mali rođen u štali

da bismo Njegovu ljubav spoznali.
Njegova postelja bijaše slama
da život vječni daruje nama.
Djevica Njemu bijaše mama,
jer On je Bog što dođe k nama.
Njemu je anđela mnoštvo pjevalo
da bi odušak radosti dalo.
Svjetlo je Njemu u ponoć sjalo
da bi se za njega svuda znalo.
Pastiri su Njemu žurno hitili,
da bi Mu darove i srce dali.
Mudraci su Njemu poklon činili
jer su se Njegovu božanstvu divili.
A On je zato postao dijete
da ljude učini sretne i svete.

PRIPREMA ZA BOŽIĆ

1. Grad u kojem je rođen Isus.
2. Vrijeme priprave za Božić.
3. Mise u došašću koje slavimo rano ujutro.
4. Svetac zaštitnik djece, mornara i putnika - slavimo 6. prosinca.
5. Boja u došašću.
6. Glas koji u pustinji viče "pripravite put Gospodin.
7. U božićnoj noći idemo na misu.
8. Car koji je naredio popis stanovništva.
9. Anđeo koji je Mariji navijestio rođenje Spasitelja.
10. Drugi naziv za blagdan Tri sveta kralja.

5

18

Tema
„I Riječ tijelom postade”

25

Tragovi kulture
Dani hrvatske kulture
u Somboru

38

Duhovnost
Nada

27

Događanja u Subotičkoj biskupiji
Sinodalnim hodom kroz
duhovnu obnovu u subotičkoj
katedrali

Intervju:

Mons. Paul Richard Gallagher,
tajnik za odnose s državama
Svete Stolice

44

Godina sv. Josipa
Josip i Sveta obitelj

Prijatelji Zvonika

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
* Poštom: **2000 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 310-210508-62, s naznakom: „za Zvonik”.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj deviznog računa: 00-708-0200533.2 NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22
IBAN: RS35310007080200533294

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović”,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* Zvonik
* NIU „Hrvatska riječ”
* www.subotica.info
* www.zupasvrokasubotica.com
* www.pixabay.com
UBH „Dužijanca”

Katolički list (mesečnik)
godište XXVIII., broj 325
Prosinao (decembar) 2021.

Izdaje:
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:
Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:
Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)24 524496
Marko Tucakov, novinar
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Mirjana Crnković, lektura
Dragan Muharem, član Uredništva
Nebojša Stipić, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice
Vedran Jegić, fotograf

Tisak:
DOO MAGYAR SZÓ kft.
Štamparija „FORUM”
Vojvode Mišića 1
21000 Novi Sad
021/557-307

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

BOŽIĆ
peti razred

1. Isus se rodio u vrijeme kralja:

a) Heroda b) Davida c) Salomona

2. Dan prije Božića je:

a) Pepelnica b) Badnjak c) Bogojavljenje

3. Pored božićnog drvca obično radimo:

a) Nazaret b) Jerihon c) Betlehem

4. O Isusovu rođenju ne piše u sva 4 sveta
Evangelja. Piše u Evangelju:

a) po Mateju i Marko
b) po Luki i Ivanu
c) po Mateju i Luki

5. Na dan 6. siječnja slavimo:

a) Blagovijest b) Bogojavljenje
c) Badnjak

6. Misa u božićnoj noći naziva se:

a) zornica b) polnočka c) bdijenje

7. Isusu su se prvi poklonili:

a) Betlehemci b) pastiri c) kraljevi

8. Anđeo Gabrijel se Mariji javio u:

a) Nazaretu b) Betlehemu c) Betaniji

9. Isusa Spasitelja prepoznao je veliki prorok:

a) Jeremija b) Ivan Krstitelj c) Izaija

10. Popis stanovništva zbog kojeg su Josip i Marija
išli u Betlehem naredio je:

a) car August b) car Neron c) car Dioklecijan

11. Isus je rođen u:

a) gradu Abrahamovu
b) gradu Mojsijevu
c) gradu Davidovu

12. Starozavjetni prorok koji najviše govori o
Isusovu dolasku je:

a) Izaija b) Jeremija c) Samuel

13. Adventski vijenac izrađujemo na:

a) Bogojavljenje b) Božić c) u došašću

14. Melhior, Gašpar i Baltazar donijeli su Isusu:

a) smirnu, zlato i tamjan
b) smirnu, zlato i alabaster
c) smirnu, zlato i svilu

15. Marija je izgovorila svoj hvalospjev "Veliča duša
moja Gospodina" kad je išla u posjet:

a) Elizabeti b) Juditi c) Salomi

16. Na opasnost od kralja Heroda svetog Josipa je
upozorio:

a) pastir b) anđeo c) Marija

17. Betlehem je smješten na brežuljcima:

a) Judeje b) Samarije c) Galileje

RJEŠENJE

1. (a) 2. (b) 3. (c) 4. (c) 5. (b) 6. (b) 7. (b) 8. (a)
9. (b) 10. (a) 11. (c) 12. (a) 13. (c) 14. (a) 15. (a)
16. (b) 17. (a)

www.nadbiskupija-split.com/katehetski

MELHIOR, ZVIJEZDA,
BETLEHEM, ŠTALIČA,
ISTOK, BALTAZAR, GAŠPAR,
MUDRACI, KRALJEVI,
SMIRNA, TAMJAN, ZLATO

B	I	V	E	LJ	A	R	K	A
B	A	N	R	I	M	S	R	D
M	E	L	H	I	O	R	A	Z
Z	L	A	T	O	O	Ž	P	E
A	C	I	L	A	T	Š	Š	J
K	O	T	S	I	Z	I	A	I
T	A	M	J	A	N	A	G	V
I	C	A	R	D	U	M	R	Z
M	E	H	E	L	T	E	B	Ć

